

EROM -EUROPEAN ROMA ORGANISATION MANCHESTER

E-mail :europaeromaorganisation@yahoo.com

[Tel:07423594042](tel:07423594042)

Facebook:[erommroma](https://www.facebook.com/erommroma)

Desire

An old story says that a long time ago, when God walked the earth, he called people to share his gifts. And people came from all over the earth, with their people, to God. One people came to ask for fertile fields, another for health, another for many orchards and so on. Each people asked for and received something.

After God divided everything, he saw, in the distance, that three more men were coming, with black hair, of medium height, and, after putting on their shoes, it could be seen that they had walked a long way.

They approached, timidly took their hats off their heads and remained motionless in

the face of God. - Who are you, who come so late?

- We are Roma, God!

- And where have you walked so far? I have already shared everything! But God, seeing them sitting so humble and knowing that they are also poor, asked them more gently:

- With what prayer did you come?

- Lord, we came to ask you to love us.

The prayer of the Roma pleased the Lord.

- Good Roma, I promise I will love you.

The men, happy, thanked him, put their hats on their heads and wanted to leave. But God stopped them: - Wait a little! I still have something for your people. The first gift I give you is a beautiful and melodious language. Keep it sacred! The second gift is the most beautiful songs. They will be so wonderful that you will be well known for them... And God also said: - The third gift will be a wonderful evening, which will be your place. And this place will be the whole world! Go and, with love, seek the freedom and beauty of life. This

is My desire. But I also have a prayer for you: promise me that you will be united, that you will not be evil and that you will always help each other, brothers. The Roma promised to respect the Lord's requirements, thanked him again and left. The legend says that always when the Roma respected their word they did well, and when they forgot it they cried bitterly.

Dorinta

O poveste veche spune că foarte demult, când Dumnezeu umbla pe pământ, a chemat oamenii pentru a le împarti darurile sale. Și au venit oamenii de pe tot pământul, cu neamul lor, la Dumnezeu. Un popor a venit să ceară câmpuri mănoase, altul sănătate, altul multe livezi și așa mai departe. Fiecare popor cerea și primea câte ceva.

După ce Dumnezeu a împartit totul, a văzut, în depărtare, că mai veneau trei bărbați, cu plete negre, de statură mijlocie, și, după încălțari, se vedea că umblaseră un drum lung.

Aceștia S-au apropiat, și-au luat cu sfială pălăriile de pe cap și au rămas nemiscați în

fata lui Dumnezeu. – Cine sunteți voi, care veniți așa de târziu?

– Suntem rromi, Doamne!

– Și pe unde ați umblat până acum? Eu am împartit deja totul! Dar, văzându-l Dumnezeu stând așa de smeriți și cunoscând că sunt și săraci, îi întrebă mai domol:

– Cu ce rugămințe ați venit?

– Doamne, noi am venit să te rugăm să ne iubești.

Rugămintea rromilor i-a plăcut mult Domnului.

- Bine rromilor, promit că vă voi iubi .

Bărbatii, bucuroși, l-au multumit, și-au pus pălăriile pe cap și au vrut să plece. Dar Dumnezeu i-a oprit: - Așteptați puțin! Am totuși ceva pentru neamul vostru. Primul dar pe care vi-l dau este o limbă frumoasă și melodioasă. Să o păstrați cu sfintenie! Al doilea dar sunt cântecele cele mai frumoase. Ele vor fi așa de minunate că veți fi foarte cunoscuți pentru ele... Și Dumnezeu a mai spus: - Al treilea dar va fi o seară minunată, care va fi locul vostru. Și acest loc va fi lumea întreagă! Mergeți și, cu iubire, să căutați libertatea și frumusețea vieții. Aceasta este dorința Mea. Dar am și Eu o rugămințe către voi: promiteți-mi că veți fi uniți, că nu veți fi răi și că vă veți ajuta întotdeauna, frăteste, unul pe altul. Rromii au promis că vor respecta cerințele Domnului, l-au

multumit din nou și au plecat. Legenda spune că întotdeauna când rromii si-au respectat cuvântul dat au dus-o bine, iar când au uitat de el au plâns amar.

O KAMIPEN

Jekh purani paramiši phenel kaj but anglal, kana o Del phirelas p-i phuv, akhardăs le manušen te rigărel pesqe dinimata. Thaj avile le manuša opral sa i phuv, penqe selăça, k-o Devel. Jekh sel avilăs te mangel barvalipen p-i vazi, aver sastimos, aver but pherrelină thaj kadja maj dur. Varesavi sel mangelas thaj lielas vareso. Pala” so o Del rigărdăs sa, dikhlăs, dural, ke maj avenas trin murša, kale balença, mașkarutne sar ušipen, thaj, palal lenqe podımata, dikhelas pes ke phirdesas but droma. Pašarden pen von, line lažane le stadă opral o séro thaj așhile bitragande anglal o Del. - Kon san tume, kaj aven but palal? - Sam rroma, Devla! - Thaj kaθar phirde ți akana? Me rigărdem sa! Ama, dikhindoј len o Del kaj bešenas kadja lažavde thaj sar žanelas kaj si vi šorre, pušhlăs len maj lokhes: - Save mangipnaça aviline? - Devla, ame avilăm te mangas tuqe te kames amen. E rromenqo mangipen šhajlăs but le Devles. - Mišto rromallen phenav ke kamava tumen.

Le murša, lošale, naisardine Lesqe, thodine le stadă p-o séro thaj kamlen te telăren. o Del așhavadăs len: - Žukeren xanci! Si man vi vareso vaš tumaro nămo. O jekhto dinipen so dav

les tumenqe si jekh súkar thaj gilavutni šhib. Te inkeren laþe devlikanes! O dujto dinipen si le maj but súkar dĭľă. Von avena kadja súkar, ke tumen resena but prinþarde vaś lenþe... Thaj o Del mai phendăs: - O trinto dinipen avela jekh súkar them, savo avela tumaro than. Thaj kadava than avela sa i lùmja! ʒan thaj, kamipnaça, te roden o vestipen thaj e ʒivipnasqo súkaripen. Kadava si Mirro kamipen. Ama si vi man jekh mangipen karing tumenþe: phenen manqe kaj tume kerena jekhipen, kidine, kaj na avena ʒungale thaj ke dena vast varekana, phralikanes, jekh averesqe. E rroma dine pesqo lav k-ël Devlesqe mangimata, naisarade palem Lesqe thaj gele. I paramiši phenel kaj sa i vrjâma kana von inkerde pesqo phenipen sas lenqe miśto, thaj kana bisterde lesþar but rovline kerkes.

THE DREAM OF THE CARPENTER

The old man was a famous woodworker from his village. His real name was no longer known to anyone, everyone called him the Old Man. Throughout his life, he had built many things out of wood, but most of all he had enjoyed making musical instruments. The old man knew how to make the best violin and the best string, but also the most beautiful whistles and pipes. But now, he wanted an instrument like

he had never seen before, which would make the most beautiful sounds, as he had once heard in a dream. That's why he needed a wood that would make angelic sounds, a wood such as ash, beech or hazel. When he was a child, the Old Man had heard from his grandfather that the best instruments are made from wood struck by lightning and light from the fire of the clouds. Time had passed and the Old Man was still thinking about how this instrument should be. Since morning, the Old Man had felt the need to go to the forest. He had woken up with a vision, a beautiful dream in his mind, and he knows that it must come true. The dream had shown him a kind of wood, which made the most pleasant sounds! The forest is far away, but the woodcutter crosses himself, takes his ax and sets off, happy.

"I have to arrive today. My heart tells me that I have to find this tree, and I should search the whole forest" - thinks the Old Man. By evening the clouds had covered the sky like a black blanket.

The rumbling of the clouds was loud and very close, but the Old Man wants to go forward on his way. The old man was advancing through the forest that looked as if it were midnight. Rarely, a shadow of light flashed, from the lightning that streaked the sky. The sounds were getting louder and the light was getting closer. Suddenly, a loud noise was heard and a light flashed through the clouds, stopping just two steps in front of the Old Man, in a thin and not too tall tree. „ - You have me, God! " he says. The old man is not afraid. He understood. He recognized the image he had woken up with this morning and readied his axe. That was the tree! A hazelnut caressed by the wind and warmed by the sun. A hazelnut touched by the magic fire! The Old Man made his first tambal out of hazelnut. His sounds were reminiscent of the beating of the winds and the noise of the rains, they warmed the hearts of those who listened, just as the sun's rays warmed the hazel on the path in the forest.

VISUL LEMNARULUI

Bătrânul era un lemnar renumit din sătucul său. Numele său adevărat nu mai era cunoscut de nimeni, totii îi spuneau Bătrânul. De-a lungul vieții lui, construisese multe lucruri din lemn, dar cel mai mult îi plăcuse să facă instrumente muzicale. Bătrânul știa să facă cea mai bună vioară și cea mai bună cobză, dar și cele mai frumoase fluiere și naiuri. Însă acum, dorea un instrument cum nu se mai văzuse, care să scoată cele mai frumoase sunete, așa cum auzise cândva într-un vis. Pentru aceea îi trebuia un lemn, care să scoată sunetele îngerești, un lemn precum arșarul, fagul sau alunul. Când era copil, Bătrânul auzise la bunicul său, că cele mai bune instrumente se fac din lemnul lovit de trăsnet și de lumina din focul norilor. Trecuse timpul și Bătrânul tot se mai gândea cum ar trebui să fie acest instrument. De dimineata, Bătrânul simțise nevoia să plece spre pădure. Se trezise cu o vedenie, un vis frumos în minte, și știe că trebuie să devină realitate. Visul îi arătase un soi de lemn, care scotea sunetele cele mai plăcute! Este departe pădurea, dar lemnarul își face cruce, își ia toporul și pornește, bucuros.

„Trebuie să ajung astăzi. Inima îmi spune că trebuie să găsesc acest copac, și de ar fi să caut toată pădurea”- se

gândește Bătrânul. Până seara norii acoperiseră cerul ca o pătură neagră. Bubuitul norilor se auzea puternic și foarte aproape, dar Bătrânul vrea să meargă înainte pe drumul său. Bătrânul înainta prin pădurea care arăta ca și când ar fi fost miezul nopții. Rar, sclipea câte o umbră de lumină, de la fulgerele care brăzdau cerul. Sunetele se auzeau tot mai tare și lumina se vedea tot mai aproape. Deodată, un zgomot puternic se auzi și o lumină tasni printre nori, oprindu-se chiar la doi pași înaintea Bătrânului, într-un arbore subtire și nu prea înalt. „ - M-are ești, Doamne! ” spune acesta. Bătrânului nu îi este frică. A înțeles. Recunoscuse imaginea cu care se trezise dimineata și își pregăti securea. Acela era copacul! Un alun mângâiat de vânt și încălzit de soare. Un alun atins de focul magic! Din alun Bătrânul făcu primul său tambal. Sunetele lui aminteau de bătaia vânturilor și de zgomotul ploilor, ele încălzeau inima celor care ascultau, așa cum razele soarelui încălziseră alunul pe cărarea din pădure.

O KAȘTÀRI THAJ PESQO SUNO

O Phuro sasas jekh but prinžardo kaštàri anθ-o pesqo gavorro. Pesqo šašo anav na maj žanelas les khonik, savorre phenenas lesqe o Phuro. Anθ-o pesqo živipen, kerdășas but kaštesqe bută, maj but šajlășas les te kerel muzikaqe instrumentură. O Phuro žanelas te kerel i maj lašhi skripka vi i maj lašhi kòbza, tha' vi le maj šukar duruvlă

thaj nàjură. Ama akana, kamelas jekh muzikaqo instumènto sar na maj diklăsas pes, kaj te ankalavel le maj ťukar baša, kadja sar ťundăsas vov varekana anθ-jekh suno. Kodolesqe trebulas les jekh kašt, kaj te ankalavel le devlikane baša, jekh kašt sar o arcàro, o fàgo vaj i pendexlin. Kana sasas tiknorro, o Phuro ťundăsas ka-o pesqo pàpus, kaj le maj lašhe muzikaqe instrumèntură inklen anθar o kašt, savo sas malado kaθar i strafin thaj e dudăθar anθar e maruthenqi jag. Nakhlăsas o vaxt thaj o Phuro sa godĭsarelas sar si te avel kadava instrumènto. Texarinăθe, e Phuresqe sasas lesqe te ťal karing o veś. Uštĭlăsas jekh dikhipnaça, jekh ťukar suno anθ-i pesqi godĭ, thaj ťanel ke kadava si te avel ťašes. O suno sasas sar jekh kaštesqo fălo, savo ankalavelas le maj ťukar baša! Si dur o veś, tha' o kaštalo kerel pesqe truśul, liel pesqo tover thaj telărel, lośalo

„Si mùsaj te resav adĕs. Miro ilo phenel, ke trebul te arakhav kadava rukh, vi te rodava sa o veś ”- godĭsarel pes vov. ťi răti le marutha patărdenas o devel sar jekh kali kuri. E maruthnenqo bašavipen ťunelas pes zorales thaj but paše, ama o phuro kamlăs te ťal maj angle p-o pesqo drom. O Phuro ťalas angle, anθar o veś, so sikavelas sar kana sasas maśkaral rătăθe. Xancĭvar, mišŏlas po jekh dudăqi ušhal, kaθar e jaga so xunavenas o ťĕro. Le baša ťunenas pen sa maj zorales thaj i dud dikhelas pes sa maj paše. Jekhevaraθar, ťundăs pes jekh baro bašibaś thaj jekh bari dud xutilăs maśkar e marutha, ašhavindoj duje phirdenθe

anglal o Phuro, anθ-jekh sano thaj na prè ušo rukh. „ - Baro san, Devla!”, phenel vov. O Phuro na traśal. Xatǎrdǎs. Prinǰardǎsas o dikhipe, saveça uśtilǎsas texarinǎθe thaj khonǰardǎs pesqe o tover. Kodova sas o rukh! Jekh pendex azbanili balvalǎθar vi tatǎrdo khamesθar. Jekh pendexlin azbanili kaθar i devlikani jag! Anθar i pendexlin o Phuro kerdǎs pesqo jekhtono cambǎlo. Lesqe baśa anenas godĩ e balvalǎnθar vi kaθar e briśindenqo baśipen, von tatǎrenas o dĩ le kodolenqo, save denas kan, kadja sar le khamesqe phraja tatǎrdenas i pendexlin p-o drom anθar o veś.

WHAT IS A BAD THING?

My uncle is very old. He is 85 years old and, many times, in the evening, he sits down and tells us, the grandchildren, a story from his youth. I will tell you one too, so that you can see how, many times, the evil that we want to do to others comes back to us. In our village, there was a rich Roma who had only one son. The man loved his boy very

much, because he was smart, handsome and a well-known accordion player.

When the boy turned 23, as he was coming home, on the way, the cart broke and the boy fell and died. The Roma brought him home, but since there was no doctor in the village, they all saw him and said he was dead and buried him. His parents had a lot of pain and tears then. When they buried him, they put the accordion, a beautiful gold bracelet and three big rings on his fingers next to him.

In the evening, after the funeral, two thieves from the village think and discuss about opening the grave and taking the accordion and the gold rings, so, they said, what should the dead

man do with them? In the middle of the night, thieves go, dig the hole, open the coffin and what do they see? The dead man stands up and says: - What is here, brothers, where are I? The thieves were very scared and, with difficulty, trembling, they jump out of the pit and run away. The boy, who was not really dead, being clinically dead, comes out of the pit and goes home. For a long time after that, the father, very happy, kept looking for the thieves to thank them, but no one knew about them, nor did they hear anything about them. Now, the question is: What could be worse? That the thieves dug up the coffin, or that the boy, although alive,

could remain buried? What do you think?

CE ESTE UN LUCRU RĂU?

Unchiul meu este foarte bătrân. El are 85 de ani și, de multe ori, seara, se așează și ne spune, nouă, nepotilor, câte o poveste din tinerețile sale. Vă voi spune și vouă una, să vedeți cum, de multe ori, răul pe care vrem să-l facem altora se întoarce la noi. La noi, în sat, era un rom bogat, care avea un singur fiu. Omul își iubea mult băiatul, căci era deștept, frumos și un cunoscut cântăret din acordeon. Când a împlinit băiatul 23 de ani, cum venea el acasă, pe drum, se rupe căruța și băiatul cade și moare. L-au adus rromii acasă, dar cum nu era doctor în sat, L-au văzut tot și au spus că este mort și l-au îngropat. Multă durere și lacrimi au avut atunci părintii săi. Când L-au îngropat, au pus lângă el acordeonul, o frumoasă bratară de aur și trei inele mari pe degetele sale.

Seara, după înmormântare, doi hoti din sat se gândesc și discută ei să desfacă mormântul și să ia acordeonul și inelele din aur, că, și așa, spuneau ei, ce să facă mortul cu ele? În toiu noptii, merg hotii, sapă groapa, deschid sicriul și ce să vadă? Se ridică mortul și spune: - Ce este aici, fratilor, unde sunt? Hotii S-au speriat foarte tare și, cu greu, tremurând,

sar din groapă și o iau la fugă. Băiatul, care nu era cu adevărat mort, el fiind în moarte clinică, iese din groapă și pleacă acasă. Multă vreme după aceea, tatăl, foarte bucuros, i-a tot căutat pe hoti să le multumească, dar nimeni nu a mai știut de ei, nici nu au mai auzit nimic de ei. Acum, întrebarea este: Ce poate să fie mai rău? Că hotii au dezgropat sicriul, sau că băiatul, de- Acum viu, putea să rămână îngropat? Voi ce credeți?

SAR SI O NASULIPEN?

Murro kàko si but phuro. Les si les 85 (oxtovardeš thaj panž) berša thaj, butivar, rătăθe, bešel thaj phenel amenqe, e nepoturenqe, po jekh paramiši anθar pesqe ternimata. Phenava vi tumenqe jekh paramiši, te dikhen sar, butvar, o nasulipen, savo kamas te keras les e averenqe, iril pes amenθe. Amenθe, anθ-o gav, sasas jekh barvalo rrom, saves sasas les jekh kòrkorro šhavo. O rrom kamelas but pesqe šhaves, kaj sasas but godăver, śukar thaj jekh prinzardo baśavno anθar o akordiòno. Kana kerdăs o šhavo 23 (biš thaj trin) berša, sar avelas vov khere, p-o drom, phagel pes o vurdon thaj o šhavo perel tele thaj merel. Andine les e rroma khere, thaj sar ši sasas sastărno anθ-o gav, dilkhline les savorre aj phendine kaj si mulo thaj praxosardine les. But dukh thaj but asvină sasas atunš pesqe daden. Kana praxosarde les, thovdine paśal lesθe vi o akordiòno, vi jekh śukar sumnakutni bricìra, thaj vi trin bare angrustika p-ël pesqe naja.

Rătăþe, pala" o praxomos, duj řora anþar o gav godısaren pen thaj vakären von te zan te putaren o limori thaj te lien o akordiòno vi ël sumnakutne angrustă, kaj, vi kadja, phenenas von, so te kerel o mulo lença? P-o mařkar e rătăþo, zan ël řora, xunaven i xiv, putaren e mulesqo moxton thaj so te dikhen? Vazdel pes o mulo thaj puřhel len: - So si khate, phralallen, kaj sem me? Ël řora but daranile thaj, phares, izdranindoj, xuten anþar i xiv thaj nařen. O řhavo, savo ři sasas řařes mulo - vov isindoj anþ-jekh kliniko meripen - inklišlo thaj gelăs khere. But vaxt pal" kodoja, o dad, but lořalo, sa rodăs e řoren te naisarel lenqe, tha" khonik ři maj zanglăs niř řundăs khanř lenþar. Akana, o puřhipen si: So ařti te avel maj nasul? Kaj ël řora pharavdine le mulesqo moxton, vaj ke o řhavo, akna zivdo, ařtilas te ařhel praxome? Tume sar phenen?

TWO FRIENDS

Once there were two friends. They lived in the village. When they grew up, it was time for both of them to go to town to study at school. Now, Ion had a richer family, and Marin was poorer, and when they left, their mothers put food

in their bags, as each one had, so that they would also have on the road. After they walked a bit of the way, he got hungry and sat down to eat. Ion takes out meat, sausages, cheese and others to eat, but Marin takes out a small fish, because he didn't have more. Everyone eats the food and moves on. Before reaching the city, they get hungry again and sit down to eat. Ion, again, takes out meat, sausages, cheese, but Marin only has the bones of the fish and he also sits down to eat. Ion sees him and asks him: - How, brother, are you eating fish bones, hungry? - Not from hunger, brother, replied Marin, this fish I ate was enchanted, and whoever eats its bones

will be very smart at school. That's why I eat these bones.

Ion looks at him, waits, thinks and says to Marin: - Look, brother, I'll give you my food and you give me the fish bones, do you want? Marin sits for a while, pretends to think and says: - Okay, brother, so be it, because it's better to be two very smart friends at school than one. And Marin started to eat the meat, the sausages and what was left and gave the bones to Ion.

When I arrive in town, at school, Ion says angrily: - Listen, brother, I ate those bones, but I don't think I'm smarter. I think about school, but I don't know more than before, why, what should it be? - It is! - answered Ion, you

still learned something, brother! Now you also know that the mind is not in the food!

DOI PRIETENI

Au fost odată doi prieteni. Ei locuiau la sat. Când au crescut, a venit vremea să meargă amândoi la oraș să învețe la școală. Acum, Ion avea o familie mai bogată, iar Marin era mai sărac, iar când au plecat, mamele lor le-au pus în genti mâncare, după cum avea fiecare, să aibă și ei pe drum. După ce au mers o bucată de drum, i-a apucat foamea și S-au așezat să mănânce. Ion scoate să mănânce carne, cârnati, brânză și altele, însă Marin scoate un peștișor, căci nu avea mai mult. Mănâncă fiecare din mâncare și pleacă mai departe. Înainte de a ajunge în oraș, din nou li se face foame și se așează să mănânce. Ion, iarăși, scoate carne, cârnati, brânză, însă Marin nu mai are decât oasele peștișorului și se așează și el să mănânce. Ion îl vede și-l întreabă: - Cum, frate, tu mănânci oase de pește, de foame? - Nu de foame, frate, răspunde Marin, peștele acesta pe care l-am mâncat era fermecat, iar cine mănâncă oasele lui va fi foarte deștept la școală. De aceea mănânc eu aceste oase.

Ion îl privește, mai așteaptă, se mai gândește și spune către Marin: -Uite, frate, îți dau tie mâncarea mea și dă-mi tu

oasele de la pește, vrei? Marin stă puțin, se face că se gândește și-i spune: - Bine, frate, așa să fie, căci este bine să fim doi prieteni foarte deștepti în școală decât unul. Și Marin se apucă să mănânce carnea, cârnatii și ce mai era și îi dă oasele lui Ion. Când ajung în oraș, la școală, Ion zice cu mânie: - Ascultă, frate, am mâncat eu oasele alea, dar nu mi se pare că sunt mai deștept. Mă gândesc la școală, dar nu știu mai mult decât înainte, de ce, ce să fie? - E! - răspunde Ion, tot ai învățat ceva, frate! Acum știi și tu că mintea nu stă în mâncare!

DUJ AMALA

Sasas jekhvar duj amala. Von zivenas gavesθe. Kana barilen, avilās i vrāma te zan ēl duj anθ-o fòros te siklōven ka-i škòla. Akana, le lones sasas les jekh familia maj barvali, thaj le Marianesqi sasas maj šorri, thaj kana telārde, penqe deja šhutine lenqe anθ-ēl gonorre xaben, pal" sar len sasas len, te avel vi len p-o drom. Pal" so geline von jekh kotor dromesqo, lās len i bokh thaj beśle von te xan. O Ion ankalavel te xal mas, goja, kiral thaj aver, tha"o Marin ankalavel jekh mašhorro, kaj na sasas les maj but. Xal svàko anθar pesqo xaben thaj zan maj dur. Angla"so te aresen anθ-o fòros, palem liel len i bokh thaj beśen te xan. O Ion, palem, ankalavel mas, goja, kiral, tha" le Marines ši maj si les sar ēl kanre le mašhesqe thaj thol pes vi vov te xal. O Ion dikhel thaj pušhel les: - Sar, phral!a, tu xas kanre mašhesqe, bokhaθar? - Na bokhaθar, phral!a, amboldel o Marin, kadava

mašho, savo xalem me les, sasas drabardo, thaj kon xal lesqe kanre avela but godăver ka-i škòla. Kodolesqe xav me kadala kanre.

O lon dikhel les, maj bešel, maj godišarel pes thaj phenel karing o Marin: - Dikh, phrala, me dav tut murro xaben, thaj tu de man ël kanre le mašhesqe, kames? O Marin bešel xanci, kerel pes ke godišarel pes thaj phenel lesqe: - Mišto, phrala, kadja te avel, ke si mišto te avas duj amala but godăver anθ-i škòla sar jekh. Thaj o Marin astarel pes te xal o mas, ël goja thaj so maj sas thaj del le lonos ël kanre. Kana aresen anθ-o fòro, ka-i škòla, o lono phenel xolipnaça: - Šun, phrala!, xalem me kodola kanre, tha“ši fal man ke sem maj godăver. Godišarav me e školăthe, tha“ci zanav maj but sar anglal, sosθar, so te avel? - E! - amboldel o lono, sa siklilăn vareso, phrala! Akana zanes vi tu ke i godĭ na **bešel anθ-o xaben!**

TWO FLACES

(THE WORKING BOY AND THE LIAR)

There was once an old Roma, very rich and honest, but, unfortunately, he had no children. One day, he went to his brother, who had two boys, and said to

them: - You see, my boys, I am very old and I can no longer work. I have a big house, oxen, horses and cart, sheep and many other things, which, when I die, I want to leave to the one of you who is more hardworking and honest. That's why, says the old man, I ask you to go to the village to work and whoever will make (earn) more money in three days' work, let him stay in my house. Quickly, the two brothers left for the village to look for work. Now, the eldest brother, after thinking a bit, goes to a friend of his and tells him the whole story: - Friend, give me a yellow and when I'm rich, I'll take the house from the old man , I will bring it back to you and even more.

The other brother, the youngest, went to the village and for three days worked for the people who had horses to shoe, boilers to repair or wagons to be repaired, until he also won a yellow. Earlier, the older brother comes and says: - Look, uncle, I brought you a yellow, after my work and the three days haven't even passed - the boy lies. The old man takes the yellow one, looks at it and throws it into the fire. The boy doesn't say anything. The youngest boy also comes and says: - Look, uncle, I brought you a yellow, obtained by my work in these three days. The old man, again, takes the penny and throws it into the fire. When he saw the little boy, he quickly jumps up and tries to pull

the penny out of the fire with both hands. The old Roma then laughs and says: - Yes, yes, that's right. You, boy, worked hard for this penny. That's why my house should be yours! That's how we know that lies always have short legs.

DOI FLĂCĂI (BĂIATUL CEL MUNCITOR ȘI MINCINOSUL) A fost odată un rrom bătrân, foarte bogat și cinstit, dar, din păcate, nu avea copii. Într-o zi, merge la fratele său, care avea doi băieți și le spune: - Vedeti, băieții mei, eu sunt foarte bătrân și nu mai pot să muncesc. Am o casă mare, boi, cai și cărută, oi și multe altele, pe care, când voi muri, vreau să le las aceluia dintre voi care este mai muncitor și mai cinstit. De aceea, spune bătrânul, vă cer vouă să mergeti în sat să lucrați și care va face (va câștiga) mai multi bani în trei zile pe muncă, acela să rămână să stea în casa mea. Repede, cei doi frați pleacă în sat să caute de muncă. Acum, fratele cel mai mare, după ce se gândește un pic, se duce la un prieten de al său și-i spune toată povestea: - Prietene, dă-mi un

galben și când voi fi bogat, de voi lua casa de la bătrân, ti-l voi aduce înapoi și chiar mai mult.

Celălalt frate, cel mai mic, a mers în sat și trei zile a lucrat pe la oamenii care aveau cai de potcovit, căldări de reparat sau de reparat căruțele, până a câștigat și el un galben. Mai înainte, vine fratele cel mare și spune: - Uite, unchiule, ti-am adus un galben, după munca mea și nici nu au trecut cele trei zile - minte băiatul. Bătrânul ia galbenul, se uită la el și îl aruncă în foc. Băiatul nu spune nimic. Vine și băiatul cel mic și spune: - Uite, unchiule, ti-am adus un galben, obținut pe munca mea în astea trei zile. Bătrânul, iarăși, ia banul și îl aruncă în foc. Când a văzut băiatul cel mic, sare iute și cu amândouă mâinile caută să scoată banul din foc. Bătrânul rrom râde atunci și spune: - Da, da, așa este. Tu, băiete, ai muncit din greu pentru banul acesta. De aceea, a ta să fie și casa mea! Așa știm și noi că minciuna are întotdeauna picioare scurte.

DUJ ŠHAVE (O BUTĪKERNO ŠHAVO THAJ O XOXAVNO)

Sasas jekhvar jekh phuro rrom, but barvalo thaj pativalo, ama, bezexenθe, na sasas les šhave. Anθ-jekh dēs, zal vov pesqe phralesθe, saves sasas les duj šhave, thaj phenel lenqe: - Dikhen, mirre šhavallen, me sem but phuro thaj ši maj aštiv te kerav butī. Si man jekh baro kher, guruva, grasta thaj vurdon, bakră thaj but aver, saven, kana merava, kamav te mukhav len le kodolesqe maškar tumenθe, savo si

maj laško butărno thaj maj pativalo. Kodolesqe, phenel o phuro, mangav tumenqe te zan anθ-o gav te keren butĩ thaj savo kerela maj but love anθa" trin dĕsa p-i pesqi butĩ, kodova te ašhel (te bešel) anθ-o kher murro. Ìto (sig), ěl duj phrala telărdine anθ-o gav te roden te keren butĩ. Akana, o baro phral, pal"so godĭsarel pes jekh cĭra, zal jekhe pesqe amalesθe thaj phenel lesqe sa i paramiši: - Amalla, de man jekh gàlbena thaj kana avava barvalo, me lăva o kher e phuresθar thaj anava les palpale thaj vi maj but.

O kolaver phral, o maj cĭkno, gelo anθ-o gav thaj trin dĕsa kerdăš butĩ le gazenθar, saven sasas len grasta petalomasqe, lašharipnasqe kikavă, vurdona kaj te aven lašharde, zi kana lias vi vov jekh gàlbena lovorro. Avel, maj anglal, o baro šhavo thaj phenel: - Dikh, kàko, andem tuqe jekh gàlbena pal"mirri butĩ thaj niš na nakhline ěl trin dĕsa! - xoxavel o šhavo. O phuro liel o gàlbena dikhel lesθe thaj šhudel les anθ jag. O šhavo ši phenel khanš. Avel vi o cĭkno o šhavo thaj phenel: - Dikh, kàko! Andem me tuqe jekh gàlbena, pal"mirri butĩ anθa kadala trin dĕsa. O phuro, palem, liel o lovo thaj šhudel les anθ-jag. Kana dikhlăš o šhavo, sig xutel, thaj le duje vastenqa rodel te ankalavel o lovo anθar i jag. O phuro rrom asal atùnš thaj phenel: - Va, va kadja si. Tu, šhavela, kerdăn butĩ phares vaš kadava lovo. Anθar kodoja te avel tut vi murro kher! Kadja zanas vi ame ke o xoxavipen si les sa vrăma xarne punre.

My fault

My uncle makes clay pots. He wakes up in the morning, digs the ground, brings water, makes the clay and, after making the pots, he places them in front of the house, in the sun. One day, his two boys, one five years old and the other twelve, older, leave the house with a ball and start playing football. Not one, not two, I get to the pots, hit them with the ball and break them. The old man sees, puts his hands on his head and says: - You, the youngest, go and stay inside the house, so I won't see you outside with the ball anymore, and you, tell the eldest, go and get another land, water, make clay and until the evening make other pots! The boys put their

heads down and leave. In the evening, the older boy asks his father: - Father, why did you tell me only to do the dishes, because my brother also played football, and he stays at home, and I, look, all day, I worked ? The father answers:

- Look over there! The little puppy and the dog are playing with my shoes and they broke them, go and bring them here! The boy quickly jumps up, yells after the little puppy and takes a stick to beat the biggest dog. He comes, brings his uncle's shoes, all torn, and the old man asks him: - Boy, why did you only beat the big dog, because the little one also pulled on the shoes and broke them too? Then, the older boy

understood why the old man didn't say anything to the younger boy to go and work, but also that human fault is also considered according to the age of the person.

VINA

Unchiul meu face oale de lut. El se trezește de dimineață, sapă pământul, aduce apa, face lutul și, după ce face oalele, le așează în fata casei, la soare. Într-o zi, cei doi băieți ai săi, unul de cinci ani și celălalt de doisprezece, mai mare, ies din casă cu o minge și încep să joace fotbal. Nici una, nici două, ajung lângă oale, dau cu mingea în ele și le sparg. Bătrânul vede, își pune mâinile în cap și spune: - Tu, cel mai mic, mergi și stai înăuntru în casă, să nu te mai văd cu mingea pe afară, iar tu, spune celui mai mare, du-te și adu alt pământ, apă, fă lut și până seara să faci alte oale! Băieții lasă capul în jos și pleacă. Seara, băiatul cel mare îl întreabă pe tatăl său: - Tată, de ce mi-ai spus numai mie să fac oalele, că și fratele meu a jucat fotbal, iar el stă în casă, și eu, uite, toată ziua, am muncit? Tatăl răspunde:

- Uite acolo! Cătelușul cel mic și câinele se joacă cu pantofii mei și i-au rupt, du-te și adu-mi-i înapoi! Băiatul sare repede, tipă după cătelușul cel mic și ia o bătă să-l bată pe câinele cel mai mare. Vine, aduce pantofii unchiului, rupti de tot, și bătrânul îl întreabă: - Băiete, de ce l-ai bătut doar pe câinele cel mare, că și cel mic a tras de pantofi și și el i-a rupt? Atunci, băiatul cel mare a înțeles de ce bătrânul nu i-a spus nimic băiatului mai mic să meargă și el să lucreze, dar și că vina umană se consideră și după vârsta omului.

I DOŚ

Murro kak kerel phuvăqe piră. Vov uśtel texarinăθar, xunavel i phuv, anel pani, kerel i ŝik thaj, pal"so kerel e piră, thol len avri anglal o kher, khamesθe. Anθa jekh dēs, pesqe duj ŝhavorre, jekh panze berśenqo thaj o kolaver deśudujenqo, maj baro, inklen, anθar o kher jekhe golnăça thaj khelen penqe fòtbalo. Niś jekh, niś duj, aresen paśe e piră, den e golnăça anθa lenθe thaj pharaven len. O phuro dikhel, thol pesqe ël vasta anθ-o śero thaj phenel: - Tu, ciknela, tu za thaj beś anθre, anθo kher, te na maj dikhav tut e golnăça avri, thaj tu, phenel e maj baresqe, za thaj an aver phuv, pani, ker ŝik thaj zi rătăθe te keres aver piră! Ël ŝhave mukhen o śero tele thaj zan. Rătăθe, puśhel o maj baro ŝhavo pesqe dades: - Dadela, sosθar phendăn nùmaj manqe te kerav e piră, kaj vi murro phral kheldăs pesqe fòtbalo,

thaj vov bešel anθ-o kher, thaj me, dikh, o savorro dës kerdem butĩ? O dad amboldel

- Dikh kothe! O rikono thaj o zukel khelen penqe mirre tiraxença thaj šhinden len, 3a thaj an len orde! O šhavo sig" xutel, bašel (akharel) pal"o rikonorro thaj liel jekh bari rovli te marel e maj bare zukles. Avel, anel e tiraxa e kakosqe, sa šhinde, thaj o phuro pušhel les: - Šhave!a, sosθar mardän nùmaj le zukles, ke vi o rikonorro cirdäs e tiraxenθar thaj vi vov šhindäs len? Atùnš, o baro šhavo xatärdäs sosθar o phuro ši pendäs khanš e tikne šhavesqe sar te 3al vi vov te kerel butĩ, thaj vi ke i doš e manuśesqi si vi pal"o phurimos lesqo.

POWER AND MIND

They were once two good friends. They were industrious and both were rich. They had the same houses, horses, carts and often worked together. Now, Stadian was a tall, well-built and powerful young man, and Fabian was thinner and smaller in stature, but much smarter. One day, a nobleman came to

them, who said: - I want to build a house and I want to bring some trees from the forest. As I see, you have horses and carts. If you bring me some good trees from the forest, I will give you one yellow for every five trees. - It's good, say the two friends. In the morning, the two friends, Stadian and Fabian, set off for the forest to fetch wood. Now, Stadian, much stronger, cut down the trees faster and says to Fabian, mocking him: - See, brother, what a big deal it is that you are said to be a bit smarter, if you don't have strength ? Until you cut five trees, I will cut ten and I will take ten yellow ones, from the boyar. Fabian looked at him but said nothing.

In the evening, when they left the forest, at a hill, of such weight, Stadian's cart breaks and all the wood falls on the road. This time, Fabian, laughing from ear to ear, said: - You see, brother, even power is of no use to you, if you don't have a little sense! Ashamed, Stadian collected his wood and said nothing more. I asked myself, many times, who would be right?

PUTEREA ȘI MINTEA

Erau odată doi buni prieteni. Ei erau harnici și amândoi erau bogati. Aveau case la fel, cai, căruțe și, deseori, lucrau împreună. Acum, Stadian era un tânăr înalt, bine făcut și puternic, iar Fabian era mai subtire și mic de statură, însă mult mai deștept. Într-o zi, vine la ei un boier, care le spuse: - Eu doresc să-mi ridic o casă și vreau să aduc niște copaci din pădure. După cum văd, voi aveți cai și căruțe. Dacă îmi aduceți niște copaci buni din pădure, vă dau câte un galben la cinci pomi. - E bine, spun cei doi prieteni. De dimineată, pornesc cei doi prieteni, Stadian și Fabian, spre pădure să

aducă lemnele. Acum, Stadian, mult mai puternic, a tăiat mai repede copacii și-i spune lui Fabian, luându-l în răs: - Vezi, frate, ce așa mare lucru este că se spune că tu ești ceva mai deștept, dacă nu ai putere? Până ce vei tăia tu cinci copaci, eu am să tai zece și o să iau zece galbeni, de la boier. Fabian se uită la el, dar nu spuse nimic.

Seara, când au plecat din pădure, la un deal, de atâta greutate, căruța lui Stadian se rupe și toate lemnele căzură în drum. De această dată, Fabian, râzând cu gura până la urechi, zise: - Vezi tu, frate, nici puterea nu-ti este de folos, dacă nu ai și puțină minte! Rușinat, Stadian și-a strâns lemnele și n-a mai zis nimic. M-am întrebat și eu, de multe ori, oare cine să aibă dreptate?

ENEMY

Once upon a time, there lived a rich man who had two twin boys. He was also sick and very old and could no longer remember which of his two sons was born first. Now, according to the custom of the place, the two young men were thinking: "who will leave the

house, when our father dies, who will be older?". Also in the same village, there lived an old woman, a very well-known, wise and reliable witch, to whom many people came to ask for advice or to find a cure. The brothers - what they thought, what they didn't - came, one after the other, separately, to the old woman: - Look, old witch, says the first one, make a spell so that my brother dies and I will give you some money you want it! - It's not nice what you want, says the old woman, but come in a week and I'll tell you what you have to do. After two or three days, the second brother also comes: - Let my brother die, and I will be left alone with my father's house, and I will give you a

lot of money! - Come in a week! - said the old woman again. The two young men come, each after a week, and the old woman says to both of them:

- It's a bad thing what you want to do, boy, but follow your heart! Look what you have to do! On the first day of Easter, when you hear the first crowing of the rooster, go out of the house and go to the fountain. After the rooster crows for the third time, take out two buckets of water. Know that the first means life, take the water and wet your hair, and the second means death, thus, with the water from the second cauldron, wet your brother's hair. And, to make the enchantment even more believable, the old woman gave each of

them a bewitched silver coin. Time has passed and here comes Easter.

As the rooster crowed the first time, the two brothers, quickly, with two buckets in their hands, stealthily, stealthily, ran to the well to draw water, without meeting each other. As it was, as it was not - and the road to the fountain was strewn with thorns, stones and branches broken from the trees - behold, the rooster crows for the third time and the two boys - with difficulty, beaten and thirsty - suddenly arrive near the fountain. Their surprise is great when they see each other, but even greater when they see the old man, their father, with two buckets of water in his hands, who says: - Yes, yes, I was

thirsty too , but, thinking you were sleeping, I came to get water.

But now, wait a little, my boys, let me wet your hair, according to an old Easter custom, may God give you wisdom, health and luck, said the old man. As they knew themselves guilty, ashamed, but also afraid, the two brothers ran away, fast as the wind. For a long time after that, the old father cried and wondered where and why his boys ran away, but no one ever knew what to answer.

I ZOR THAJ I GODĚ

Sasas jekhvar duj lašhe amala. Von sasas butärne thaj le duj sasas barvale. Sasas len sajekh khera, grasta, vurdona, thaj butvar kerenas butĭ khethanes. Akana, o Stadian sasas jekh

terno ušo, thulo aj zoralo, thaj o Fabian sasas maj sano thaj maj tikno, ama but maj godăver. Anθ-jekh dēs avel lenθe jekh raj thaj phenel: - Me kamav te vazdav jekh kher thaj kamav te anav nište rukha anθar veś. Dikhav ke si tumen grasta thaj vurdona. Kana anen manqe lašhe rukha anθar o veś, me dav tumenqe po jekh gālbeno panze rukhenθe. - Mišto! - phenen e duj amala. Texarinăθar, telären kodola duj amala, o Stadian thaj o Fabian, karing o veś te anen rukha. Akana, o Stadian, maj zoralo, šhindăs maj sig le rukha thaj phenel e Fabianosqe, prasaindoj les: - Dikhes, phral!a, so bari si kadja buti kaj phenel pes ke tu san maj godăver, kana na-i tut zor? Zi kana šhinesa tu panz rukha, me šhinava deś thaj lăva duj gālbenură kaθar o raj. O Fabian dikhel lesθe, tha" ši phendăs khanš:

Răθe, kana telărdine anθar o veś, jekhe plajinesθe, o vurdon e Stadianosqo, pharipnasθar, phagel pes thaj savorre kašta peline p-o drom. Akana, o Fabian, asaindoj, e mujeça zi le kanenθe phenel: - Dikh vi tu, phral!a, niš i zor na si bari buti, kana na-i tut dōsta godi! Lazărdo, o Stadian kidăs pesqe kašta thaj ši maj phendăs khanš. Pušhlem man vi me, butvar, kas te avel les šašipen?

ENEMY

Once upon a time, there lived a rich man who had two twin boys. He was

also sick and very old and could no longer remember which of his two sons was born first. Now, according to the custom of the place, the two young men were thinking: "who will leave the house, when our father dies, who will be older?". Also in the same village, there lived an old woman, a very well-known, wise and reliable witch, to whom many people came to ask for advice or to find a cure. The brothers - what they thought, what they didn't - came, one after the other, separately, to the old woman: - Look, old witch, says the first one, make a spell so that my brother dies and I will give you some money you want it! - It's not nice what you want, says the old woman, but

come in a week and I'll tell you what you have to do. After two or three days, the second brother also comes: - Let my brother die, and I will be left alone with my father's house, and I will give you a lot of money! - Come in a week! - said the old woman again. The two young men come, each after a week, and the old woman says to both of them: It's a bad thing what you want to do, boy, but follow your heart! Look what you have to do! On the first day of Easter, when you hear the first crowing of the rooster, go out of the house and go to the fountain. After the rooster crows for the third time, take out two buckets of water. Know that the first means life, take the water and wet your

hair, and the second means death, thus, with the water from the second cauldron, wet your brother's hair. And, to make the enchantment even more believable, the old woman gave each of them a bewitched silver coin. Time has passed and here comes Easter. As the rooster crowed the first time, the two brothers, quickly, with two buckets in their hands, stealthily, stealthily, ran to the well to draw water, without meeting each other. As it was, as it was not - and the road to the fountain was strewn with thorns, stones and branches broken from the trees - behold, the rooster crows for the third time and the two boys - with difficulty, beaten and thirsty - suddenly arrive near the

fountain. Their surprise is great when they see each other, but even greater when they see the old man, their father, with two buckets of water in his hands, who says: - Yes, yes, I was thirsty too , but, thinking you were sleeping, I came to get water.

But now, wait a little, my boys, let me wet your hair, according to an old Easter custom, may God give you wisdom, health and luck, said the old man. As they knew themselves guilty, ashamed, but also afraid, the two brothers ran away, fast as the wind. For a long time after that, the old father cried and wondered where and why his boys ran away, but no one ever knew what to answer.

ENEMY

Once upon a time, there lived a rich man who had two twin boys. He was also sick and very old and could no longer remember which of his two sons was born first. Now, according to the custom of the place, the two young men were thinking: "who will leave the house, when our father dies, who will be older?". Also in the same village, there lived an old woman, a very well-known, wise and reliable witch, to whom many people came to ask for advice or to find a cure. The brothers - what they thought, what they didn't - came, one after the other, separately, to the old woman: - Look, old witch, says

the first one, make a spell so that my brother dies and I will give you some money you want it! - It's not nice what you want, says the old woman, but come in a week and I'll tell you what you have to do. After two or three days, the second brother also comes: - Let my brother die, and I will be left alone with my father's house, and I will give you a lot of money! - Come in a week! - said the old woman again. The two young men come, each after a week, and the old woman says to both of them: - It's a bad thing what you want to do, boy, but follow your heart! Look what you have to do! On the first day of Easter, when you hear the first crowing of the rooster, go out of the house and

go to the fountain. After the rooster crows for the third time, take out two buckets of water. Know that the first means life, take the water and wet your hair, and the second means death, thus, with the water from the second cauldron, wet your brother's hair. And, to make the enchantment even more believable, the old woman gave each of them a bewitched silver coin. Time has passed and here comes Easter.

As the rooster crowed the first time, the two brothers, quickly, with two buckets in their hands, stealthily, stealthily, ran to the well to draw water, without meeting each other. As it was, as it was not - and the road to the fountain was strewn with thorns, stones and

branches broken from the trees - behold, the rooster crows for the third time and the two boys - with difficulty, beaten and thirsty - suddenly arrive near the fountain. Their surprise is great when they see each other, but even greater when they see the old man, their father, with two buckets of water in his hands, who says: - Yes, yes, I was thirsty too , but, thinking you were sleeping, I came to get water.

But now, wait a little, my boys, let me wet your hair, according to an old Easter custom, may God give you wisdom, health and luck, said the old man. As they knew themselves guilty, ashamed, but also afraid, the two brothers ran away, fast as the wind. For

a long time after that, the old father cried and wondered where and why his boys ran away, but no one ever knew what to answer.

ENEMY

Once upon a time, there lived a rich man who had two twin boys. He was also sick and very old and could no longer remember which of his two sons was born first. Now, according to the custom of the place, the two young men were thinking: "who will leave the house, when our father dies, who will be older?". Also in the same village, there lived an old woman, a very well-known, wise and reliable witch, to whom many people came to ask for

advice or to find a cure. The brothers - what they thought, what they didn't - came, one after the other, separately, to the old woman: - Look, old witch, says the first one, make a spell so that my brother dies and I will give you some money you want it! - It's not nice what you want, says the old woman, but come in a week and I'll tell you what you have to do. After two or three days, the second brother also comes: - Let my brother die, and I will be left alone with my father's house, and I will give you a lot of money! - Come in a week! - said the old woman again. The two young men come, each after a week, and the old woman says to both of them:

DUȘMĂNIA

Trăia, odată, un om bogat, care avea doi băieți gemeni. Acesta era și bolnav și foarte bătrân și nu-și mai aducea aminte care dintre cei doi fii ai săi era născut mai întâi. Acum, după obiceiul locului, cei doi tineri se gândeau: „cui va lăsa casa, atunci când va muri tatăl nostru, cine să fie mai mare?”. Tot în același sat, locuia și o bătrână, vrăjitoare foarte cunoscută, înțeleaptă și de încredere, la care venea multă lume să ceară câte un sfat sau să găsească leacul. Frații - ce s-au gândit, ce nu - au venit, unul după altul, separat, la bătrână: - Uite, vrăjitoare bătrână, spune primul, să faci tu un descântec, încât fratele meu să moară și-ti voi da câți bani poțtești! - Nu este frumos ce-ti dorești, spune bătrâna, dar vino peste o săptămână să-ti spun ce ai de făcut. După două - trei zile vine și al doilea frate: - Fă să moară fratele meu, să rămân eu singur cu casa tatălui meu, și-ti voi da foarte multi bani! - Vino peste o săptămână! - spuse iarăși bătrâna. Vin cei doi tineri, fiecare după câte o săptămână, și le spune bătrâna, și unuia și altuia:

- Este un lucru rău ceea ce vrei tu să faci, băiete, dar fie după inima ta! Uite ce trebuie să faci! În prima zi de Paști, când vei auzi primul cântat al cocoșului, să ieși afară din casă și să mergi la fântână. După ce va cânta cocoșul a treia oară, să scoti două găleti de apă. Să știi că prima înseamnă viață, să iei apa și să-ti umezești părul, iar a doua înseamnă

moarte, astfel, cu apa din cea de-a doua căldare să uzi părul fratelui tău. Și, ca să fie și mai credibil descântecul, bătrâna le-a dat fiecăruia câte un bănut de argint vrăjit. A trecut timpul și, iată, vine și Paștele. Cum a cântat cocoșul întâia oară, cei doi frati, repede, cu câte două găleti în mâini, pe furiș, hotește, alergară către fântână să scoată apă, fără a se întâlni însă unul cu celălalt. Cum a fost, cum n-a fost - iar drumul până la fântână era presărat cu spini, pietre și crengi rupte din copaci – iată, cocoșul cântă a treia oară și cei doi băietii - cu greu, loviti și înșetați - ajung deodată lângă fântână. Mare le este mirarea, când se văd unul pe celălalt, dar și mai mare când îl văd lângă fântână pe bătrân, tatăl lor, cu două găleti de apă în mâini, care zice: - Da, da, și mie mi-a fost sete, dar, crezând că voi dormiti, am venit eu să iau apă.

Dar acum, așteptati puțin, băietii mei, să vă umezesc părul, după un vechi obicei de Paști, să vă de a Dumnezeu înțelepciune, sănătate și noroc, spuse bătrânul. Cum se știau vinovati, rușinati, dar și de frică, cei doi frași au luat-o la fugă, iute ca vântul. Mult timp după aceea, bătrânul tată plângea și se întreba unde și de ce au fugit băietii săi, însă nimeni nu a știut vreodată ce să-i răspundă.

**It's a bad thing what you want to do,
boy, but follow your heart! Look what**

you have to do! On the first day of Easter, when you hear the first crowing of the rooster, go out of the house and go to the fountain. After the rooster crows for the third time, take out two buckets of water. Know that the first means life, take the water and wet your hair, and the second means death, thus, with the water from the second cauldron, wet your brother's hair. And, to make the enchantment even more believable, the old woman gave each of them a bewitched silver coin. Time has passed and here comes Easter. As the rooster crowed the first time, the two brothers, quickly, with two buckets in their hands, stealthily, stealthily, ran to the well to draw water, without meeting

each other. As it was, as it was not - and the road to the fountain was strewn with thorns, stones and branches broken from the trees - behold, the rooster crows for the third time and the two boys - with difficulty, beaten and thirsty - suddenly arrive near the fountain. Their surprise is great when they see each other, but even greater when they see the old man, their father, with two buckets of water in his hands, who says: - Yes, yes, I was thirsty too , but, thinking you were sleeping, I came to get water.

But now, wait a little, my boys, let me wet your hair, according to an old Easter custom, may God give you wisdom, health and luck, said the old

man. As they knew themselves guilty, ashamed, but also afraid, the two brothers ran away, fast as the wind. For a long time after that, the old father cried and wondered where and why his boys ran away, but no one ever knew what to answer.

O BIAMALIPEN

Živelas, jekhvar, jekh barvalo manuś, saves sasas les duj śukar šhave sabiande / zèmenură. Kadava sasas vi nasvalo, vi but phuro thaj ši maj anelas pesqe godĩ savo anθar pesqe šhave sasas biando jekhto, o anglutno. Akana, palal o ašar e thanesqo, e terne godĩsarenas pen: “kasqe mukhela o kher, kana merela amaro dad, kon te avel maj baro?” Sa anθ-o kodova gav, beśelas jekh phuri rromni, jekh drabarni but prinzardi, godăver thaj patĩvali, savăθe avenas but manuśa de rodel po jekh svàto vaj te arakhen penqe o rodindo drab. E phrala - so godĩsardine pen, so niš – aviline, jekh palal jekh, ulavdines, e phurăθe: - Dikh, phuri!e drabarni!e, phenel o jekhto, ker jekh drabaripen te merel murro phral, thaj dava tut sode love kamesa! - Na si śukar so kames tuqe, phenel i

phuri, tha" av pala" jekh kurko te phenav tuqe so si tut keripnasqo. Pala" duj - trin dësä avel vi o dujto phral: - Ker te merel murro phral, te ašhav me kòrkorro e khereça mirre dadesqo thaj dava tuqe but love! - Av pala" jekh kurko! – phendäs palem i drabarni. Aven le duj terne, svàko pal" po jekh kurko, thaj phenel lenqe i phuri, vi jekhesqe vi averesqe:

- Si nasul so kames te keres, šhave!a, tha` te avel pala" tiro dĭ. Dikh so trebul te keres! Anθo jekhto dës e Patradăqo, kana śunesa le baśnes, baśindoj jekhtones, te inkles avri anθar o kher thaj te zas e xaningaθe. Pal" so baśela i trintovar o baśno, te ankalaves duj kĭkavă panëça... Te zanes ke i jekhtoni si anθar zivipen, te lies o pani thaj te kingăres tuqe tire bala, thaj i dujto si meripen, kadja, e panëça anθar i dujto kĭkavi te kingăres e bala tire phralesqe. Thaj, te avel patăvalo kadava drabaripen, i phuri dias svakonesqe po jekh rupunno lovorro, drabardo. Nakhlăs o vaxt thaj, dikh, avel vi i Patradĭ. Sar baśavdăs o baśno, sig, le duj phrala, po duje kĭkavëñça anθ-ël vasta, angaravdes, šoral, naśle karing i xaning te ankalaven pani, bi te dikhen pen jekh avereça. Sar sas, sar na sas - tha" o drom zi ka-i xaning sasas pherdo kanrença, barrença thaj kaśtença – dikh, o baśno baśel i trintovar thaj le duj šhave - phares, sa pusavde, dab dine - aresen jekhevarăθar paśal i xaning. Baro si lenqo opralazbalipen, kana dikhen pen, tha" vi maj baro si kana dikhen paśal i xaning e phures, penqe dades,

duje kikävënça anθ-ël vasta, savo phenel: - Va, va, vi manqe sas manqe truś, tha", patāindos ke tume soven, avilem me te lāv pani.

Tha" akana, beśen xanci, mirre šhava!len, te kingārav tumare bala, pal" jekh purano ašar e Patradāqo, te del tumenqe o Devel godī, sastipen vi baxt - phendās o phuro. Sar zanenas pen dośale, vi lazane, vi daraθar, le duj phrala naśline sar i balval. But vaxt palal kodoja, o phuro dad rovelas thaj puśhelas pes.

DUTY

In our village there lived an old man who was always joking, old man Petrache. He also had a brother, a bit younger, Mihai, whom he hadn't seen for about three years...In truth, he owed him five hundred lei, but still, he shouldn't come to- and see the older brother! He also sent him a letter by mail, but in vain. What old man Petrache is thinking, what not, one day he

pretends to be dead. Quickly, his wife went to call Mihai, in the village, to inform him of the great misfortune. And Mihai came quickly, with the cart, very angry, and began to cry with big, heavy tears, like after a much loved brother. In the house, Agustina, an old Romanian woman, a recognized and highly respected witch, was also watching over the dead man, very angry. There were a few more Roma, but, being very warm in the house, they sat outside, in front of the house, on the grass, talking to each other, as is their custom. In the house, the younger brother, crying, bent down to kiss the dead man's hand, but somehow, Petrache's right hand fell from his chest. - Oh my God! - Agustina

starts shouting. Don't touch it! If you have any debt to him, now is the time to return it, because otherwise, you will have great troubles and difficulties and it is a great sin not to give the dead man what he asks for!

Mihai, both ashamed and afraid, thinks a little and says: - Yes, yes, really, I had forgotten! And he takes out two hundred lei from his pocket, puts them in the dead man's hand and lifts it back onto his chest. Only, neither one nor two, and the other hand, the left hand, fell from Petrache's chest, heavy as a stone. - Woe is me, woe is me! -

Agustina roared again, as if from a snake's mouth. What have you done, brother, what have you done? You have

a great debt to him, if the hands fell like that from the dead man's chest. Think carefully and see what you have to give him back, because great sin will be on your head! Mihai, yellow in the face, scared, pretends to think and takes out another hundred lei and, putting it in the dead man's left hand, makes the sign of the cross and raises this hand back above his chest. Everything as everything, but when the dead man's right leg slipped off the table, Mihai, shaking like a leaf, starts shouting: - Yes, yes, brother. I know, but I have no more money. Just wait a little while for me to sell one of the cart horses and I'll give you the other two hundred lei.

Only the trickster Petrache, getting off the table, tells him:

No, no, brother, leave the horse to me, for the other two hundred lei, and everything will be fine. But I'm even more glad now that I saw you - says Petrache, laughing. And because Petrache was a good Roma, those who had come there stayed for a day and a night, "for the dead", and began to sing, eat and drink, as if it were a wedding. The Roma, who heard this story, had fun for a long time. There was no more anger between the two brothers, but this story was not forgotten for a long time by the Roma from that village.

DATORIA

La noi în sat trăia un bătrân mereu pus pe glume, moș Petrache. El mai avea un frate, ceva mai tânăr, pe Mihai, pe care nu-l mai văzuse însă de vreo trei ani...Într-adevăr, acesta îi era dator cu cinci sute de lei, dar nici așa, să nu mai vină să-și vadă fratele mai în vârstă! I-a trimis și o scrisoare prin poștă, dar degeaba. Ce se gândește moș Petrache, ce nu, într-o zi se preface mort. Repede, nevasta sa s-a dus să dea telefon lui Mihai, în sat, să-l anunte de marea nenorocire. Și a venit Mihai repede, cu căruța, foarte supărat, și a începe să plângă cu lacrimi mari, grele, așa ca după un frate foarte mult iubit. În casă, Agustina, o bătrână rromnie, vrăjitoare recunoscută și foarte respectată, veghea și ea lângă mort, foarte supărată. Mai erau câțiva rromi, dar, fiind foarte cald în casă, stăteau afară, în fata casei, pe iarbă, discutând de una de alta, cum le este obiceiul. În casă, fratele mai mic, cum plângea, se aplecă să sărute mâna mortului, însă, cum - necum, mâna dreaptă a lui Petrache căzu de pe piept. - Vai de mine! - începe să strige Agustina. Să nu-l atingi! Dacă ai vreo datorie la el, acum este timpul să i-o înapoiezi, căci, altfel, mari neazuri și greutatei vei avea și e mare păcat să nu-i dai mortului ce-ti cere!

Mihai, și rușinat și înfricoșat, se gândește puțin și spune: - Da, da, adevărat, uitasem! Și scoate din buzunar două sute de lei, le pune în mâna mortului și o ridică înapoi pe piept. Numai că, nici una nici două, și cealaltă mână, mâna stângă, căzu de pe pieptul lui Petrache, grea ca o piatră. - Vai de mine, vai de mine! - urlă iarăși Agustina, ca din gură de șarpe. Ce-ai făcut, frate, ce-ai făcut? Mare datorie trebuie să ai față de el, dacă au căzut mâinile așa de pe pieptul mortului. Gândește-te bine și vezi ce trebuie să-i dai înapoi, căci mare păcat va fi pe capul tău! Mihai, galben la față, înfricoșat, se face că se mai gîndește și mai scoate o sută de lei și, punând-o în mâna stângă a mortului, își face cruce și ridică și mâna aceasta înapoi deasupra pieptului. Toate ca toate, dar când a alunecat de pe masă și piciorul drept al mortului, Mihai, tremurând ca frunza, începe să strige: - Da, da, frate. Știu, dar nu mai am bani. Așteaptă numai puțin să vând unul din caii de la cărută și-ti voi da și celelalte două sute de lei. Numai că șmecherul de Petrache, coborând de pe masă, îi spune:

Nu, nu, frate, lasă-mi mie calul, pentru celelalte două sute de lei, și totul va fi bine. Dar și mai mult mă bucur acuma că te am văzut - mai spune Petrache râzând. Și pentru că Petrache era un bun rrom, o zi și o noapte au rămas cei care veniseră acolo, «la mort», și s-au apucat să cânte, să mănânce și să bea, de ziceai că este nuntă. S-au distrat mult timp rromii, care au auzit această poveste. Între cei doi frati nu a mai

fost nici o supărare, dar povestea aceasta nu a fost uitată mult timp de rromii din acel sat.

I DUTI

Amenθe, anθ-o gav, zivelas jekh but pherasutno phuro, o Petràke. Les maj sasas les jekh phral, o Mihaj, maj terno, saves ši maj dikhlăsas les sar d-ajekh trine berśenθar... Šašipnasθe, kodova sas unzilo lesqe lovença, panze śelença, tha" niš kadja te na maj avel te dikhel pesqe phrales, le maj bares! Bišhaldăs vov lesqe vi jekh poštaqo lilorro, tha" khanśesqe. So godısarel o phuro Petrake, so niš, anθ-jekh dės kerel pes mulo. Sig, pesqi rromni gelăs te del telefòno k-o Mihaj, anθ-o gav, te phenel lesqe i bari bibaxt. Thaj avilăs sig o Mihaj, e vurdoneça, but xolăriko, thaj liel te rovel, bare aj phare asvinença, sar palal jekh but kamlo phral. Anθ-o kher, i Agustina, jekh phuri rromni, prinzardi drabarni thaj but pativali, beśelas vi voj paśe o mulo, but xolărdi... Maj sasas varesode rroma, tha", sar sasas but tato anθ-o kher, beśenas avri, anglal o kher, p-i šar thaj denas duma jekhaθar, averăθar, sar si lenço ašar. Anθ-o kher, o tikno phral, sar rovelas thaj dăs te šumidel o vast e mulesqo, thaj, sar – nisar, perel o šašo vast opral o kolin e Petrakesqo. - Vaj manθar! – liel te cipil i Agustina. Te na azbas les! Kana si tut kha-jekh vunzilipen lesθe, akana si o vaxt te des les palpale, kaj, avere šhandesθe, bare maràzură thaj pharimata avena tut thaj si baro bezex te na des e mulesqe so mangel vov!

O Mihaj, vi lazado vi darano, godġsarel pes xanci thaj phenel: - Va, va, ŝaŝes, bisterdemas! Thaj ankalavel anθar o posoŝi duj ŝela love thol len anθ-o vast e mulesqo thaj vazdel les palpale opre, p-o kolin. Nùmaj ke, niŝ jekh, niŝi duj, vi o kolaver vast, o zervo, pelŝ opral o kolin e Petrakesqo, pharo sar jekh barr. - Vaj manθar! Vaj manθar! – cipil, palem, i Agustina, sar anθar o muj e sapesqo. So kerdān, phralla, so kerdān! Baro vunzilipen si tut lesθe, kana peline kadja e vasta opral o kolin e mulesqo! Godġsar tut miŝto thaj dikh so trebul te des les palpale, ke baro bezex avela p-o tiro ŝero! O Mihaj, zilto (gàlbeno) ka-o muj, bare daraça, kerel pes ke maj godġsarel pes thaj maj ankalavel jekh ŝel lej thaj, thovindoj le love anθ-o zervo vast e mulesqo, kerel pesqe truŝul thaj vazdel vi kadava vast palpale p-o kolin. Savorre bută sar savorre, tha" kana pelŝ vi o ŝaŝo punro e mulesqo, o Mihaj, izdralindoj sar i patrin, liel te akharel: - Va, va, phralla, zanav, tha" ŝi maj si man love. Beŝ xanci te bikinav jekhe grastes kaθar o vurdon thaj dava tut vi le kolaver duj ŝela lej. Nùmaj ke o pherasutno Petrake, dindoj pes tele opral i meseli, phenel:

- Na, na, phralla, mukh manqe le grastes, vaŝ le kolaver duj ŝela lej, thaj sa avela miŝto. Tha" vi maj miŝto fal man akana ke dikhlem tut! - maj phenel o Petrake asaindoj. Thaj kodolesqe ke o Petrake sasas jekh laŝho rrom, jekh dġs thaj jekh răt aŝhiline kodola, save avilinesas kothe, «mulesθe», thaj astarde pen te baŝaven, te xan vi te pien, kaj phenesas

ke si abǎv. Asandile but e rroma, kana aśunde kadaja paramiši. Maškar e duj phrala na maj sas niš jekh xoli, tha" kadaja paramiši ši sas bisterdini but vaxt le rromenθar anθar o kodova gav.

KALO,

MY FRIEND Menau is coming from school. Before going home, he stops by Dinu's uncle. He must see Kalo (Black). Kalo is his friend, a beautiful stallion of the old man, so called because he is black as pitch. Menau always brings something sweet to Kalo, then mounts him, rides him. Both the boy and the horse are very happy as they run in the field at the edge of the village. - Today I have to change his horseshoes! Uncle Dinu says. If you want to help me... - Why not... answered the boy happily. The blacksmith cleans the horse's

hooves, prepares the horseshoes, brings the saddles. - Now you have to hold his leg. Hold him tight, let me beat his horseshoe! The boy, happy and very excited, takes the horse's leg in his arms and asks: - Uncle, but look, the horseshoes are red, will you roast the horse's leg!?! - Hm, don't be afraid, his hoof doesn't hurt, that's how it beats, the horseshoes fit, let him sit better. He still has a little. The uncle put three horseshoes one by one. Kalo sits quietly as if nothing had happened. The boy played the oboist.

His hands are shaking but he doesn't say anything either. He looks at his friend. He seems to see a tear in his black eyes: - Take a piece of sugar,

don't be afraid, there is still a little, he says slowly. - Done! says the old man. Let him go. You can give him some water to drink water .

Menau quickly runs to the well, brings a bucket of water and somehow, when he gives him a drink, he pours the water over the horse's legs. A white steam rises above the hot horseshoes. Neither one nor two, scared, Kalo, jumps on two feet and runs away like the wind. Who will stop him? The child remained like a stone. The horse jumps over a fence, jumps over the second and ends up in the flower garden of the uncle's neighbor. There another! Two big dogs start barking very loudly and show their fangs at Kalo. It still has a fence. Again

the poor horse jumps the fence and ends up on the road. The cars stop as fast as they can. Slowly, Menau also approached. The horse looks at him scared. He wants to chase her again. - Look Kalo! - says the child. He gently stretches out his hand with a piece of sugar in it.

The horse stops running, he lets the boy catch him by the bridle. The people on the road are smiling. - We couldn't catch him! - Kalo is my friend! says Menau proudly. Only Uncle Dinu doesn't laugh. He thinks about what he will say to the old woman, his neighbor, who was left without the flowers in her yard.

KALO,

PRIETENUL MEU Menau vine de la școală. Înainte de a merge acasă, se oprește pe la unchiul Dinu. Trebuie să-l vadă pe Kalo (Negru). Kalo este prietenul său, un armăsar frumos, al bătrânului, numit așa, pentru că este negru ca tăciunele. Totdeauna Menau îi aduce lui Kalo ceva dulce, după care îl încalecă, îl călărește. Atât băiatul cât și calul sunt foarte fericiți când aleargă pe câmpul de la marginea satului. - Astăzi trebuie să-i schimb potcoavele! Spune unchiul Dinu. Dacă vrei să mă ajuti... - Cum să nu ... răspunde bucuros băiatul. Fierarul curăță copitele calului, pregătește potcoavele, aduce caielele. - Acum trebuie să-i tii piciorul. Să-l tii bine, să-i bat potcoava! Băiatul, bucuros și foarte emotionat, ia în brate piciorul calului și întreabă: - Unchiule, dar uitate potcoavele sunt roșii, vei frige piciorul calului!? - Hm, nu-ti fie frică, nu-l doare copita, așa se bat, se potrivesc potcoavele, să se așeze mai bine. Mai are puțin. Unchiul a pus una câte una trei potcoave. Kalo stă liniștit ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Băiatul a oboist.

Mâinile îi tremură dar nu spune nici el nimica. Privește către prietenul său. I se pare că vede în ochii săi negri o lacrimă: - la o bucată de zahăr, nu-ti fie frică, mai este puțin, spune el încetișor. - Gata! spune bătrânul. Dă-i drumul. Poti să-i dai să bea niște apă. Menau aleargă repede la fântână, aduce o

găleată cu apă și, cum necum, când să-i dea să bea, vărsă apa peste picioarele calului. Un abur alb se ridică deasupra potcoavelor fierbinti. Nici una nici două, înfricoșat, Kalo, sare în două picioare și fugе ca vântul. Cine să-l oprească ? Copilul rămase ca o stană de piatră. Calul sare peste un gard, sare peste al doilea și ajunge în grădinita cu flori a vecinei unchiului. Acolo alta! Doi câini mari încep să latre foarte tare își arată coltii către Kalo. Mai are un gard. Din nou sare sărmanul cal gardul și ajunge în șosea. Mașinile opresc cât pot de repede. Încetișor, se apropie și Menau. Calul privește către el înfricoșat. Vrea să o ia la goană din nou. - Uite Kalo! - spune copilul. Întinde ușor mâna în care are o bucată de zahăr.

Calul nu mai fugе, îl lasă pe băiat să-l prindă de căpăstru. Oamenii de pe drom zâmbesc. - Noi nu am putut să-l prindem! - Kalo este prietenul meu! spune mândru Menau. Numai unchiul Dinu nu râde. Se gândește ce-i va spune bătrânei, vecina sa, care a rămas fără florile din curtea sa.

O KALO, MURRO AMAL

O Menau avel školaθar. Anglal so te zal khere, așhavel pes k-o kàko Dinu. Si mùsaj te dikhel le Kales. O Kalo si pesqo amal, o súkar grast e phuresqo, anavime kadja, sosqe si kalo sar o angar. Sa vrjàma, o Menau anel e Kalesqe vareso guglipen, thaj palal kodoja anklel p-o grast, grastărel les. Vi o šhavo vi o grast si but lošale kana našen p-i vazi kaθar e

gavesqi rig. - Adës si te paruvav lesqe pètala! phenel o kàk Dinu. Kana manges te des vast man... - Sar te na... amboldel lošalo o šhavorro. O satrări užarel le grastesqe khura, khonžarel le pètala, anel le šhandre. - Akana si te inkeres lesqo punro. Te inkeres les mišto, te marav lesqe o pètalo! O šhavo, lošalo vi but ilårdo, liel angalånthe e grasteqo punro thaj pušhel: - Kàko, tha' dikh le pètala si lole, thabaresa e grastesqo punro!? - Hm, na dara, ši dukhal les i khur, kadja maren pen le pètala te bešen maj mišto. Maj si les xanci. O kak mardās jekh po jekh le trin pètala. O Kalo bešel śando sar kana na si khanš. O šhavo khinilās.

Dikhel karing pesqo amal. Anθa pesqe kale jakha fal les ke dikhel jekh asvin: - Le jekh kotor guglipen, na dara, maj si xanci, phenel vov lokhes. - Gàta! phenel o phuro. De lesqe drom. Śaj te des les te piel pani. O Menau našel sig (ìto) xaningaθe, anel jekh kíkävi panëça thaj, sar nisar, kana te del le grastes te piel, shorel o pani p-ël lesqe punre. Jekh parno vras vazdel pes opral le tate petala. Niš jekh niši duj, but daravdo, o Kalo, xutel opre duje punrença thaj našel sar i balval. Kon te ašhavel les? O šhavorro ašhilās sar baresqo tìlo. O grast xutel jekh bar, xutel duj thaj aresel anθ-e luludånqi barörri e perutnåqi le kakosqi. Kothe, aver butì! Duj bare žukela lien te bašen but zorales thaj te sikaven penqe danda karing o Kalo. Maj si les jekh bar. Palem xutel o šorro grast i bar thaj aresel p-o drom. Le autovurdona ašhaven ìto sar aštin vi von. Lokhorres, pašol vi o Menau. O

grast dikhel karing lesθe but daravdo. Palem kamel te našel.
- Dikh, Kale!a, phenel o šhavo. Vov zinzarel lokhes o vast kaj
si les jekh kotororro guglipnasqo.

O grast na maj našel, mukhel e šhaves te astarel les kaθar o
salivàri. Le manuša p-o drom paśasan. - Ame na aśtilām te
astaras les! - O Kalo si murro amal! phenel barikanes o
Menau. Nùmaj o kako Dinu na asal. Godīsarel pes so
phenela e phurāqe, lesqi perutni, kaj aśhilās bi luludënqi
anθar pesqi bar.

THE COUNTRY OF THE ROMA

- Grandmother, where do we Roma
come from? - Amalia asks. Grandma
Agustina runs her hand over his white
hair, smiles, looks at the little girl, fits
her headscarf better on her head and
answers: - As you also learned at
school, maybe the Roma come from old
India, but my mother he also told other
stories. I'll tell you one of them... "Once
upon a time, the Roma had a wonderful

country under the boundless sky. How much time has passed since then, only the earth can tell. At that time, the tent was placed at the edge of a water. The tents were placed nicely next to each other. The men caught fish or worked the iron with the hammer, and the women cooked and took care of the elderly and children. On a quiet summer day, the soothsayers sense a great danger: - The black clouds will pour great wrath on our nation! they said to everyone.

Indeed, after three days, a terrible storm came to the earth. The gods rained water and fire all night on the earth. The Roma's horses got scared, but the people, merciful, took them into their

tents. In the morning, on the plain, everything was destroyed. - What are we going to do now? - they asked themselves. - The children are hungry! cried the women. - Don't be scared, don't be afraid! - said the oldest Rom, their bulibasha. We will catch fish from the river until it dries up and we can work the land again. People went to the river, with nets, to catch fish. Although it had rained a lot, and the water of the river was clear, not a single fish could be seen in it. For five days they searched the hills in vain. No one had anything to eat, neither the people nor the horses. - We have to do something! said the Roma. - Harness the horses to the carts, because we will go to another

country to look for food, until the waters recede from our land! - shouted the Old Man.

The Roma wandered for many years through many countries and lands all over the world. They walked with their tents, stopping near the water or on the plains, for a short time.

They also worked to collect money.

They repaired boilers, carts, shod horses, showed people how to heal horses and much more. After several years, when they wanted to return to their country, no one knew where that place was. The soothsayers said that their country was swallowed by the waters and that it is forever lost. Time has passed, people have learned to live

in other places, but they keep in their souls the old country... And their old language and customs. They never forgot their beautiful songs either. And today, the Roma are looking for their country, but until they find it, the country of the Roma is where they saw the light of the sun for the first time".

ȚARA RROMILOR

- Bunico, noi, rromii, de unde venim?- întrebă Amalia. Bunica Agustina își trece mâna peste părul său alb, zâmbește, privește către fetiță, își potrivește baticul mai bine pe cap și răspunde: - Așa cum ai învățat și tu, la școală, poate că rromii vin din vechea Indie, dar mama mea îmi mai spunea și alte povești. Ți voi spune și tie una dintre ele... „Cândva, demult, rromii aveau o țară minunată sub nemărginirea cerului. Cât timp a trecut de atunci doar pământul poate spune. Pe vremea aceea, șatra era așezată la marginea unei ape. Corturile erau așezate frumos unul

lângă altul. Bărbatii prindeau pește sau prelucrau fierul cu ciocanul, iar femeile găteau și aveau grijă de bătrâni și copii. Într-o zi liniștită de vară, ghicitoarele simtiră ca o mare primejdie: - Norii negri vor vărsa o mare mânia pe neamul nostru! spuseră ele tuturor.

Într-adevăr, după trei zile, veni o furtună cumplită pe pământ. Zeii au aruncat cu apă și foc toată noaptea asupra pământului. Caii rromilor se speriară, însă oamenii, miloși, îi luară în corturile lor. Dimineata, pe câmpie, totul era distrus. - Ce vom face acum? – se întrebau ei. - Copiii sunt fămânzi! strigau femeile. - Nu vă speriați, nu vă temeti! - spuse cel mai bătrân rrom, bulibașa lor. Vom prinde pește din râu, până când se va usca și vom putea iar să lucrăm pământul. Oamenii plecară la râu, cu năvoadele, ca să prindă pește. Deși plouase mult, și apa râului era limpede, nici un pește nu se vedea în ea. Cinci zile au căutat pe dealuri degeaba. Nimeni nu avea ce mânca, nici oamenii, nici caii. - Trebuie să facem ceva! spuseră rromii. - Înghămati caii la căruțe, pentru că vom merge în altă țară să ne căutăm hrană, până când se retrag apele de pe pământul nostru! - strigă Bătrânul. Rromii umblară multi ani prin multe țări și pământuri în toată lumea. Umblau cu corturile, se opreau în apropierea apelor ori pe câmpii, pentru puțină vreme.

Lucrau să strângă și bani. Reparau căldări, căruțe, potcoveau cai, arătau oamenilor cum să însănătoșească caii și multe

altele. După mai multi ani, când au vrut să se întoarcă în tara lor, nimeni nu mai știa unde este acel loc. Ghicitoarele au spus că tara lor a fost înghită de ape și că este pe veci pierdută. Timpul a trecut, oamenii au învățat să trăiască în alte locuri, dar păstrează în sufletul vechea țară... Și limba lor cea veche și obiceiurile. Nu au uitat niciodată nici frumoasele lor cântece. Și astăzi, românii își caută tara, dar, până o vor găsi, tara romilor este acolo unde ei au văzut pentru prima dată lumina soarelui”.

O ROMANO THEM

Mami!e, ame, le roma, kaθar avas? - pušhel i Amàlia. I Agustina, i phuri daj, nakhavel o vast opral pesqe parne bala, paśasal, dikhel karing i tikni šhajorri, phandel maj mišto o dikhlo pe pesqo šero thaj phenel: - Sar siklilăn vi tu, školaθe, śaj ke le roma aven anθar o purano them India, tha' mirri daj maj phenelas manqe vi aver paramišă. Phenava vi tuqe jekh maškar lenθe... „Varekana, anθ-jekh purano vaxt, le romen sasas len jekh but śukar them telal o baro devel. Sode vaxt nakhlăs atunšaθar, fèri i phuv aštil te phenel. Kodole vaxtesθe, o romano tabòro sasas p-i rig e paniesqe. Le càxre beśenas śukar jekh paše averesθe. Le murśa astarenas mašho vaj marenas e sivrăça o sastrin, thaj le źuvlă kerenas xamos thaj arakhenas le šhavorren vi le phuren. Anθ-jekh śukar milajesqo dës, le drabarnă xatârde

sar jekh baro pharimos: - Le kale marutha šhorena bari xoli p-o amaro nămo!- phende von savorrenqe.

Šašipnasqe, pala" trin dĕsa, astardăš te marel jekh bari balval. Le Devla šhudine pani thaj jag p-i phuv sa i răt. Le grasta, le rromenqe daranile, tha' e manuša, bare ileça, line len anθre k-i căxre. Texarinăθe, p-i văzi, sa sasas phagerdo. - So kerala akana ? – pušhenas von. - Le šhavorre si bokhale! akharenas le rromnă. - Na daran, na daran! - phendăš o maj phuro rrom, lenqo bulibaša. Astarasa mašho kaθar o pani, ųi kana ųukųla thaj ųaj te xunavas palem i phuv. Le manuša gele panĕsθe, năvodurença, te astaren mašho. Vi kana dăsas but brišind, thaj o pani e lenăqo sasas užo, niš jekh mašho na dikelas pes. Panų dĕsa rodinde p-ĕl plajină, khanšesqe. Khanikas na sasas so te xan, niš le manušen niš le grasten. - Trebal te keras vareso! phende e rroma. - Thon e grasten vurdonenθe, kaj ųasa anθa aver them te rodas xaben, ųi kana thavdena le pană opral amari phuv! - akharel o Phuro Le rroma phirde but berša anθar but thema thaj phuvă anθa sa i lùmja. Phirenas e caxrença, ašhavenas pen paše e pană vaj p-ĕl vază, xanci vaxt.

Kerenas butĭ te kiden vi love. Lašharenas kăkăvă, vurdona, petalonas grasten, sikavenas e manušenqe sar te sastăren le grasten thaj but aver. Pala" maj but berša, kana kamle te irinen pen anθ-o lenqo them, khonik na maj ųanelas kaj si

kodova than. Le drabarnă phende ke lenqo them sasas lino le panănthar thaj ke vov si xasardo p-o sa vaxt. O vaxt nakhlās, thaj e rroma siklile te ziven avere thanenθe, tha" inkeren anθ-lenqo dī o purano than... Vi lenqi purani šhib thaj ašara. Na bisterde nivar niš lenqe śukar dīlă. Vi adēs le rroma roden penqo them, tha' zi kaj arakhena les, o them e rromenqo si kothe kaj von dikhline, jekhtones, e khamesqi dud".

WEDDING

There is a big commotion in the village. Roma, unknown people walk the street very cheerfully. They are beautifully dressed, and in their hands they carry many flowers. There are also many carts on the street. Miss Luludi passes by her and greets them. The Roma answer her with a smile. - What are you doing? - I came to the wedding. A young man looks at her, smiles, and says: - Come with us! Luludi laughs, doesn't say

anything, hangs his head and moves on. At home, her mother is waiting for her: - The big day has come. Alina is getting married! She is your best friend. You have to wear the most beautiful shirt and the most beautiful skirt. I'm thinking what gift to give her?... Grandma also appears: - Look, I brought you this beautiful ring. Put it on your finger! To be the most beautiful at the wedding... - Thank you grandma!

Grandma smiles: - Be happy! Luludi went to the wedding accompanied by her brother. They brought gold earrings and lots of flowers to the bride. - Thank you Luludi! - Be happy, may God give you health and luck. I wish you the richest house, a big family and the most

beautiful children! Alina smiles but two tears are playing in her bright eyes. - Do you like music? Luludi suddenly hears a melodious voice next to her. - Yes, of course, she answered quickly. - The violinists are from my village, and I asked them to sing this song... for you... Luludi turned her head and saw the young man who had invited her to the wedding. - Please,...do you want to dance with me? The young man said quickly with a trembling voice. Her face red as fire, Luludi looks at her brother, and says softly: - If you ask me so nicely, fine.....but I don't know that well... It is the first wedding where Luludi comes too. And the first dance. - I'm Costi, I'm a student! - says the boy

proudly. - My name is Luludi, I'm in high school but I'm thinking of going to college, but it's hard for me to choose...
- If you give me your phone number, we can talk... I can also help you with your preparation. .. At home, mother and grandmother whisper: - Costi is from a big family. His father is a merchant. His mother sells flowers... - His grandfather was a Roma judge... Luludi pretends not to hear anything. He goes to his room. "I have to do my homework. I have an exam tomorrow. I have to get a good grade... to study for college... maybe Costi will help me too..."

NUNTA

În sat este zărvă mare. Rromii, necunoscuți umblă pe stradă foarte veseli. Ei sunt frumoși îmbrăcați, și în mâini poartă multe flori. Sunt și multe căruțe pe stradă. Domnișoara Luludi trece pe lângă ei și le dă buna ziua. Rromii îi răspund zâmbind. - Ce faceți? - Am venit la nuntă. Un tânăr o privește, zâmbeste, și-i spune: - Hai și tu cu noi! Luludi râde, nu spune nimic, lasă plecă capul și merge mai departe. Acasă o așteaptă mama: - A venit ziua cea mare. Alina se mărită! Este prietena ta cea mai bună. Trebuie să îmbraci cea mai frumoasă cămașă și cea mai frumoasă fustă. Mă gândesc ce cadou să-i faci?... Bunica apare și ea: - Uite ti-am adus acest inel frumos. Pune-l pe deget! Să fii cea mai frumoasă la nuntă... - Multumesc bunico!

Bunica zâmbeste: - Să fii fericită! La nuntă Luludi a mers însoțită de fratele său. Ei au dus miresei cercei de aur și foarte multe flori. - Multumesc Luludi! - Să fii fericită, să-ti dea Dumnezeu sănătate și noroc. Iti doresc cea mai bogată casă, o familie mare și cei mai frumoși copii! Alina zâmbeste dar în ochii săi strălucitori îi joacă două lacrimi. - Iti place muzica? aude Luludi deodată o voce melodioasă lângă ea. - Da, cum să nu, răspunde ea repede. - Lăutarii sunt de la mine din sat, și le- Am cerut să cânte această melodie.. pentru tine.. Luludi întoarce capul și-l vede pe tânărul care o chemase la nuntă. - Te rog frumos,...vrei să dansezi cu

mine? Mai spuse repede tânărul cu voce tremurândă. Roșie la față ca focul, Luludi privește către fratele său, și spune încetișor: - Dacă mă rogi așa frumos, binenumai că nu știu așa de bine ...

Este prima nuntă unde vine și Luludi. Si primul dans. - Eu sunt Costi, sunt student!- spune mândru băiatul. - Eu sunt Luludi, sunt la liceu dar mă gândesc să merg la facultate, numai că îmi este greu să aleg ... - Dacă îmi dai numărul tău de telefon, putem să mai vorbim... pot să te ajut și la pregătire... Acasă mama și bunica vorbesc în șoaptă: - Costi este dintr-o familie mare. Tatăl lui este comerciant. Mama lui vinde flori... - Bunicul lui a fost judecător rrom... Luludi se prefacă că nu aude nimic. Se duce în camera sa. „Trebuie să îmi fac temele. Mâine am un examen. Trebuie să iau o notă mare.. să învăț și pentru facultate...poate mă ajută și Costi...”

K- O ABĂV

Anθ-o gav si baro kidipen. Rroma, biprinzande, phiren p-o drom but lośale. Von si but śukar hurăvde, thaj anθa lenqe vasta si but luludă. Si vi but vurdona p-o drom. I rajnōrri Luludi nakhel paśe lenθe thaj del lenqe laśho dēs. Le rroma ambolden laqe paśasavindoĵ.. - So keren? - Avilām k-o abāv . Jekh terno śhavo dikhel laθe, paśasal, thaj phenel: - Haj vi tu amença ! I Luludi asal, śi phenel khanś, mukhel o śero tele thaj 3al maj dur. Khere i daj źukerel la: - Avilās o baro dēs. I Alina prandel pes! Si i maj laśhi tirri amalin. Si mùsaj

te xurăves o maj súkar gad thaj i maj súkar coxa. godisarav, so dinimata de ingeras laqe?.. I phuri daj avel vi voj: - Dikh, andem tuqe kadaja súkar angrustik. Tho la p-o naj! Te aves i maj súkar k-o abăv... - Nais tuqe mamie!

I phuri daj paśasal: - Te aves baxtali! K-o abăv i Luludi gelăs pesqe phraleça. Von ingerde e borăqe, sumnakutne šenă, sar dinipen thaj but luludă. - Nais tuqe, Luludie! - Te aves but baxtali, te del tut o Del sastimos thaj baxt. Kamav tuqe o maj barvalo kher, jekh barvali familia thaj le maj súkar šhavorre! I Alina paśasal tha' anθa laqe strafinăle jakha si duj khelavne asvină. - Šajlöl tut i muzika? sunel i Luludi jekh gilabavdo glăso paše laθe. - Vaa, sar te na, amboldel voj sigo. - Le baśavne si manθar anθ-o foro, thaj manglem lenqe te baśaven kadaja gili...vaś tuθe.. I Luludi iril o šero thaj dikhel e terne šhaves so akhardăsas la k-o abăv . - Mangav tuqe súkar,.... kheles mança? maj phenel sigo, jekh izdralno glasoa o šhavo. Loli mujesθe sar i jag, i Lulugi dikhel karing pesqo phral, thaj phenel lokhes: - Kana rugis man súkar...va, sar te na. nùmaj ke na zanav kadja mišto...

Si o jekhto abăv kaj avel i Lulugi. Thaj vi laqo jekhto khelipen . - Me sem o Kosti, sem studènto !- phenel barikano o šhavo. -Manqe phenel manqe Luludi, me sem k-o liševo tha' godisarav vi me te zav kifakultèta, nùmaj ke si manqe pharo te alosarav... - Kana des man tirro

telefonosqo gin, śaj te maj das дума ...śaj te dav vast tut vi siklövipnasθe... Khere i daj thaj i mami vakären šoral: - O Kosti si anθa jekh barvali familìa. Lesqo dad si komersànto, lesqi daj bikinel luludă... - Lesqo papu sas krisinitòri... I Luludi kerel pes ke na śunel khanš. Vazdel pes thaj źal anθa pesqi livni. „Si te te kerav manqe mirri tēma. Si man texara jekh eksàmeno. Si mùsaj te lăv jekh bari nòta... te siklövav vi vaś i fakultèta... śaj ke źutil man vi o Costi ...”

THE SMART CHILD

Once upon a time there were three Roma. They had committed great and numerous thefts in their days. One day, they found a big and beautiful house and stole from there a bag full of gold money. Hearing that the three were wanted by the police, they thought of hiding the stolen gold. Now where to hide it? So they left for the forest. Here he found an old man who lived in a bojdeuca. The three thieves agreed with

the old man to hide the money with him for a whole year. They also wrote a contract between them. In it, they wrote that the gold will not be taken from the old man until all three are together. He gave the old man a kiss and left. When they reached about 200 meters from the house, one of the three said: - Woe is me, brothers! I left my chest on the old man's table. - Go back, said the others. Hurry up, it's getting dark now. The first thief came back to the old man and said:

- Old man, we made other calculations. My friends want us to hide the money in another place. The old man thought a little and said: - How, you changed your decision!? - Yes! If you don't believe it,

go out and ask them. The old man comes out and asks: - What do you say, should I give them? The first two thieves answer: - Let him come quickly! The Pezevenchi thief took the bag and left on another path. The other two think that their friend stayed with the old man to drink something and see his way. When the year was over, the thieves came to ask for their gold (money). Answering them, the old man said: - I don't have the money anymore, I gave it back to you! - You lie, old man, you didn't give us anything. We will sue you. The president of the trial commission asked the old man: - Old man, are you going to give them money? - I don't have them, from

where? - I don't know, you have six days to look for the money, if not, you will go to prison.

On the way, a child appeared in front of her. Buclucaş the child asks the old man: - Grandpa, why are you angry? - Get out of here child, you have nothing to know. The child does not give him peace. -Tell me, maybe I can help you stop being so angry! Seeing that he had no choice, the old man told the father the story to the child. The child started laughing and leaning over the old man said something in his ear. The old man was very happy and left laughing. What did the child say to the old man? . The child told the old man to admit that the gold is his but that he will not give it

back until all three are together as written in the contract between them. Where to find the third thief who ran away with the money?

COPILUL CEL ISTEȚ

Erau odată trei rromi. Aceștia făcuseră mari și numeroase furturi în zilele lor. Într-o zi, aceștia găsiră o casă mare și frumoasă și furară de acolo un sac plin cu bani din aur. Auzind cei trei că sunt căutați de politie, se gândiră să ascundă aurul furat. Acum unde să-l ascundă? Așa plecară în pădure. Aici găsiră un bătrân care trăia într-o bojdeucă. Cei trei hoti, se înțeleseseră cu bătrânul să ascundă banii la el pentru un an întreg. Au scris și un contract între ei. În el, au scris că nu se va lua aurul de la bătrân până când nu vor fi totii trei, împreună. Dădură binete bătrânului și plecară. Când au ajuns la vreo 200 de metri de casă, unul dintre cei trei zise: - Vai de mine, fratilor! mi-am uitat piaptănul pe masa bătrânului. - Du-te înapoi, ziseră ceilalți. Grăbește-te, acum se întunecă. Primul hot veni înapoi, la bătrân și îi spuse:

- Batranule, ne-am facut alte calcule. Prietenii mei vor să ascundem banii într-un alt loc. Bătrânul, se gândește puțin și

zise: - Cum, v-ati schimbat hotărârea!? - Da! Dacă nu crezi ieși afară și întreabă-i. Iese bătrânul și întreabă: - Cum ziceti, să îi dau? Primii doi hoti răspund: - Dă-il să vină repede! Pezevenchiul hot luă sacul și plecă pe altă cărare. Ceilalti doi gândesc că prietenul lor a rămas cu bătrânul să bea oarece și-și văzură de drum. Când s-a împlinit anul, hotii au venit să-și ceară aurul (banii). Răspunzându-le, bătrânul le zise: - Nu mai am banii, vi i-am dat înapoi! - Minti bătrânule, nouă nu ne- ai dat nimic. Te dăm în judecată. Președintele comisiei de judecată îl întreabă pe bătrân: - Bătrânule ai să le dai bani? - Nu-i am, de unde? - Nu știu, ai șase zile să cauți banii, dacă nu, vei face închisoare.

Pe drum, în fata sa apăru un copil. Buclucaș copilul îl întreabă pe bătrân: - Moșule de ce ești supărat? - Du-te de aici copile, n-ai ce să știi tu. Copilul nu-i dă pace. -Spune-mi, poate te ajut să nu mai fii așa supărat! Văzând că n-are de ales, bătrânul îi povesti copilului tată povestea. Copilul începu să râdă și aplecându-l pe bătrân îi spuse ceva la ureche. Bătrânul se bucură tare și plecă râzând. Ce a spus copilul bătrânului?. . Copilul i-a spus bătrânului să recunoască că aurul este la el dar că nu-l va da înapoi decât atunci când vor fi totii trei împreună așa cum stă scris în contractul dintre ei. Unde să-l mai găsească pe cel de al treilea hot care fugise cu banii?

O GODĂVER ŠHAVORRO

Sas jekhvar trin rroma. Kadala kerdesas bare thaj but šorimata anθ-e penqe dës. Anθ-jekh dës von thoven e jakha p-i jekh baro thaj šukar kher thaj šorde kothar jekh gono pherdo sumnakutne lovença. Šunindož amare trin rroma kã si rodine e šingalenθar godišarde von te garaven o šordo sumnakaj. Akana, kaj te garaven les? Kadja, telãrde von anθ-o veś. Kothe arakhle jekhe phures kaj živelas anθ-jekh kherorro. Le trin šora xakãrdile e phureça te garavel lenqe e love jekh pherdo berś. Xramorsarde jekh kontrãkto mařkar penθe. Anθa lesθe pheneleas kã na d-ařtina te len o somnakaj e phuresθar ži kana ři avena sã äľ trin šora khethanesθe. Dine lařho dıves e phures thaj telãrdine. Kana resle duje řela metrurenθe maj intãľ, jekh anθa le trin šora phenel: - Vaj manqe phrala!len, bistãrdem mirri kangli p-i phuresqi sınıa. - Źa parpale! Phenen le aver. Sigãř, akana ratõľ. O jekhto řor gelãř parpale e phuresθe thaj phenel lesqe:

- Puhre!a, kerdãm aver godımos. Mirre amala kamen te garavas e love anθ- aver than. O phuro, godıšarel vi vov, xancı, thaj phenel: - Sar? Pharuvden tumare ĩnginimata? - Va! Kana ci pakãř ĩnkli avri thaj puřh len! Inkleľ o phuro avri thaj puřhel: - So phenen, te dav les? Le anglutne duj šora ambolden: - De les, de les te avel sigo! O řoxano řor liel o gono thaj nařel leça. E kolaver duj šora, źukeren so źukeren thaj den godı kã lenqo amal ařhilo te pel vareso pimos e phureça, kodolesqe, gele maj dur p-i penqe droma. Kana

agordilo o berś, äl šora avile te mangel e phuresθar penqe love. Amboldinoj o phuro phenel lenqe: - Ma naj man love, dinem len tumenqe! - Xoxaves phure!a amen ši dān amen khanś. Akharas tut anθ-i kriss. O krisāqo dasno puśhel e phures: - Phure!a si tut e love te des len? - Naj man. Kaθar? - Ši žanav. Si tu śov dīvesa te rodes love! Kana ši arakhesa o phandaipen xal tut.

P-o drom, anglal lesθe inklel jekh šhavorro. Pherasno, o šhavorro puśhel e phures: - Phure!a sosθar san xolāvdo? - ža khaθar, tiknorre!a, naj so te žanes tu. O tikno ši mukhel pes. - Phen manqe, śaj te dav vast tut te na maj aves kadja xolāriko! Dikhindoj kadā o phuro vakārel e tiknoresqe sǎ i paramiši. O tiknoro asal thaj bangārdinoj e phures phenel lesqe vareso e kanesθe. O phuro lośal pes thaj telārel asavindoj. So phendās o šhavoro e phuresqe?... O šhavoro phendās e phuresqe te prinžanel kǎ o sumnakaj si lesθe thaj ši del les parpale e duj romen ži kana ši avena sǎ il trin rroma kethanes sar si xramome anθ-o kontrǎkto maśkar lenθe. Kaj te maj arakhen von le trinto šores so naślās e lovença?

MIND AND LUCK

On a summer day Mindea and Norocul were walking on the eve of a country

road. A poor man plowing the land with oxen passed by. Seeing the poor man, Fortune, hungry, tired and ragged, said to Mind: - Look, sister, I want to give this man a pot of gold. But the Mind answered: - Don't give him a lot of money, because there are many people in the field and they will kill him for the money. Luck, again, does not want to listen to his sister, and clapping his hands makes a pot full of gold appear before the man. When he saw so many children, he started shouting: - Good people! Brothers, come to me to see! Look what I found! Look how much gold! The mind said to Noroc: - What are you going to do now, people will come and in order to take his money

they will kill him. Scared Fortune, praying to Mind said:

- Get rid of me sister, tell me what to do because now the others will kill him and he has no fault! The mind also clapped its hands and what to see? Rrom quickly hid the gold and pretended to defecate, as if making a joke. Seeing him, the others started laughing too: - Liar! Where to find money on our poor plain?

MINTEA ȘI NOROCUL

Într-o zi de vară umblau, în ajun pe un drum de țară Mintea și Norocul. Trecură pe lângă un sărman om care ara pământul cu boii. Văzându-l, pe sărmanul om, Norocul flămând, obosit și zdrentuit zise Mintii: - Uite soro, eu vreau să-i dau omului acesta o oală cu aur. Dar Mintea răspunse: - Nu-i da multi bani, că pe câmp sunt multi oameni și-l vor omorî pentru bani. Norocul, iarăși nu vrea să asculte de sora

sa, și bătându-și palmele face să apară înaintea omului o oală plină cu aur. Când văzu atâta bănet începu să strige: - Oameni buni! Fratilor veniti la mine să vedeti! Uitati ce am găsit! Uitati cât aur! Mintea zise către Noroc: - Ce-o să faci acuma, vor veni oameni și ca să-i ia banii îl vor omorî. Norocul speriată, rugându-se de Minte zise:

- Scapă-mă surioară, spune ce să fac că acum o să-l omoare ceilalti și nu are nici o vină! Mintea își bătu și ea palmele și ce să vezi ? lute rromul ascunse aurul și se prefăcu ași face nevoile, ca și cum ar fi făcut o glumă. Văzându-l, ceilalti au început să râdă și ei: -Mincinosule! Unde să găsești bani pe săraca noastră câmpie?

I GODÏ THAJ I BAXT

Anθ-jekh milajesqo dës paše rătăθe po themesqo drom phirenas i godÏ thaj i Baxt. Von nakhen paśa jekh manuś kaj xunavelas i phuv pesqe guruvença. Dikhindoj les i Baxt, e šorre rromes, bokhalo thaj khino phenel karing i godÏ: - Dikh phej!e! me kamav te dav kadale romes jekh piri sumnakajeça!. I godÏ del palpale: - Na de les but love, ke p-i vazi si but manuśa save kamena te mudaren les anθar e love. I Baxt palem na kamel te aśunel laqe phenăθe, thaj, marindoj pesqe vasta kerel te inklel angle o rrom jekh piri pherdi sumnakajeça. Kana dikhel o rrom astardöl te cipisarel: - Rroma!len, šhava!len aven te dikhen manθe. Dikhen so arakhlem! Dikhen o sumnakaj! I godÏ phenel

karing i Baxt: - So keres akana? Avena le manuša lesθe thaj sar žanes, lena lesqe love thaj mudarena les! I Baxt but trašavdi, phenel:

- Xastrav man phejorri!e, phen manqe so te kerav ke akana mudarenles le kolaver thaj na-i les niš jekh doš! I godi marel pesqe vasta thaj so te dikhen? O rrom ito garavel o sumnakaj thaj kerel pes ke phiradöl pes, sar kana kerdšas jekh pheras. Dikhindož les, le kolaver manuša asan vi von: - Xoxavne!a, kaj sas te arakhes love pi amari šorri vazi?

SIN

A very young girl was with her parents at the harvest, it was a hot summer day, the silence encompassed everything. The wind did not let up at all. In the field, angry groups of people hurried the harvest to take their wheat to the barns. It was getting close to lunch. The girl's mother called her and told her to prepare the meal, but to go and get some cold water from the spring in the

valley. The girl took the jug and hurried to the well. He filled his jug with cold water, and when he was about to leave, he saw in front of him two people with one body, they were Siamese. The two brothers gave him a hug and begged the girl not to be scared and to give them cold water to drink as well. The girl, although in a hurry, takes her heart in her teeth and asks the two, why they are tied to each other. One of them said: - God left us like this, to pay for the sin committed by our parents. - What sin? asks the girl. - Our parents, although close / blood relatives, without knowing and without asking their parents got married, my mother became pregnant and gave birth to us.

Later, when they found out that they were related, the two left but could not turn back time. So, we were raised by our maternal grandmother and only thanks to her, we are who we are now. - Okay, but isn't it hard to live like this, stickies? Where do you get your clothes? Maybe one wants to go to one place, and the other to another... and the girl would have a thousand questions to ask. but he stopped. - Our grandmother makes our clothes. If we have different wishes, we understand each other and solve them. The girl, who was in a hurry because she had to set the table, couldn't help but say: - God forbid! As everyone who saw the two said. But one of them said: - God

forbid the worst! - But what could be worse than that? asked the surprised girl. - It could be worse when one of us would die, and the other would have to carry him on his back. The girl left in a hurry to set the table for her family, and in her mind, the question appeared: "Am I related to the boy I'm in love with, without him knowing?" I will ask my parents."

PĂCATUL

O fata foarte tânără se afla cu părintii la secerat, era o zi torida de vara, liniștea cuprindea totul. Vântul nu adia deloc. Pe câmp, grupuri răslete de oameni, grăbeau secerișul ca să-și ducă grâul în hambare. Se apropia prânzul. Mama fetei o strigă și-i spuse să pregătească masa, dar să se ducă să ia și niște apă rece de la izvorul din vale. Fata luă ulciorul și se grăbi să ajungă la fântână. Își umplu ulciorul cu apă rece, și când să plece, văzu în fata sa doi oameni cu un singur corp, erau siamezi. Cei doi, frati dădură binete și o rugară pe fată

să nu se sperie și să le dea și lor să bea apă rece. Fata, deși grăbită își luă inima în dinti și îi întrebă pe cei doi, de ce sunt legați unul de celălalt. Unul dintre ei, zise: - Dumnezeu ne-a lăsat așa, ca să plătim păcatul făcut de părintii noștri. - Ce păcat? întrebă fata. - Părintii noștri, deși rude apropiate / de sânge, fără să știe, și fără să-și întrebe părintii s-au căsătorit, mama a rămas însărcinată și ne-a născut pe noi.

Mai târziu, când au aflat că sunt rude, cei doi s-au lăsat dar nu mai puteau să dea timpul înapoi. Așa că, noi, am fost crescuți de bunica dinspre mamă și numai datorită ei, noi suntem acum. - Bine, dar nu este greu să trăiești așa, lipiți? De unde vă luați hainele? Poate că unul vrea să meargă într-un loc, iar celălalt în alt loc.. și fata, ar fi avut o mie de întrebări de pus. dar se opri. - Hainele ni-le face bunica. Dacă avem dorințe diferite ne înțelegem și le rezolvăm. Fata, care se grăbea pentru că trebuia să pună masa nu se abținu să nu zică: - Fereasca Dumnezeu! Așa cum spunea toată lumea care-i vedea pe cei doi. Dar unul dintre ei, zise: - Fereasca Dumnezeu de mai rău! - Dar ce poate fi mai rău, decât atât? întrebă fata mirată. - Mai rău poate să fie atunci când unul dintre noi ar muri, iar celălalt ar trebui să-l poarte în spinare. Fata, plecă grăbită să pună masa pentru familia sa, și în mintea ei, apăru întrebarea: „Oare eu sunt rudă cu băiatul de care sunt îndrăgostită, fără ca el să știe? O să mi întreb părintii.”

O BEZEX

Jekh šhej terni sasas telãrdi pire dadeça te šhinel o giv, sas jekh dïves milajesqo, o ašhipen anzarelas sã o than. I balval na phurdelas. P-i givlin grupurã manušenque zorinas o šhinimos e givesqo te ingeren les pire kherenθe. Pašolas o maškar o dïvesesqo. I šhajaqi daj akhardãs la thaj phendãs laqe te anzarel e meseli thaj te zal xaningaθe te liel vareso paj údro. I šhej linãs o šhorro thaj našlãs te resel xaningaθe. Pherdãs o šhorro pajeça údro thaj kana te telãrel diklãs angla pesθe duj manuša phangle jekh avresθar/siamèzurã. Le duj phrala dine dïves lašho thaj mangle e šhejaje te na taršal thaj te del len vi lenqe te pen paj údro. I šhej sigãrdi linãs pesqo dï anθ-ël danda thaj pušhlãs len sostθar si phangle jekh avresθar. Jekh anθa lenθe pendãs: - O Del meklã amen kadã kasθe pokinas ãl bezexa kerde amare dadenθar. - So bezex phenel i šhaj? - Amare dada sas pašarde nãmurã thaj bi te zanen thaj te pušhen pire daden line pes, amari dej ašhili khamni thaj biandãs amen.

Mai palal kana ašundãs ke si nãmurã ãl duj mukle pest tha' o vaxt naštisajle te parpalãren les. Kadã k-e ame samas barãrde e bibãθar kaθar i daj thaj nùmaj lache vun3ile sam ame adës. -Mišto thaj na"j pharo te ziven kadã phangle? Kaθar len tumare sumagã Sar keren kana jekh kamel te zal anθe jèkh than thaj o kolaver kamel avresθe? ... thaj la

šhaja sas aver jekh xilāde pušhimata tha " ašhadili. - Le sumagă keren len amari mami. Kana si amen kamimata ververutne xakăras amen thaj keras len p-o jekh. I šhaj savi sigardolas kodolasqe k-e trebalas te šhol i meseli na daštisajli te inkerdöl te phenel: -Te arakhel o Del! kadă sar phenenas să äl manuša save dikhenas len. Tha" jekh anθa lenθe amboldel: -Te arakhel o Del maj nasulenθar! -So daštil te avel maj nasul kadalaθar? pušhel i šhej. -Maj nasul daštil te avel atòska kana jekh anθa amenθe merela thaj o kolaver trebala te ingerel les anθo dumo. I šhaj telardi sigărindoj te šhol i sinia anθa pesqi familia. Anθ-i laqi godī avile e pušhimata. „Te na avava nămo e šhaveça savesθar šajlol man bi težanel vov? Si te pušav mire daden...”

THE OLD STUDENT WHO WENT TO SCHOOL

Once upon a time... Once upon a time there was an old man and a woman in a village. The poor old man didn't know how to read and write, because he wasn't lucky enough to go to school when he was little. The old woman knew the book like the back of her

hand. That's why they often quarreled. One fine day, the old man learns that whoever wants to can go to the village school, whoever doesn't know how to read, to learn to write and read. The old man didn't say anything to the grandmother, and started going to school. On that day, a boyar carriage passed by the school pulled by some horses that ran faster than the wind. A bag of money fell from the carriage. The old man, who was walking to school, found the bag of money. He took the bag and went on to school. After about four hours, the boyars found themselves without a bag of money. They quickly came back on the road they came to look for the bag of money. Arriving near

the school, they met the old man, who was coming from the school. The boyars asked him: - Santa, didn't you see a bag of money?

The old man, who had found the money, said: - How could I not, because now I come from the school where I went to learn to write and read! - From school? asked the boyars. - Yes, from school! said the old man. When the boyars heard that an old man was going to school to learn to write and read, they thought that the old man was crazy. They whipped the horses faster than the first time and turned back home. So the old man was left with the bag of money. The old man did not say anything to the grandmother and continued to go to

school every day. After a year, the old man could read and write. Because he went to school, he knew how to read and write and he became rich. Boys and girls, those who go to school end up rich not only in money, but also in mind, just like the old man in the story.

ELEVUL CEL BĂTRÂN CARE A MERS LA ȘCOALĂ

A fost odată ca niciodată... A fost odată într-un sat un bătrân și o babă. Sărmanul bătrân nu știa să scrie și să citească, pentru că nu avusese norocul să meargă la școală când era mic. Bătrâna cunoștea carte cât un popă. De aceea ei se certau adeseori. Într-o bună zi bătrânul află că la școala din sat, poate să meargă cine vrea, cine nu știe carte, să învete să scrie și să citească. Bătrânul nu i-a spus nimic babei, și a început să meargă la școală. În ziua aceea pe lângă școală a trecut o caleașcă boierească trasă de niște cai care alergau mai iute ca vântul. Din caleașcă a căzut un săculeț cu bani. Bătrânul, care mergea spre școală, a găsit săculețul cu bani. El a luat săculețul și a plecat mai departe la școală. După vreo patru ore, boierii s-au aflat fără

un săculeț cu bani. Au venit repede înapoi pe drumul pe care veniseră să caute săculețul cu bani. Ajunși lângă școală s-au întâlnit cu bătrânul, care venea de la școală. Boierii l-au întrebat: - Moșule, nu ai văzut un săculeț cu bani?

Bătrânul, care găsisse banii, spuse: - Cum să nu, că acum vin de la școală unde am fost să învăț să scriu și să citesc! - De la școală? întrebă boierii. - Da, de la școală! spuse bătrânul. Când au auzit boierii că un bătrân merge la școală să învețe să scrie și să citească, s-au gândit că bătrânul este nebun. Ei au dat bice cailor mai repede ca întâia oară și s-au întors înapoi acasă. Așa că bătrânul a rămas cu săculețul de bani. Bătrânul nu a spus nimic babei și în fiecare zi a continuat să meargă la școală. După un an, bătrânul știa să scrie și să citească. Pentru că a mers la școală, știa să scrie, să citească și a ajuns și bogat. Băieților și fetelor, cine merge la școală ajunge bogat nu numai de bani, dar și cu mintea la fel ca bătrânul din poveste.

O PHURO SIKLŎVNO SAVO GELO ŠKOLAΘE Sas

kaj sas... Sas anθ-jekh gav jekh phuro rrom aj jekh phuri. O šorro phuro na zanelas te xramosarel thaj te drabarel, odolesqe ke na sas les i baxt te phirel k-i škòla kana sas tikno. I phuri zanelas lil sar jekh rašaj. Vaš kadaja buti von xanas pen butivar. Anθ-jekh lašho dīves o phuro ašundās so k-i škòla anθar o gav šaj te 3al kon kamel, kaj na zanel lil, te siklŏl te xramosarel thaj te drabarel. O phuro na phendās

khanš e phurəqe thaj lās te zal školaθe. Anθ-o kodova dīves nakhlo paś i škòla jekh rajikano vurdon savo sas cirdindo nište grastenθar save zanas maj zorales sar i balval. Anθar kadava vurdon pelās jekh gonorro lovença. O phuro, savo zalas školaθe, arakhlās o gonorro e lovença. Vov lās o gonorro thaj gelo maj dur školaθe. Palal vaj star šàsura, e raja arakhle pen khere bi jekhe gonorresqe lovença. Von avile sigo palpale p-o drom kaθar avile khere te roden o gonorro e lovença. Aresle paś i škòla kaj arakhadile e phureça, savo avelas školaθar. E raja pušhle e phures: - Phure!a, na dikhlān jekh gonorro lovença?

O phuro, savo arakhlās o gonorro lovença, phendās: - Sar te na, ke akana avav kaθar i škòla kaj somas te siklövav te xramosarav thaj te drabarav! - Kaθar i škòla? pušhle e raja. - Va, kaθar i škòla! phenel o phuro. Kana aśunde e raja so jekh phuro sas k-i škòla te siklövel te xramosarel thaj te drabarel, godīsarde so o phuro si dilo. E raja dine o drom le grastenqo maj zorales sar jekhto var thaj bolden pen palpale khere. Kadā ke o phuro ašhilo e gonorreça e lovença. O phuro na phendās khanš e phurəqe thaj anθ-e savorro dēs vov zalas k-i škòla. Palal jekh berś, o phuro zanelas te xramosarel thaj te drabarel. Kaj gelo k-i škòla, zanglā te xramosarel thaj te drabarel thaj areslās vi barvalo. Šhavallen thaj šhaja!len, kon zal k-i škòla aresel barvalo na nùmaj e lovença, tha` vi e godāça sar o phuro anθar i paramiši

I WANT TO BECOME A ROMANI LANGUAGE TEACHER!

Once upon a time there was a seven-year-old boy. He had black hair, big black eyes, thick eyebrows. He had a soft voice and a beautiful smile. He didn't want to say anything; he spoke only when asked. He was obedient, smart and friendly. He had two hands, two legs, two eyes, two ears, five fingers on one hand, he was a child like any other. However, it was a little different. This boy, Mădălin, went to school for the first time. She was a little afraid because he didn't go to kindergarten and he didn't know how he was at school. He had heard from his friends that at school they write, read,

color... A month passed, two passed, more passed... the boy went to and from school. The boy's mother wanted her son to go to school and study, to have a happy life. The mother noticed that the boy was angry and asked him as she asked him every day: - My boy, what did you do at school today? - I colored, mother, I played, wrote and read. I wrote more than yesterday. If he started it, the boy would happily tell his mother that he colored, wrote and played, now the joy was no longer in his voice. The mother noticed this and asked him again: - My boy, why were you angry when you told me that you read? The boy kept quiet for a while, looked into his mother's eyes and

said softly: - Mother, my teacher is good, but why doesn't she speak the way we speak at home? I don't understand what she's saying? How can I learn to read when I don't understand it? Looking into the child's eyes, the mother did not know what to answer. After a few moments, the mother found her words and said: - My boy, your teacher is an idiot, she doesn't know our language, Romanian. There are no Roma teachers in your school. I will help you to read and write very well. If you want to help other children like you, you have to go to school to become a teacher and speak Romanian with them. Do you want this? - Yes, I wish, it would be good to go to school and

understand everything that those who teach you say. I will go to school to become a Romani language teacher!

DORESC SĂ DEVIN PROFESOR DE LIMBA RROMANI!

A fost odată un băietel de șapte ani. Avea păr negru, ochi mari și negri, sprâncene groase. Avea o voce moale și un zâmbet frumos. Nu dorea să spună nimic; vorbea doar atunci când era întrebat. Era ascultător, deștept și prietenos. Avea două mâini, două picioare, doi ochi, două urechi, cinci degete la o mână, era un copil ca oricare altul. Totuși, era puțin diferit. Acest băietel, Mădălin, a mers pentru prima dată la școală. Îi era puțin frică deoarece el nu a mers la grădiniță și el nu știa cum este la școală. El auzise de la prietenii săi că la școală se scrie, se citește, se colorează.. A trecut o lună, au trecut două, au trecut mai multe .. băietelul mergea și venea de la școală. Mama băietelului dorea ca fiul ei să meargă la școală să învețe carte, să aibă o viață fericită. Mama a observat că băietelul este supărat și l-a întrebat cum îl întreba în fiecare zi: - Băietelul meu, ce ai făcut astăzi la școală? - Am colorat, mamă, M-am jucat, am scris și am citit. Am scris mai mult decât ieri.

Dacă l-a început, băietelul îi spunea mamei bucuros că a colorat, a scris și s-a jucat, acum nu se mai simtea bucuria în

glasul lui. Mama a observat acest lucru și l-a întrebat din nou: - Băietelul meu, de ce ai fost supărat când mi-ai spus că ai citit? Băietelul a tăcut puțin, s-a uitat în ochii mamei sale și a spus încet: - Mamă, învățătoarea mea este bună, dar de ce nu vorbește așa cum vorbim noi acasă? Eu nu înțeleg ce spune ea? Cum să învăț să citesc când eu nu o înțeleg? Privindu-l pe copil în ochi, mama nu a știut ce să-i răspundă. După câteva momente, mama și-a găsit cuvintele și a spus: - Băietelul meu, învățătoarea ta este gagie, ea nu știe limba noastră rromani. În școala ta nu sunt profesori rromi. Te voi ajuta eu să citești și să scrii foarte bine. Dacă dorești să ajuti pe alții copii ca tine, trebuie să mergi la școală să ajungi tu profesor și să vorbești limba rromani cu ei. Dorești acest lucru? - Da, doresc, ar fi bine să mergi la școală și să înțelegi tot ce spun cei care te învață. Eu voi merge la școală pentru a deveni profesor de limba rromani!

KAMAV TE ARESAV SIKLĂRNO RROMANE ŠHIBĂQO! Sasas jekhvar jekh šhavorro efa beršenqo. Les sasas les kale bala, bare thaj kale jakha, thule phovă. Les sasas les jekh kovlo vak thaj jekh šukar asajpen. Na kamelas te phenel khanš; vakărelas nùmaj atunš kana sasas pušhlo. Vov sas kanutno, godăver thaj amalikano. Sasas les duj vasta, duj punre, duj jakha, duj kana, pan3 naja jekhe vastesθe, sasas jekh šhavorro sar orsavo šhavorro. Sathaj, vov sasas jekh cira verver. Kadava šhavorro, o Mădălin, gelăs vaš jekhtovar k-i škòla. Sasas lesqe cira dar sosqe vov na sasas k-i xurdelin

thaj vov ši zanglās sar si k-i škòla. Vov aśundās pesqe amalenθar so k-i škòla xramosarel pes, drabarel pes, rangārel pes ... Nakhlās jekh šhon, nakhlās duj, nakhlās maj but ... o šhavorro zalas thaj avelas školaθar. E šhavorresqi daj kamelas so laqo šhavorro te zal školaθe te siklòl lil, te avel baxtalo anθ-e pesqo tràjo. I daj diklās so o šhavorro si ruślo thaj puşhlās les sar puşhelas les savorre dēseseθe: - Mirro šhavorro, so kerdān tu adēs školaθe? - Rangārdem, dajle, kheldem man, xramosardem thaj drabardem. Xramosardem maj but sar iz.

Te k-o śird o šhavorro phendās e dajaqe lośalo so vov rangārdās, xramosardās thaj kheldās pes, akana na maj xakārdās pes i loś anθ-e lesqo vak. I daj lās sāmā kadaja butāθe thaj palem puşhlās les: - Mirro šhavorro, sosθar sanas ruślo kana phendān so tu drabardān školaθe? O šhavorro aşhilās jekh cira, dikhlās anθ-e pesqe dajaqe jakha thaj phendās lokhes: - Dajle, mirri siklārni si laşi, tha` sosθar na mothovel voj kadā sar vi ame mothovas khere? Me ši xakārav so voj phenel. Sar te siklòvav me te drabarav kana me ši xakerav la? Dikhindoј anθ-e šhavorresqe jakha, i daj na zanglās so te ambodel le şhavesqe. Palal cira vaxt, i daj arakhlās pesqe lava thaj phendās: - Mirro šhavorro, tiri siklārni si gazi, voj ši zanel amari rromani şhib. Tire školaθe na si rromane siklārne. Vastdava tut me te drabares thaj te xramosare but miśto. Te kames te vastdes avere şhaven sar tu, trobal te zas školaθe te areses tu siklārno thaj te

mothoves rromanes e šhavença. Kames tu kadaja buti? - Va, kamav, avelas mišto te zas k-i škola thaj te xakăres sa so phenen kodola kaj siklăren tut. Me ka zav školaŕe kaj te aresav siklărno rromane šhibăqe!

LETTER FROM INDIA

Dear Roma, the Russian actors from the famous "Romanian" Roma Theater in Moscow have come here to India. I looked for them and talked to them in Romanian. When they heard that I am the only person in India who speaks Romanian, their eyes stared and asked me how many Romanian languages there are: one or more? And I told them this old Indian story: One day, five blind men were wandering the road, begging for a piece of bread from village to village.

In a village, they heard a big commotion and asked the villagers what was happening there. The villagers told them that an elephant had been caught. The old and the young had come there to see him, to touch him with their hands. This elephant was kind, clever and friendly. And the five blind men wanted to touch it, to find out what it is. They came to him, and the big blind man grabbed him by the trunk and said to the others: "Brothers, the elephant is like a big snake!". The second blind man grabbed his ear and said that the elephant is like a fan. The third blind man, catching him by the leg, said that it was like a big pillar. Then, the fourth blind man, sitting under the elephant's

belly, said that the elephant is like a hanging mattress. Finally, the voice of the fifth blind man was heard.

As he sits behind the elephant, holding it by the tail, he said that the villagers call the elephant rope. A big scandal broke out between them. Everyone wanted the "elephant" to be what it seemed to them when they touched it: snake, fan, pole, mattress and rope!

Hey, my Roma brothers! It is the same with the Romani language! If we "touch" only the dialect spoken by us at home, then we will not see that we have a common and rich Romanian language! We cannot afford to let ourselves know only a part of it!

SCRISOARE DIN INDIA

Dragi romi, au venit aici, în India, actorii ruși de la renumitul Teatru rom “Romen” din Moscova. I-am căutat și am discutat cu ei în romani. Când au auzit că eu sunt singurul om din India care vorbește romanes, și-au holbat ochii și m-au întrebat câte limbi romani există: una sau mai multe? Și eu le-am povestit această veche poveste indiană: Într-o zi, colindau pe drum cinci orbi, care cerșeau o bucată de pâine din sat în sat.

Într-un sat, ei au auzit mare zarvă și i-au întrebat pe săteni ce se întâplă acolo. Sîtenii le-au spus că a fost prins un elefant. Veniseră acolo bătrânii și tinerii ca să vadă, să-l pipăie cu mâna. Acest elefant era bun, istet și prietenos. Și cei cinci orbi au vrut să-l pipăie, să afle ce este acela. Au venit lângă el, iar orbul cel mare l-a prins de trompă și le-a zis celorlalti: “Fratilor, elefantul este precum un șarpe mare!”. Cel de-al doilea orb l-a prins de ureche și a spus că elefantul este ca un evantai. Al treilea orb, prinzându-l de picior, a zis că este ca un stâlp mare. Apoi, al patrulea orb, stând sub burta elefantului, a spus că elefantul este precum o saltea agățată. În cele din urmă, s-a auzit și glasul celui de-al cincilea orb.

Cum sta el sub în spatele elefantului, prinzându-l de coadă, a spus că sătenii îi zic funiei elefant. S-a dezlăntuit mare scandal între ei. Fiecare vroia ca „elefantul” să fie ceea ce li

se pãruse lor când l-au pipãit: șarpe, evantai, stãlp, saltea și funie! Hei, frații mei rromi! Așa este și cu limba rromani! Dacă «pipãim» numai dialectul vorbit de noi acasã, atunci nu vom vedea cã avem o limbã romani comunã și bogatã! Nu ne putem permite sã ne lãsãm și sã cunoaștem doar o parte din ea!

LIL INDIAΘAR

Gudle rromalen, avile kathe, anθ-i Ìndia, e rusikane aktòrurã koθar o but sũndo rromano tãtro “Romen” e Moskvaθar. Me rodem len thaj kerdem lença vakãripen rromanes. Kana sũnde ke sem o kòrkorro manuś anθ-i Ìndia kaj vakãrel rromanes, putarde pumare jakha thaj pușhle man kobor rromane șhibã si: jekh vaj maj but? Thaj me mothovdem lenqe kadaja purani indikani paramiși: Anθ-jekh dïves, phirenas p-o drom panz kore manuśa, save mangenas pumaro manro gavesθar gavesθe. Jekhe gavesθe, von sũnde baro xamipen, thaj pușhle le gavutnen so si kothe. E gavutne phendine lenqe ke sas astardo jekh elefãnto. Avenas kothe e phure aj e terne te dikhen les, te azban les le vasteça. Kadava elefãnto sasas lașho, godãver vi amalikano. Vi le panz kore mangle te azban les, te arakhen so si kodova. Avile paše lesθe thaj o bareder koro astardãs les ka-i ruthuni, thaj phendãs le averenqe: “Phralalen, o elefãnto si sar jekh baro sap!”. O dujto koro manuś astardãs vi les ka-o kan thaj phendãs ke o elefãnto si sar jekh baro fan. O trinto koro, astarindoj les ka-o pirro, vakãrdãs ke si

sar jekh šašo baro kilo. Palal, o štarto koro, bešindoj telal o per le elefantosqo, vakărdăs ke o elefànto si sar jekh ravalo umblavdo opral.

Ka-o agor, śundilo vi o panzto koro. Sar beśelas palal oelefànto, astarindoj les e porăθar, vov phendăs ke e gavutne phenen le śelesqe ke si o elefànto. Pharili bari šingar maškar lenθe. Sarkon mangelas te ovel “o elefànto” so falas len kana azbajle les: sap, fan, kilo, ravalo aj śelo! Eh, mirre phralalen, rromalen! Kadja si vi la rromane ćhibăća! Kana “azbas” nùmaj amaro dialèkto vakărdo amenθar khere, atùnći na dikhasa ke si amen jekh barvali khethani rromani ćhib! n-ašti te mekhas amen te prinzaras nùmaj jekh kotor laθar!

THE GOAT WITH THREE KIDS

Once upon a time there was a goat that had three kids. One day, she went to the forest to bring them grass. Before leaving the house, he told the kids not to open anyone's door until she comes and sings to them at the door like this: Three kids, cuckoo, Mother's door is

unlocked Because mom brings you Foliage to her lips. After the goat went into the forest, the wolf came to the door and sang to them as the goat had sung to them. The big goat wanted to open the door for them, the little goat didn't want to open it. When the wolf saw that the goats did not want to open the door, he went to the blacksmith to sharpen his teeth. Then, with new, filed teeth, the wolf came to the door again and sang to them more softly as he had sung before. Again, the little kid didn't want to open the door, but the big kid didn't listen to him and opened the door for the wolf. When the wolf entered the house, he found the big kid by the door and ate him. Then, he also

found the middle goat hidden under the tree and ate it too.

He didn't find the little kid! After eating the two kids, the wolf placed their heads on the window. When the goat arrived home from the forest, the little goat came to her and told her how the wolf had eaten her siblings. The goat made a big hole and lit a big fire in it. On top, so that it could not be seen, he put a mat and on top of it he placed a table made of wax, and there was a lot of food on the table. invited the wolf to the table, as is done when someone dies. The wolf came, pretended to know nothing about how the two kids died, ate and drank. Wax, you know, melts when there is fire around it. Thus, the

brave wolf fell into the fire and cried:
Save me, save me, save me! The goat
told him that he would not let him go:
May your heart burn, as it burned in me
when you ate my kids!

CAPRA CU TREI IEZI

A fost că a fost.. A fost odată o capră, care avea trei iezi. Într-o zi, ea a plecat la pădure să le aducă iarbă. Înainte să plece din casă, le-a spus iezielor să nu deschidă ușa cuiva până când nu va veni ea și le va cânta la ușă așa: Trei iezi, cucuieți, Ușa mamei descuieți Că mama vă aduce Frunzișoare în buze. După ce a plecat capra în pădure, a venit lupul la ușă și le-a cântat precum le cântase capra. Iedul cel mare a vrut să le deschidă ușa, iedul cel mic nu a vrut să-i deschidă. Când a văzut lupul că ieziile nu vor să-i deschidă ușa, s-a dus la fierar să-și subțieze dintii. Apoi, cu dintii noi, piliti, lupul a venit iarăși la ușă și le-a cântat mai subțire precum cântase înainte. Iarăși, iedul cel mic nu a vrut să deschidă ușa, dar iedul cel mare nu l-a ascultat și i-a deschis ușa lupului. Când lupul a intrat în casă, l-a găsit pe iedul cel mare după ușă și l-a mâncat. Apoi, l-a găsit și pe iedul mijlociu ascuns sub copăie și l-a mâncat și pe el.

Pe iedul cel mic nu l-a găsit! După ce i-a mâncat pe cei doi iezi, lupul a așezat capetele lor la fereastră. Când a ajuns capra acasă de la pădure, iedul cel mic a venit în fata ei și i-a spus cum lupul i-a mâncat frătiorii. Capra a făcut o groapă mare și în ea a strunit un foc mare. Deasupra, ca să nu se vadă, a pus o rogojină și deasupra ei a așezat o masă făcută din ceară, iar pe masă era multă mâncare. I-a poftit pe lup la masă, așa cum se face când moare cineva. Lupul a venit, s-a prefăcut că nu știe nimic despre cum au murit cei doi iezi, a mâncat și a băut. Ceara, știti și voi, se topește când e foc în preajma ei. Astfel, cumătrul lup a căzut în foc și striga: Scapă-mă, cumătră, scapă-mă! Capra i-a zis că nu-l va scăpa: Să ardă inima din tine, așa cum a ars în mine când tu mi-ai mâncat iezi!

I BUZNI THAJ LE TRIN BUZNORRE

Sas kaj sas... Sas jekhvar jekh buzni, kaj sasas la trin buznorre. Anθ-jekh dīves, voj telărdăs ka-o veś te anel lenqe šar. Anglal te telărel voj anθar o kher, phendăs le buznorrenqe te na putren o udar varekasqe zi kana na avela voj aj gilavela ka-o udar kadja: Trin śingorrealen, trin buznorrealen, La dajaqe o udar putaren, Kē i daj anel tumenqe Patrinōrră anθ-ěl vuśta. Palal so telărdăs i buzni anθ-o veś, avilo o ruv ka-o udar thaj gilabadăs lenqe sar gilavelas lenqe i buzni. O baro buznorro kamlăs te putrel lesqe o udar, o tikno buznorro ši kamlăs te putrel lesqe.

Kana dikhlās o ruv kë e buznorre na kamen te putren lesqe o udar, gelās pesqe kao sastrāri, te sanārel pesqe e danda. Palal, neve, sane dandença, o ruv avilās palem ka-o udar thaj gilabadās lenqe maj sanes sar gilabelas anglal. Palem, o tikno buznorro na kamlās te putrel o udar, tha" o baro buznorro na śundās les thaj putardās le ruvesqe o udar. Kana o ruv dias anθre anθ-o kher, arakhlās le bare buznorres palal o udar aj xalās les. Palal, arakhlās vi le maśkarutne buznorres garavdo telal balani aj xalās vi les.

Le tikne buznorres na arakhlās les! Palal so xalās le duje buznorren, o ruv thodās penqe śere k-i felāstra. Kana resli i buzni khere anθar o veś, o tikono buznorro avilās anglal laθe aj mothovdās laqe sar o ruv xalās pesqe phralorren. I buzni kerdās jekh bari xiv aj laθe kerdās jekh bari jag. Opral, te na dikhel pes, thovdās jekh rogožina thaj opral laθe thodās jekh sinia kerdi anθar mom, aj p-i sinia sasas but xaben. Akhardās le ruves te xal, kadja sar kerel pes kana merel varekon. O ruv avilo, kerdās pes ke na zanel khanš sar mule le duj buznorre, xalās aj pilās. O mom, zanen vi tume, bilōl kana si jag paśal lesθe. Kadja, o kirvo ruv pelās anθ-i jag thaj baśelas: Xastra man, kirvie, xastra man! I buzni phendās lesqe ke ši xastrala les: Te thabarel o ilo anθar tuθe, kadja sar thabardās anθa manθe kana tu xalān mirre buznorren!

THE STORY OF URSĂREASCĂ

He was an emperor and he had a maid in the court. The empress gave the emperor two children. The maid took the children from the empress and put two puppies to the empress to suck, and she put the imperial children in the dung. There, where the children were, two apple trees came out. The maid, what should she do? When the emperor came from the forest, where he went hunting, and found the two puppies at the empress's house, he said that he would let them go, that she was not good for what she did to the dogs. And the emperor got up and said that he would let her go to his father, and he, instead of the empress, took the maid. The emperor saw the two apples in the

dunghill. When she got up, the maid said to make two beds out of apples. The maid slept on the beds and dreamed that she had to burn them! the emperor sat down and set fire to them. Two splinters jumped out of the bed and those two wooden sorrels turned into two lambs, which the maid saw in the morning beat. What did she say? "Emperor, cut the lambs so I can eat some of their liver." And he cuts them. A girl went to wash the mats at the tap and dropped a mat, and this mat turned into a boy and a girl. A servant came to fetch water and found the boy and the girl and brought them home. The emperor found out and took the children from the farm. the king asked

them: "Where are you from, children?"
"We belonged to an empress. Our mother made us, but the maid took us and threw us into the dunghill." And the children told the whole story of their father. Then, the emperor found out that these were his children, he kissed the children with joy, then he gave them to his maids until he died".

POVESTE URSĂREASCĂ

Era un împărat și avea o slujnică în curte. Împărăteasa i-a făcut împăratului doi copilași. Servitoarea i-a luat pe copii de la împărăteasă și a băgat doi căteluși la împărăteasă ca să sugă, iar pe copilasii împărătești i-a băgat în bălegar. Acolo, unde erau copilașii, au ieșit doi meri. Servitoarea ce să facă și ea? Când a venit împăratul de la pădure, unde a mers la vânătoare, și i-a găsit pe cei doi căteluși la împărăteasă, a spus că-i dă drumul să plece, că nu e bună că a făcut cătei. Și s-a ridicat împăratul și a zis că-i dă drumul să meargă la tatăl său, iar el, în locul împărătesei, a luat-o pe servitoare.

Împăratul a văzut cei doi meri în bălegar. Când s-a sculat, slujnica a zis să facă din meri două paturi. Slujnica a dormit pe paturi și a visat că trebuie să le ardă! s-a pus împăratul și le-a dat foc. Au sărit două așchii din pat și acele două surcele de lemn s-au prefăcut doi miei, pe care servitoarea i-a zărit în băătură de dimineață. Ea ce zise? “Împărate, taie mieii ăia să mănânc puțin ficătel din ei”. Iar el îi tăie.

S-a dus o fată să spele matele la gărlă și a scăpat un mat, iar acest mtș s-a prefăcut într-un băietel și o fetiță. A venit o gajie să ia apă și i-a găsit pe băietel și pe fetiță și i-a adus acasă. A aflat împăratul și i-a luat pe copilași de la gajie. i-a întrebat împăratul: „De unde sunteți, copilașilor?” „Am fost ai unei împărătese. Ne-a făcut mama noastră, dar ne-a luat slujnica și ne-a aruncat în balegar”. Și iau spus copilașii toată povestea tatălui lor. Atunci, împăratul a aflat că aceștia sunt copiii lui, i-a sărutat pe copilași de bucurie, apoi a dat în servitoare până când a murit”.

URSARËNŢI PARAMIȘI

Sasas jekh thagar thaj sasas les jekh slùznika anθ-i avlin. I thagarni kerdă e thagaresqe duj raklorre. I servànta lilă le raklen kaθar i thagarni, šhivdă le duje zuklorren k-i thagarni te pien šuši thaj e thagaresqere raklorren šhivdă len anθ-o balegàri. Othe, kaj sasas e raklorre, inkle duj phabalină. I servànta so te kerel? Kana avilo o thagar kaθar o veś, kaj gelo te del kàrie, haj arakhlă le duje zuklorren k-i thagarni,

phendă so del la drom, so na-i lašhi so kerdă zuklorren. Uštילו o thagar thaj dină laqoro drom te zal pe dadesθe, haj vov, anθ-o than e thagarnăqoro, lilă e servanta. O thagar dikhlăs äl duj phabalină anθo balegàri. Kana uštילו, i slùznjika phendă te kerel anθar e phabalină duj pàtură. I slùznika sută opr-e sovthana thaj dikhlă suno so trebal te del len an-jag! Uštילו o thagar thaj thabardă len. Uštילו duj àskie anθar o sovthan haj odola duj sane kaštorre kerdile duj bakrorre, saven i servànta dikhlă len anθ-i bătătùra de ràno. Oj so phendăs? "Thagarla, šhin odolen bakrorren te xav zàla bukhorro anθar lenθe". Aj ov šhindă len.

Geli jekh rakli te thovel e porră k-i len haj skăpisajli jekh porr, haj adajka porr kerdili jekh raklorro thaj jekh raklōrri. Avili jekh gazi te liel pani haj arakhlă e raklorres ta e raklōrră aj geldă len khere. Afliskerdăs (arakhlăs) o thagar haj lilă le raklorren kaθar i gazi. Pušhlă len o thagar: „Kaθar sen tume, raklorralen?” „Ame samas jekhe thagarnăqere. Amen kerdă amari daj, haj lilă amen i slùznika aj šhudă amen anθ-o balegàri”. Vi phende le raklorre sa i paramiši pe dadesqere. Atùnš, o thagar afliskerdă (arakhlăs) so e rakle si lesqere, šumidină e raklorren lošaθar, palem dină and-e servanta zi kana voj muli”.

Punrorro kali bacriatar

Kai sine e şaia?

Kai sine e şaia?

S

asas jekhvar jekh phuro thai leschi romni, kaj sasas len

trin şaia. Svaco andar e şaia abia barilesas. E şaia prandesas thai jivenas dur katar lenghe dada. Ando jekh ghes e juvli acili khamni. Tha, kana avilo o vaht te bianel, astardias te hatiarel pes but nasul. Palem thai palem mai nasul. Thai ci aştielas te biandel. Dineas mui le perutnen te ajutisarel lan. Dine mui le phuria. Thai dai e şaienghe katiarelas pes but mai nasul. Atunci o phuro traşanilo thai dineas mui pesche şaia te beşen penghe daia. O jekhto şaia avili thai lias pe daia ande angali. O duito avili vi voi thai lias pe daia ande angali. O trinto şai avili vi voi sigo, tha avili mai palem.

O dad holiasalo:

- Inklio avri, punrorro kali bakriatar, inklio avri! Sas tut ambişia maņa! Inklio avri! Me diniom tut mui te dihkes te daia thai tu avilean palem! Inklio avri!

I şai holiasali thai dineas pes rigate.

Androdova, i dai e şainghe astardias te hatiarel pes mai şukar. Palem cherdias jekh şaves. Loşaliatar i juvli hatiarelas pes şukar, vaş o şavo

biandilo vi vov şukar, e dada mangle jekh vurdon, kasa te phiren andar o savo foro le duien şaia, kai reslesas o jekhto.

Punrorro kali bakriatar ci sasas vi voi dini mui. Thai sar phirenas pesche phenia andar o foro, asaindos ando vurdon thai loşalindoi, jekhvar avilo jekh zmeo. Sar avilo o zmeo kerdias jekh baro, baro thu trujal e şaia thai lias le şaia lesa.

- *Kai sine e şaia? Kai sine e şaia?* Pucenas pen savore lumia.

Savorre manuşa andar o foro rodenas le şaia. O phuro rodelas vi vov pesche şaia. Tha ci mai arakhenas le şaia. Andar nişto andar i lumia ci mai arakhenas le şaia. Punrorro kali bakriatar sas vi voi holiardi thai mudarelas pes te janel kai si lache phenia. Pucindoi andar o foro arakhel che si aver lumia, telal o foro, ko şero jekhe haning. Jekh lumia manuşenţa thai zmeonenţa. Thai lache phenia sasas ciorde katar e zmeoia andar kodoia lumia, kai kamenas te astaren vi lan. Andar che o zmeo sas les dui phrala thai savorre phrala kamenas te prandezen svako andar e şaia.

Atunci o punrorro kali bakriatar dinias pes tele ande haning te rodel pesche phenia. Thai mardias pes thai mudardias pes le zmeonenţa. Sasas kadia de zoralı o punrorro kali bakriatar. Thai zoriardias i şai te marel savoren trin zmeonen. Palem lias pesche phenia ando vurdon thai phirde savorre trin andar o foro te barodivesaren. Vaş e dada sasas but loşale, savorre ştar şave, trin şaia thai o tikno şavo. Thai astarde jekh barodivesa thai dine mui savorren andar o foro.

Semas vi me kothe. Haliom, piliom, dine man jekh thardimol thai jekh pechi mas. Kerdias amen te asas thai boldinioman mande khere. Thai te incheren godi: kololesche vi akana phenel pes kana jekh şai si zorali punrorro kali bakriatar.

Picioruş de Capră Neagră

Unde sunt fetele?

Unde sunt fetele?

A

u fost odată ca niciodată un moș și nevasta lui, care aveau

trei fete. Fiecare dintre fete crescuse mare deja. Fetele se măritaseră și locuiau departe de părinți. Într-o zi femeia a rămas însărcinată. Însă, când i-a venit timpul să nască, a început să se simtă foarte rău. Din ce în ce mai rău. Și nu reușea să nască. Au chemat vecine să ajute. Au chemat moașa. Dar mama fetelor se simțea din ce în ce mai rău. Atunci moșul s-a speriat și a chemat fetele să stea cu mama lor.

Prima fată a venit și și-a îmbrățișat mama. A doua fată a venit și ea și și-a îmbrățișat mama.

A treia fată a venit cât a putut ea de repede, dar a întârziat și a ajuns ultima. Tatăl s-a supărat:

- *leși afară, Picioruș de Capră Neagră, ieși afară! Ai avut ambiție cu mine! leși afară! Eu te-am chemat să îți vezi mama și tu ai venit cel mai târziu! leși afară!*

Fata s-a întristat și s-a tras deoparte.

Între timp, mama fetelor a început să se simtă mai bine. În cele din urmă a și născut un băiat. De bucurie că femeia se simțea bine iar băiatul se născuse și el cu bine, părinții au comandat o trăsură care să plimbe prin tot orașul pe cele două fete care ajunseseră primele. Picioruș de Capră Neagră nu a fost și

ea chemată. Și cum se plimbau surorile ei în oraș, veselindu-se în trăsură și bucurându-se, dintr-o dată a apărut un zmeu. Cum a venit zmeul a făcut un fum mare-mare în jurul fetelor și a luat fetele cu el.

- *Unde sunt fetele, unde sunt fetele?* se întreba toată lumea.

Toți oamenii din oraș căutau fetele. Moșul își căuta și el fiicele supărat. Dar nu mai dădeau de fete. Pentru nimic în lume nu mai dădeau de fete. Picioruș de Capră Neagră era și ea tristă și încerca să afle unde sunt surorile ei. Întrebând prin oraș a aflat că există o altă lume, sub oraș, la capul unui puț. O lume cu oameni și cu zmei. Și că surorile ei fuseseră răpite de zmeu de pe lumea aceea, care ar fi vrut să o prindă și pe ea. Pentru că zmeul mai avea doi frați și toți frații doreau să se mărite cu câte una dintre fete.

Atunci Picioruș de Capră Neagră a coborât în puț să își caute surorile. Și s-a luptat și s-a bătut cu zmeii. Așa vitează era Picioruș de Capră Neagră. Și a reușit fata să învingă toți trei zmeii. Apoi și-a luat surorile cu ea în trăsură și s-au plimbat toate trei prin oraș ca să sărbătorească. Iar părinții au fost foarte bucuroși, cu toți cei patru copii acum, trei fete și băiatul mic. Și au pornit o sărbătoare și au chemat toată lumea din oraș.

*Am fost și eu acolo. Am mâncat, am băut, mi-au dat o țuică și o friptură. Ne-am veselit și apoi m-am întors la mine acasă. Și să țineți minte: de aceea și acum se spune când o fată e vitează **Picioruș de Capră Neagră**.*

Little Black Goat's Foot

*Where are the girls,
where are they?*

nce upon a time there were a man and his wife and they had

three daughters. Each daughter was all grown up and living with her husband, away from their parents. One day the wife got pregnant. But when her time to give birth came, she started feeling very sick. Increasingly sick. And she was struggling for many hours to have her baby. Some neighbors were called for help. The midwife had also been called. But the man's wife just continued to feel very, very sick.

So the man got scared and sent word for the girls to come home and be near their mother. The first daughter arrived and ran to hug her mother and be by her side. The second daughter arrived and ran to hug her mother and be by her side. The third daughter hurried as much as she could, but she was running late and arrived last. Her father became very upset:

"Get out, you Little Black Goat's Foot, get out! I called for you to come to your mother and you arrived late! Get out!"

The third daughter was saddened to hear her father's words and stood apart from everyone else.

Meanwhile, the girls' mother started feeling better. Finally, she gave birth to a little boy. Joyous for the birth of the boy and for the fact that the mother was feeling better, the parents arranged for a carriage to come and walk the daughters around town in celebration. Little Black Goat's Foot was not called since she had been sick. So two daughters went around town celebrating and enjoying the day. When suddenly, a dragon appeared out of nowhere and blew a huge smoke all over town and kidnapped the two girls.

“Where are the girls, where are they?” wondered the people in town.

Everybody went out looking for the girls. The father was very upset and kept looking for his daughters, but they were nowhere to be found. Little Black Goat's Foot was also very upset and kept trying to find out where her sisters were. So she kept asking around town and found out about another secret realm, under the city. It could only be accessed through a very deep pit. In this realm people and dragons lived together. She also found out that the dragon had two brothers and that the three dragon brothers had in fact planned to kidnap all three girls and make them their wives.

And so Little Black Goat's Foot decided to descend into the pit and look for her sisters. And so she went and fought the dragons. So brave was Little Black Goat's Foot that she fought all three dragons and won. She then returned with her two sisters and took a carriage ride around town to celebrate. And the parents were very happy to have all their children together, the three girls and the new born boy. And they organized a huge festivity in town.

*It was a great party. I also went there and drank and ate. We all celebrated and rejoiced. And so we always remember **Little Black Goat's Foot** when a girl proves to be courageous*

O şavo kai sas les mila

*Tut sas tut mila mandar thai hastradian
man thai dinian man te hau.*

S

asas jekhvar jekh şavo. O dad e şavesche sasas bakriari

thai sas les but bakri te dikel lendar. Kadia cke vov thai leschi dai jivenas şukar. Ando iech ghes o dad e şavesche mulo thai von acile bi bakrença. Thai sasas ciororre thai jivenas phares, sathai i dai thai o şavo cherenas phari buti ando svako ghes.

O şavo godisarelas sar te kerel, pasa ghes jalas ando veş thai cinelas kaşt te bichinel len. Tha sathai jalas thai kerelas buti ando veş sa na sas len love thai ci sas len hamos thai ci d-aştienas te jiven. O şavo sa godisarelas pes lesche dades thai so şukar sas len kana sas len but bacria kai rodenas pendar thai sas len savorendar. Kadia che ando iech ghes o şavo rughiel pesche daia te jal te liel nişte love uşle kai te chinel iech bacri, te bariarel lan, te cheren mai but thai te astarel te ovel vi vov bacriari. lechtovar i dai ci kamli te mai cherele uşlimata tha o şavo rughisar dias lan thai rughisardias lan ji kana phendias ando gav thai astardias te liel love, iech şel gologania.

Thai ghelo o şavo ko diz te chinel i bacri. Thai sar jalas vov opro drom, ko iech truşul dromesco malavdias pes şavença mai but. Vaş e şave astardesas iech saporro thai mudarelas les ieche caştores. E şavesche cherdias pes mila sapestar.

- *Na mai mudar le ticnore sapes, phendis lenghe o şavo. Te anesa manghe le tikne sapes thai cenas le sapes ando gono, dava tut mire gologania.*
- *Kozom gologania si tut? puşle o şave.*
- *Iech şel gologoania. Dava tut sare te den manghe o tikno sap thai mukhel les.*
- *Şukar, das tut e tikne sapes andar iech şel gologoania, e şave kamle.*

07

Atunci o şavo chindias le tiknes sapes, thai boldinias pes lesa ando gono khere thai pendis pesche daia so cherdias. Cite le tikne sapes ando kavanoz. So sas len hamasche denas vi lesche. Palem o sap barilo but baro andar o kavanoz, tha ciceas les ando iech turtum. So sas len hamasche denas vi les. Cana barilo but baro andar o turtum ciceas les ando kher. So sas len hamasche denas vi les. Ji kana o sap kerdilo balauro sar o kher.

Palem ando iech ghes o balauro dineas mui le şaves leste:

- *Tut sas tut mila mandar thai hastradian man thai dinian man te hau. Akana me som baro thai avilo o vaht te boldav man miri familiate. - Sar te boldes tut? pucilias les o şavo. Me na janav kai si tiri familia thai sar te resau tire dadende.*
- *Uşti opre me zenende thai ghelav tut me urial. Pachlav ande mande.*

Thai uriardias o şavo ando zenia le balaurosoro opral plaia thai o haia, ji kana dihkliia mai dur iech bari iag. Atunci o balauro dinias pes tele ande har thai garavdias pes thai phendias le şavesche che cothe, che bari iag si pesche dada. Te jal lende thai te phenel lenghe che vov janel kai si o tikno balauro de butv vaht naşavdo. Orso cherela thai orso phardela, te phenena kai si ji kana lesco dad na del lesche o iachardo barorro telal i cib. Gelo o şavo ko dad le balauroscoro thai pendias lenghe che janel kai si lengo şavo kai akana barilo baro, tha na phenel lenghe ji kana na del lesche o iachardo barorro. E dada e balauroscoro vicisarde thai phardinesarde tha o şavo ci phendias lenghe khanci. Ji kana o dad e balauroscoro kamlo thai dinias les o iachardo barorro telal i cib. Atunci o şavo phendias lenghe kai si o şavo lengoro thai ghelo pesche khere. I balauroscoro familia acile loşale. Reslo

khere pesche daia, o şavo phendias so cherdias thai vardienas o dui jene ko iachardo barorro. Thai sas len bokh, thai godisarenas te han. Sar aşundias o iachardo barorro che si lenghe bokh, sigo avile opre meseli ceare thai but lacimata. Vaş katar kodoia ghes orso kamenas o şavo thai leschi dai o iachardo barorro denas lenghe so kamenas von.

Semas vi me kothe thai haliom, piliom, lença thai dikhliom o iachardo barorro.

Băiatul care a avut milă

*Tu ai avut milă de mine și m-ai salvat și
m-ai hrănit.*

A fost odată ca niciodată un băiat. Tatăl băiatului era

cioban și avea oi multe în grijă. Așa că băiatul și mama lui trăiau bine. Într-o zi însă tatăl băiatului a murit iar ei au rămas fără oi în grijă. Și erau săraci și trăiau greu, deși mama și băiatul munceau din greu în fiecare zi.

Băiatul se gândea cum să se descurce, în fiecare zi mergea la pădure și tăia lemne ca să le vândă. Dar deși mergea și muncea la pădure tot nu aveau bani și tot nu aveau suficientă mâncare și nu se descurcau. Iar băiatul se tot gândea la tatăl său și cât de bine le era când aveau oi multe în grijă și aveau de toate. Așa că într-o zi băiatul a rugat-o pe mama sa să împrumute niște bani ca să meargă să cumpere o oaie, să o crească, să o înmulțească și să devină și el cioban. Mama la început nu a vrut să mai facă datorii dar băiatul

a rugat-o și a rugat-o până a vorbit prin sat și a reușit să facă rost de bani, 100 de monezi.

Și a plecat băiatul spre târg să cumpere oaia. Și cum mergea el pe drum, la o răscruce s-a întâlnit cu mai mulți copii. Iar copiii prinseseră un pui de șarpe și îl chinuiau cu un băț. Băiatului i s-a făcut milă de puiul de șarpe.

- *Nu-l mai chinuți, le-a spus băiatul. Dacă îmi aduceți puiul de șarpe și mi-l băgați în desagă, vă dau banii mei.*

- *Câți bani ai?* au întrebat copiii.

- *100 de monezi. Vi-i dau pe toți, dacă îmi dați puiul de șarpe și îl lăsați în pace.*

- *Bine, îți dăm puiul de șarpe pentru 100 de monezi,* au fost de acord copiii. Atunci băiatul a cumpărat puiul de șarpe și s-a întors cu el în desagă acasă și i-a povestit mamei lui ce s-a întâmplat. Au pus puiul de șarpe într-un borcan.

Ce aveau de mâncare împărțeau cu el. Apoi șarpele a crescut prea mare pentru borcan, așa că l-au mutat într-un butoi. Ce aveau de mâncare împărțeau cu el. Când a crescut prea mare pentru butoi, l-au mutat în casă. Ce aveau de mâncare împărțeau cu el. Până când șarpele s-a făcut un balaur cât casa.

Iar într-o zi balaurul l-a chemat pe băiat la el:

- *Tu ai avut milă de mine și m-ai salvat și m-ai hrănit. Acum însă eu sunt mare și a venit vremea să mă întorc la familia mea.*

- *Cum să te întorci?* l-a întrebat băiatul. *Eu nu știu unde este familia ta și cum să ajung la părinții tăi.*

- *Te urci în spinarea mea și te duc eu în zbor. Ai încredere în mine,* i-a spus balaurul.

Și a zburat băiatul în spinarea balaurului peste munți și peste văi, până au văzut în zare un foc mare. Atunci balaurul a coborât și s-a ascuns într-o vale. Și i-a spus băiatului că acolo, la focul mare, sunt părinții lui. Să meargă la ei și să le spună că el știe unde este puiul lor de mult timp pierdut. Dar orice i-ar face și cu orice l-ar amenința, să nu le spună unde este până când tatăl lui nu îi dă pietricica fermecată de sub limbă.

A mers băiatul la părinții balaurului și le-a spus că știe unde e puiul lor care acum a crescut mare, dar nu le spune până nu îi dau pietricica fermecată. Părinții balauri au țipat și au amenințat, dar băiatul nu le-a spus nimic. Până când tatăl balaur a fost de acord și i-a dăruit pietricica fermecată de sub limbă. Abia atunci băiatul le-a spus unde se ascundea puiul lor și a plecat spre casă. Familia de balauri a rămas împreună, fericită.

Ajuns acasă la mama lui, băiatul i-a povestit ce s-a întâmplat și se uitau amândoi la pietricica fermecată. Și le era foame și se gândeau ce să mănânce. Cum a auzit pietricica fermecată că le era foame, imediat au apărut pe masă castroane și farfurii cu toate bunătățile. Iar din ziua aceea orice aveau în casă nevoie băiatul și mama lui, pietricica fermecată le dăruia.

Am fost și eu acolo și am mâncat și am băut cu ei și am văzut pietricica fermecată.

*You took mercy on me and you saved
me and you fed me.*

nce upon a time there was a boy. The boy's father was a

shepherd and had many sheep in his care. So the boy and his mother lived comfortably. One day though the boy's father died and they were left with no sheep to look after. They became poor and life was difficult, although both the boy and his mother worked very hard.

The boy kept thinking of a way to improve their situation, every day he went into the woods and returned to sell firewood. But although he went and worked hard, they still didn't have enough money and they still didn't have enough food and they still didn't have enough to get by. The boy kept thinking of his father and how good life was when they had sheep to look after and they never missed for anything.

So one day he decided to ask his mother to go in town and borrow some money so he can buy a baby sheep, raise it and breed it and ultimately become a shepherd himself. At first his mother didn't want to go into debt, but the boy pleaded and pleaded until she went and borrowed 100 coins.

And so the boy took the money and started the journey to the fair to buy sheep. As he was walking at a crossroads he saw a group of children. They had caught a baby snake and they kept poking it with a stick.

“Stop tormenting the baby snake”, pleaded the boy. “If you bring the baby snake to me and put it in my bag, I’ll give you all my money.”

“How much money do you have?” asked the children.

“100 coins. You can have it all if you just leave the little baby snake alone and give it to me.”

“Fine, you can have the baby snake for 100 coins”, agreed the children.

07

And so the boy bought the baby snake and came back home and told his mother what had happened. At first they kept the small baby snake in a jar. Whatever food they had they shared with it. After a while the snake outgrew the jar and they moved it to a barrel. Whatever food they had they shared with it. When the snake outgrew the barrel they moved it into the house. Whatever food they had they shared with it. Until the snake grew into a dragon as large as the house itself.

One day the dragon called the boy to him.

“You took mercy on me and you saved me and you fed me”, said the dragon. “However, now I am all grown up and it is time for me to return to my family.”

“How can you return?” asked the boy. “I don’t know where your family is or how to reach your parents.”

“Climb on my back and I’ll fly you over there. Trust me”, said the dragon.

So, on top of the dragon, the boy flew across mountains and valleys, until they reached a place where a large fire was visible on the horizon. The dragon descended and hid in a valley. He then shared with the boy that the dragon parents could be found at the large fire they were seeing. The boy was to go to them and tell them that he knows where their long lost son was. But whatever they did and however they threatened him, he was not to tell them where the son dragon was until the father relinquished the magic stone he kept under his tongue.

So the boy went to the dragon's parents and told them that he knows where their long lost son is, but they cannot know his location until they give him the magic stone. The dragons screamed and threatened him, but the boy kept silent. Until the father dragon agreed and gave him the magic stone he kept under his tongue. Only then did the boy reveal the location of their son and started the journey back home. The family of dragons was now reunited and happy.

Once home, the boy told his mother about his journey. They both looked at the magic stone and wondered. Since they kept growing hungry they tried to figure out what they had to eat. Once the magic stone heard them saying they were hungry, suddenly the table was filled with pots and pans containing all kinds of delicious food. And from that day forward whatever the boy and his mother needed, the magic stone would give it to them.

I also went there and ate and drank with them and saw this magic stone.

Kher Loniatar thai Kher Momeliatar

Aj, phurie, mukh vi man te beşav paşal tute ando sovthan telal i ucardi, te avas khetanes.

S

asas iechvar iech phuro thai iech phuri kai sasas cingarde.

Thai svaco andar lende beşenas ande pesco kher. Le phures sas les iech kher loniatar toko lesco, vaş le phuria sas lan iech kher momeliatar toka laco. Andi iech ghes i phuri kerelas habe thai trebula lache lon.

Kana avilo o şavo katar i şcola dinias lesche mui late thai phendias lesche te jal ko phuro te maghel iech  ira lon. Trebular lache te kerel haviţ thai kadia kerel pes, thol pes lon andi pani. O şavo naşlo ko phuro tha o phuro ciceas les avri:

- *Naş atharkhal, av le benghesco, ci dav tut lon!*

O duito ghes i phuri pala trebular lache lon. Trebular lache te kerel haviţ thai kadia kerel pes, thol pes lon andi pani. Kana avilo katar i şcola o şavo bicialdias les palem ko phuro, te manghel lon. Tha o phuro ci kamlo thai vicisardias ko şavo:

- *Naş atharkhal, av le benghesco, ci dav tut lon!*

O trinto ghes i phuri kamelas palem te kerel haviţ thaj trebular lache lon. Sar avilo o şavo katar i şcola phendias lesche te jal ko phuro, te manghel lon. O trinto var ghelo o şavo tha o phuro ci kamlo thai palem vicisardias:

- *Naş atharkhal, av le benghesco, ci dav tut lon!*

Kana boldinias pes o şavo o trinto var thai phendias le phuriache che o phuro sa na kamel te del lache lon, i phuri holiasali thai dinias avri thai rughisali te del iech bari brişind kai te biandiol o kher e phuresco. Thai avilo iech baribal thai iech baro brişind thai biandilo o kher e phuresco.

Thai acilo o phuro bi kheresco. Atunci naşlo ki phuri thai rugisadias lan te mukhel vi les ande peschi kher:

- *Ai, phurie, mukh vi man te beşav tute ando kher, ando iech kunj paşal o udar.*

I phuri sasas holiardi thai na kamelas thai naşavdias les le rovliaa.

O phuro acilo avri. Palem ghelo o dujto var chi phuri: -
Ai, phurie, mukh vi man te beşav tute ando kher, ando iech kunj paşal o udar.

I phuri sasas holiardi thai na kamelas thai naşavdias les le rovliaa.

O phuro acilo avri. Palem ghelo o trinto var chi phuri: -
Ai, phurie, mukh vi man te beşav tute ando kher, ando iech kunj paşal o udar.

I phuri sasas holiardi tha kerdias pesche mila lestar thai mukhlias les.

O phuro acilo te sovel ando kunj paşal o udar. Tha sas lesche şil thai astardias te roghiel pes phuriatar:

- *Ai, phurie, mukh vi man te beşav tute ko punre, che si manghe şil.*

I phuri sasas holiardi thai na kamelas thai naşavdias les le rovliaa.

O phuro acilo te sovel ando kunj paşal o udar. Palem o duito ghes ghelo chi phuri:

- *Ai, phurie, mukh vi man te beşav tute ko punre, che si manghe şil.*

E phuriache kerdias pesche mila lestar thai mukhlias les andi soba, te sovel ko punre lachere.

O phuro tha sa na sas loşalo thai kamelas te sovel paşal i phuri. - *Aj, phurie, mukh vi man te beşav paşal tute ando sovthan telal i ucardi, te avas khetanes.*

I phuri sasas holiardi thai na kamelas thal naşavdias les avri le rovliasa.

O dujto ghes ghelo palem chi phuri:

- *Aj, phurie, mukh vi man te beşav paşal tute ando sovthan telal i ucardi, te avas khetanes.*

I phuri sasas holiardi thai na kamelas thal naşavdias les avri le rovliasa.

O trinto ghes ghelo palem chi phuri:

- *Aj, phurie, mukh vi man te beşav paşal tute ando sovthan telal i ucardi, te avas khetanes.*

I phuri holiasali thai ciceas le phures avri andar pesco kher. Thai beşelas o phuro avri thai rughisalo te avel iech bari tatipen te biandel savoro kher momeliatar e phuriachi. Thai avili iech bari tatipen thai iech zoralo kham, biandilo savorro kher e phuriaco.

Kadia acile solo duj bi kheresco. Ghele te jiven e şavesa ando iech ţahra, opro umal, ko rig e forosco. Thai acana na sas ni ieches kher, ni le phures, ni le phuria. Ghele ko veş thai alosarde solo duj te keren penghe iech kher khetanes. Semas vi me kothe thaj ajutisardem len. Thodiom vi me iech kaşt, ciatriardiom, thodiom phuv.

Thai avilom thai phendiom tumenghe acana.

Casa de lumânare și casa de sare

*Hai, babo, lasă-mă și pe mine să stau la
tine în pat sub pătură, să fim
împreună.*

E

rau odată un moș și o babă care erau certați. Și fiecare

stătea în casa lui. Moșul avea o casă de sare numai a lui, iar baba avea o casă de lumânare numai a ei. Într-o zi baba făcea de mâncare și avea nevoie de sare. Când a venit copilul de la școală l-a chemat la ea și i-a spus să meargă la moș să ceară puțină sare.

Avea nevoie pentru mămăligă și așa se face, se pune sare în apă. Copilul a fugit la moș dar moșul l-a alungat:

- *Pleacă de aici, fir'ai al dracului, nu-ți dau sare!*

A doua zi baba din nou avea nevoie de sare. Pentru mămăligă așa se face, se pune sare în apă. Când a venit copilul de la școală l-a trimis din nou la moș, să ceară sare. Moșul însă, nu a vrut și a țipat la copil: - *Pleacă de aici, fir'ai al dracului, nu-ți dau sare!*

A treia zi baba vroia din nou să facă mămăligă și avea nevoie de sare, să pună în apa care fierbea mălaiul pentru mămăligă. Cum a venit copilul de la școală i-a spus să meargă la moș, să ceară sare.

A treia oară s-a dus copilul iar moșul nu a vrut și iar s-a răstit:

- *Pleacă de aici, fir'ai al dracului, nu-ți dau sare!*

Când s-a întors copilul a treia oară și i-a povestit babei că moșul tot nu vrea să îi dea sare, baba s-a supărat și a ieșit afară și s-a rugat să vină o ploaie mare care să topească casa moșului. Și a venit o furtună și o ploaie mare și a topit casa moșului. Și a rămas moșul fără casă.

Atunci a fugit la babă și a rugat-o să îl lase și pe el la ea în casă: - *Hai, babo, lasă-mă și pe mine să stau la tine în casă, într-un colț lângă ușă.*

Apoi a doua zi a mers din nou la babă:

- *Hai, babo, lasă-mă și pe mine să stau la tine în casă, într-un colț lângă ușă.*

Baba era supărată și nu vroia și l-a alungat cu bastonul. Moșul a rămas afară. Apoi a treia zi a mers din nou la babă:

- *Hai, babo, lasă-mă și pe mine să stau la tine în casă, într-un colț lângă ușă.*

Baba era supărată dar i s-a făcut milă de el și l-a primit. Și dormea moșul într-un colț lângă ușă. Dar îi era frig și a început să se roage de babă:

- *Hai, babo, lasă-mă și pe mine să stau la tine la picioare, că îmi e frig.*

Baba era supărată și nu vroia și l-a alungat cu bastonul. Moșul a rămas să doarmă în colț, lângă ușă. Apoi a doua zi a mers din nou la babă: - *Hai, babo, lasă-mă și pe mine să stau la tine la picioare, că îmi e frig.*

Baba era supărată și nu vroia și l-a alungat cu bastonul. Moșul a rămas să doarmă în colț, lângă ușă. Apoi a treia zi a mers din nou la babă: - *Hai, babo, lasă-mă și pe mine să stau la tine la picioare, că îmi e frig.*

Babei i s-a făcut milă de el și l-a primit în cameră, să doarmă la picioare.

Moșul însă tot nu era mulțumit și vroia să doarmă lângă babă.

- *Hai, babo, lasă-mă și pe mine să stau la tine în pat sub pătură, să fim împreună.*

Baba era supărată și nu vroia și l-a alungat cu bastonul. Apoi a doua zi a mers din nou la babă:

- *Hai, babo, lasă-mă și pe mine să stau la tine în pat sub pătură, să fim împreună.*

Baba era supărată și nu vroia și l-a alungat cu bastonul. Apoi a treia zi a mers din nou la babă:

- *Hai, babo, lasă-mă și pe mine să stau la tine în pat sub pătură, să fim împreună.*

Baba s-a supărat și l-a dat pe moș de tot afară din casă. Și stătea moșul afară și s-a rugat să vină o căldură mare și să topească toată casa de lumânare a babei. Și a venit o arșiță și un soare puternic, de s-a topit toată casa babei.

Așa au rămas amândoi fără casă. Au mers să trăiască cu copilul într-un cort, pe câmp, la marginea orașului. Și acum nu avea casă niciunul, nici moșul, nici baba. Au mers la pădure și s-au hotărât să își facă o casă împreună.

Am fost și eu acolo și i-am ajutat. Am pus și eu un lemn, am lipit, am pus pământ. Și am venit și v-am spus vouă acum.

The Wax House and the Salt House

Please woman, let me sleep under the covers with you.

nce upon a time there were an old man and an old woman

that were very upset with each other. Each had their own house. The man had a salt house all for him, and the woman had a wax house only for her.

One day the woman was cooking and needed salt. When her child came back home from school she asked the child to go to the man and ask for some salt. She needed it to make polenta, this is how you cook it, in salted water. The child ran to the man to ask but the man chased him away:

“Get out of here, go to hell, I won’t give you any salt!”

The second day the woman again needed salt. She needed it to make polenta, this is how you cook it, in salted water. When her child came back home from school she asked the child to go to the man and ask for some salt. The child ran to the man to ask but the man chased him away again:

“Get out of here, go to hell, I won’t give you any salt!”

The third day the woman again needed salt. She needed it to make polenta, this is how you cook it, in salted water. When her child came back home from school she asked the child to go to the man and ask for some salt. The child ran to the man to ask but the man chased him away again:

“Get out of here, go to hell, I won’t give you any salt!”

When the child returned rejected for a third time, the woman got upset and went outside and started praying for a huge rain to come in and melt the man’s house. And a huge storm and a big rain started and destroyed the man’s house.

So the man now had no house. He then ran to the woman and pleaded with her:

“Please woman, let me sleep inside your house, just in the corner by the door.”

But the woman was upset with him and refused and chased him with her cane. The man remained outside. The second day he again went to her.

“Please woman, let me sleep inside your house, just in the corner by the door.”

But the woman was upset with him and refused and chased him with her cane. The man remained outside. The third day he again went to her.

“Please woman, let me sleep inside your house, just in the corner by the door.”

The old woman was still upset but she felt sorry for him also, so she let him in. And the old man slept in a corner by the door. But he kept getting cold and started pleading with her.

"Please woman, let me sleep at your feet, I am cold here."

But the woman was upset with him and refused and chased him with her cane. The man remained sleeping in his corner by the door. The second day he went to her again:

"Please woman, let me sleep at your feet, I am cold here."

But the woman was upset with him and refused and chased him with her cane. The man remained sleeping in his corner by the door. The third day he went to her again:

"Please woman, let me sleep at your feet, I am cold here."

The old woman was still upset but she felt sorry for him also, so she let him sleep at her feet. But he kept getting cold and still was not pleased and started pleading with her.

“Please woman, let me sleep under the covers with you.”

But the woman was upset with him and refused and chased him with her cane. The man remained sleeping at her feet. The second day he went to her again:

“Please woman, let me sleep under the covers with you.”

But the woman was upset with him and refused and chased him with her cane. The man remained sleeping at her feet. The third day he went to her again:

“Please woman, let me sleep under the covers with you.”

The old woman got upset and decided to chase the old man outside. As he was standing outside he started praying for a great heat that would melt the old woman’s house. And a great heatwave came and a strong sun and the wax house melted away.

And so they were both now without a house. They initially went and lived together with the child in a tent, in a meadow near town. Later on, they went into the woods and decided to build a house together.

I was there and I helped out. I cut some wood and I helped with the construction. And now here I am telling you their story.

Kadaia na-i melalimata, lace manuşa!

S

asas iechvar iech phuro thai iech phuri. Sas len but

şave, şave kai kamle len but thai kai barile bare. Andi iech ghes i phuri acili khamni. Solo dui lajanile thai garavde o per katar penghe şave thai katar e manuşa andar o gav. Faielas lenghe che sas but phure thai but ciorrorre te avena lenghe şave. Kana avilo o vaht e juvliaco te biandel, avili opre lumia iech şai. E dada rodenas latar ciorial thai inkerenas lan dur katar e iacha e lumiache.

I şai na sas iech aciarutni. Kana asalas but luludia inklionas andar o mui lacoro, kadia de şukar sas, tha kana jalas inklionas busuiocos telal o talpa lachere, kadia bahtali sasas. Iechvar po kurko i dai inkalelas lan avri te thovela thai te cangliarel lan. Sasas holi che i şai sas but melali thai sar thovelas lan celas i melali pani ando iech kunj andar i bar. Tha atunci kana thovela lan peschi dai i şai na mukhelas melalimata, tha sovnakai ando pani, kadia uji sas. Tha i dai na dikhelas che sighiarelas thai dikhelas lan melali, sighiarela te thovela, te garavela palem thai palem te zvîrciel i pani ando iech kunj andar i bar.

O phuro jalas pasa ghes thai kerelas buti iech baro manuș, kaș te ovel len hamos thai sia so trebulas lenghe ando kher le phuria tha vi le șaia. Andi iech ghes o baro manuș pucilias le phures sostar beșel kadia opro godia thai biasaindoi. Thai o phuro phendias lesche andar i garavdi șai, sar von si phure thai ciororre te ovel len iech kadia ticni șai thai che si lenghe lajao.

Thai inkeren lan garavdi andi iech soba thai numa iechvar opro kurko lachi dai inkalela avri te thovel lan. Thai rovelas pes o phuro che i șai si but melali thai che iech kototor andar i bar aciol melali melialiasa cai aciol palal so thovel le șaia. Iech biaciarutni melalipen, kai varvar straftinel. Kana așundias o baro manuș kadia, rodutro, kamlo vi vov te dikhel. Thai avindoi ko phuro thai chi phuri, ando than e melaliaco, so te dikhes?

Sovnakaia punjia kidenesas ando saviri bar.

- *Kadaia na-i melalimata, lace manușa!* Si ujo sovnakai, phendias lenghe o phuro.

Thai loșardias pen o phuro thai i phuri thai nașle sigo te inkalen le șaia andar i soba. Thai ciuvidenas lan thai angalelas lan. Thai i șai asalas thai asalas perenas luludia andar o mui lacoro thai loșarelas pes nașindoi andar i bar thai inklionas busiocos telal o talpes lachere.

Semas vi me kothe thai piliom thai loșaniliom savorrența chi hora andar o gav thai e șukarni thai bahtali șai.

asas iechvar iech phuro thai iech phuri. Sas len dui şave,

iech şai thai iech şavo. E daden dichenas but catar e şave. Andi iech ghes o phuro mulo. I phuri acili corcori thai dichelas catar e şave , te ovel len sia so trebulas lenghe, te jan chi şcola thai te avela şucar. Andi iech ghes nasfalili thai ţidelas te merel i phuri. Dinias mui le şaves thai phendias lesche cadia:

- Şavoreia, te diches te pheniatar, si ticni. Te cangliares lan, te cheres lache ciurea, te gheles lan chi şcola, te anes lan catar i şcola. Te ovel tut i mila lachiri, phendias lesche i phuri.

- Va daio, dudales, si man iech pheniori, sar te na dichav latar?

Palem i phuri muli. O şavo thai i şai acile corcore. O şavo cherelas buti, ghelelas pe pheniorea chi şcola, lelas lan catar i şcola, dichelas latar. Sa cherdias cadia, iech vaht. Andi iech ghes o şavo prinjiardias iech şai cai cialiolas lestar thai manglia lachi musi.. Cadia jivile palem o şavo thai leschi romni thai leschi phen. E romni e şavesche acili chamni thai cherdias ieche şaves. Savorre jivenas chetanes.

Andi iech ghes avili iech patrin cai acharelas len chi iech barodives. I romni e şavesche phendias lesche che mai şuker mukhen e şaven chere thai jan o dui jene co barodives. Acanatar i phen e şavesche sasas mai bari thai d-aştielas te dichel catar o ticno şavores. Thai anglal te jan i romni lias le ticnes şavoren thai chidinias les meniatar ji cana mudardias les, palem muclias les andi cuna. Thai phendias che sovel o ticno, te na del andre leschi phen thai te uştiarel les, te jal te chelel pesche godiver.

Palem o rom thai i romni gheletar co barodives. I phen e şavesche cheldias pesche asainli avre şavenţa opral o drom. Cana ji cana mai jalas te dichel e şaves cai phenesas che sovel thai rodelaş te na uştiarel les. Cana boldine pen e romen catar o barodives, bari holi thai nasulipen. I romni sicavdias e romesche le ticnore şaves mulo thai phendias lesche che leschi phen mudardias les. Atunci o şavo lias pesche phenia ando veş thai cindias lache musia le toveresa, muclias lan cothe thai boldinias pes che leschi romni.

Bari holi so sas andi laco ilo. Sasas ciorrori ji co Devel. Jalas korkori andar o veş, sas lache pares. Andi iech ghes andar o veş naclias iech thagaresco şavo cai sas co ataripen jivutre. Thai cana dicias e şaia duchlianilo lache. Thai lias lan leste che duchalas lache. Cana dicias i thagarni so şai andias chere o şavo, iech şai bimusiache, holiasali thai manglias lesche te cela avri. Tha o şavo incherelas but late thai na camlias:

- Daio, te cies lan avri, cies vi man. Cherava me sia so trebul lache, dichav me latar.

I thagarni na camlias te naşavel pesco şaves, cadia che na mai phendias khanci. Palal iech vaht i şai acili chamni. O şavo sasas dino mui te jal co mudaripen. I şai holiasali zorales thai godisarelas sar te cherel savorenţa bi lescoro. O şavo phendias lache te beşel godiaver che leschi dai kam dichela latar. Cana avilo o vaht te biandel, cherdias ieche şaves. Tha i thagarni na mai camelas te beşel lenţa thai ciceas le şaia avri andar o cher le şavesa.

Gheli i şai opro drom, şavesa. Holi thai ciorori. Sar jalas voi le şavesa palal late, achardias opro iech iachardi plai. Ando maşcar e plaiesco, sasas iech haning. I şai muclias e şaves ando ciar thai gheli chi haning. E şaiache sas lache truş thai delas trui chi truiali chi haning. Sar paşanili catar i haning thai piel pani, sar bariol lache e musia pale.

Thai cana boldel pes co şavoro, arachel les bariardo thai sasto. Thai loşali lias pesco şaves ande angali. Thai ciumidelas les thai phenelas lesche sari lachi jivipen: sar mule lache dada, sar acili e phralesa, sar sasas doşali che mudardias e ticne şavores thai sar sas andi ando veş, sar o phral lacoro cindias lache e musia, sar aracliala e

thagaresco şavo thai sar sas citi avri. O ticno şavo aşunelas thai asalas.

Thai asaindoi thai ghelindoi o dui jene aresle ieche iachardi jivutrenghe cher, cai sas iech muialno

Phiravne manuşa

Con nachiol katarchal

Te del andre thai te hal

I şai sasas loşali, d-aştielas te del le ticne şaves te hal. Savore lumia phirenas pen şukar le şavoresa thai dichenas lestar. Thai sar beşelas i şai cothe nachle dui soldaturia. Dichindoi lan corcori le şavesa pucilias lan so si lasa, sar resli voi cothe. I şan na camelas te phenel. Tha o tikno şavoro astrdias te phenel sia.

- *lech kaliarno thai iech angarno, aci mosa thai na mai phen,*
phenelas lesche pohalea i şai.

Tha o şavo asalas thai phenelas sia so phendiasas lesche i şai.

- *lech kaliarno thai iech angarno, aci mosa thai na mai phen,*
phenelas lesche pohalea i şai.

Tha o şavo asalas thai phenelas sia so phendiasas lesche i şai.

lech kaliarno thai iech angarno, aci mosa thai na mai phen, phenelas lesche pohalea i şai. agorisardias o şavo i paramici o dui soldaturia sicavde pen. Thai sicavdias pes che iech sas o phral lacoro thai aver o rom lacoro. Solo dui mangle pesche iertisaripen catar i şai che na dichle mişto latar. Thai jivile chetanes atunciatar loşale savorenţa, vaş o şavoro asalas thai loşarelas pes so sas o ghes de baro.

-

Fata de aur

*Asta nu e murdărie, oameni buni!
E aur curat!*

Au fost odată ca niciodată un moș și o babă.

Aveau împreună mulți copii, copii pe care îi iubiseră și care crescuseră mari. Într-o zi baba a rămas însărcinată. Amândoi s-au rușinat și au ascuns sarcina de ceilalți copii și de oamenii din sat. Li se părea că erau prea bătrâni și prea săraci pentru a mai avea copii. Când a venit timpul femeii să nască, a venit pe lume o fată. Părinții aveau grijă de ea pe ascuns și o țineau departe de ochii lumii.

Fata nu era o fată obișnuită. Când zâmbea buchete de flori îi ieșeau pe gură, așa frumoasă era iar când mergea îi răsărea busuioc sub tălpi, așa norocoasă era.

O dată pe săptămână mama o scotea din ascunzătoare și îi făcea baie și o pieptăna. Îi era necaz că fata e așa murdară și cum o spăla arunca repede apa folosită într-un colț de curte. Dar atunci când o spăla mama ei, fata nu lăsa murdărie, ci aur în apă, așa curată era.

Dar mama nu vedea pentru că se grăbea și o vedea murdară, se grăbea să o spele, să o ascundă la loc și apoi să arunce apa în colțul de curte.

Moșul mergea în fiecare zi și muncea la boier, ca să aibă mâncare și tot ce trebuie în casă pentru babă și pentru fată. Și moșul i-a povestit de fata ascunsă, cum deja sunt bătrâni și săraci pentru a avea așa o fată mică și le este rușine. Și cum o țin ascunsă într-o cameră și numai o dată pe săptămână mama ei o scoate afară ca să o spele.

Și se văita moșul că din cauza asta fata era foarte murdară și că o parte din curte era acum acoperită cu murdăria care rămânea după ce se îmbăia fata. O murdărie ciudată, care uneori sclipea. Când a auzit boierul așa ceva, curios, a vrut și el să vadă.

Și venind în vizită la moș și la babă, în loc de murdărie, ce să vezi? Grămezi de aur se strânseseră în toată curtea.

- Asta nu e murdărie, oameni buni! E aur curat, le-a spus boierul.

Și s-au bucurat moșul și baba și au fugit să scoată fata din cameră. Și o pupau și o îmbrățișau. Și râdea fata și cum râdea îi cădeau flori din gură și se bucura alergând prin curte și îi răsărea busuioc sub tălpi.

Am fost și eu acolo și am băut și m-am veselit cu toată familia la hora din sat și cu fata frumoasă și norocoasă.

The Golden Girl
This is not dirt, it is gold!

nce upon a time there were an old woman and an

old man. Together they had many children they loved and cared for into adulthood. One day the old woman became pregnant again. They both felt ashamed and hid the pregnancy from their other children and the rest of the village.

They thought they were too old and too poor to have any more children. When the time for giving birth came, a little girl was born. The parents cared for her in secret and kept her away from the world.

The girl was no ordinary girl. When she smiled flowers would rise from her mouth as she was beautiful and where she walked basil plants grew in her footprints as she was lucky. Once a week her mother would bathe her and comb her hair. She was upset her daughter always appeared dirty to her and as soon as she finished washing her she would throw the bathwater in a distant corner of the yard.

But actually the bathwater was not dirty, it was filled with speckles of gold. The mother didn't see this as she was always in a hurry to give the girl her weekly bath and then hide her again away from the world.

The old man went every day to work for the local noble, to be able to provide food and other necessary things for the old woman and the little girl. One day the noble asked him why he is always so serious and worried. And the old man told him about the little girl, how they were already old and poor and felt ashamed to be the parents of such a little girl and how they kept her in her room at all times and only took her out for her weekly bath.

He kept lamenting about how dirty the girl was and that she was dirty in a strange way, since after every bath her bathwater appeared to be sparkling and now a whole corner of the yard was shining. When the noble man heard this he was curious to see it and asked to accompany the old man

back to his house. Once arrived at the house the noble man saw piles and piles of gold throughout the yard.

“This is not dirt, it is gold!” he exclaimed.

Upon hearing this the old man and the old woman rejoiced and ran to take the girl out of her room. And they hugged and kissed her many times. And the girl was happy and was laughing with flowers falling from her mouth and jumped and ran throughout the yard and basil started growing all over.

I was there, at the village dance, and I drank and rejoiced with the whole family and their beautiful and lucky girl at the village dance.

The Old Man's Daughter
*By the little embers and
burning coals,
keep silent!*

nce upon a time there were an old woman

and an old man.

They had two children, an older boy and a younger girl. The parents loved and cared for their children. One day the old man fell ill and died. The old woman took care of the children alone the best she could. She cared for them to be well fed, to go to school and have everything they need. However one day the old woman also fell very sick and called the boy to her deathbed:

“My boy, you are to take care of your sister, she is still very young. You have to brush and braid her hair, take her to school and pick her up from school. Be kind to her”, she said.

“Of course mother, she’s my sister, how could I not care for her?”

When the old woman passed away the boy and his sister were all alone in the world. The boy went to work and also cared for his sister: took her to school, picked her up from school and generally looked after her. This went on for a good while. One day the boy met a girl who fell in love with him and asked him to marry her. The boy agreed and so they all lived together: the boy, his sister and his wife. Eventually the wife got pregnant and gave birth to a little baby. They all lived together.

One day an invitation to a party arrived at their house. The boy’s wife asked him to leave the two kids behind at home so they could go to the party on their own. His sister was a bit grown up by now and could look after the little baby. However, before leaving for the party, the wife secretly went and strangled the little baby, then hid what she had done by placing the baby back in the crib. Then she instructed everyone, including the boy’s sister, not to disturb the sleeping baby while they were gone.

And off they went to the party. The boy's little sister kept playing in the streets with the other kids. Occasionally she would check from the distance and see that the baby appeared to still be sleeping. And she respected what was asked of her and never tried to disturb his sleep. When the two returned from the party, great pain and anger was felt in discovering the dead baby.

The wife accused the little sister and told her husband it was her doing. The boy then decided to punish his sister and took her to the woods, cut off her hands and left her to die.

The girl felt enormous sorrow. All alone in the woods, she survived but struggled every day. One day the emperor's son came hunting through the woods. And when he saw the girl he fell in love with her. So he took her with him. When the empress saw the girl her son had brought home, a girl without hands, she became very angry and asked him to chase her away. But her son loved the girl and refused:

“Mother, if you chase her away, you chase me away. I will care for her and make sure we have everything we need.”

The empress didn't want to lose her son, so she kept silent. After a while the young woman got pregnant. The boy received orders to go to war.

Upon finding this out the girl felt very sad and worried, and wondered how she will manage with everything without him. But the boy reassured her and told her his mother would care for her. And so he left to join the army and the young woman was left alone with her mother-in-law. When her time to give birth came, she had a baby boy. However, the empress wanted nothing to do with them and decided to chase them away.

The young woman was left alone on the road with her baby. She was upset and filled with sorrow. As she was walking on the road she wandered into a magic field. In the middle of the field there was a well. The girl put the baby down in the grass and went to try and get some water. She felt thirsty and she kept circling the well, trying to find a few drops of water. And as soon as she approached the well and its water, her hands grew back. And when she turned towards the baby she saw him healthy and grown up.

And so the young woman became very happy and hugged her child.

And she kissed him and started telling him her life story: how her parents died, how she was alone with her brother, how she was accused of killing her brother's baby and taken to the woods, how her brother cut off her hands, how the emperor's

son found her and how she had been chased away.

The child listened and laughed. And laughing and walking together they ended up at a magic farm with an announcement at the gate:

*Travelers
Whoever passes through
Is free to come inside and have a meal*

The woman was very happy since she found a place her child could eat. Inside everybody was nice to both of them and cared for the baby. And as she sat there two soldiers passed by. Seeing her alone with a child they asked about her story. She didn't want to say anything, but the child started telling her entire life story.

"By the little embers and burning coals, keep silent!" the girl whispered in the child's ear. But the child laughed and kept retelling her story.

"By the little embers and burning coals, keep silent!" the girl whispered in the child's ear. But the child laughed and kept retelling her story.

with you. And that's the truth.

“By the little embers and burning coals, keep silent!” the girl whispered in the child’s ear.
But the child laughed and kept retelling her story.

And as soon as the child finished the story the two soldiers revealed themselves. And one was her brother and the other one was her husband. They both begged forgiveness for not taking better care of her. And they all lived happily ever after since then and the child grew happy and full of laughter.

And I was there when the story was told, and now I’m sharing it

Trin phenia

*Te lies man, cherava tuche dui
şave, dui
jamenia!*

S

asas iechvar trin phenia. E phenia sasas bare

thai trebulas

te prandezen. E phenia phirenas o ghes andar o ghiz
thai loşarenas pen andar o phiraipen. Ando iech ghes
avilo iech thagaresco şavo andar o ghiz. Thai dichindoi
codolen trin phenia cialiolesche lendar thei pucilia len
savi andar lende te liel lan romniatar.

- *Te lies man avesă barvalo, cherava tut iech baro cher,*
phendias o iechto şai.
- *Na-i man nevoia, phendias e thagaresco şavo, si vi man*
barvalipen.
- *Te lies man cam hasa laci hamos pasa ghes, me dava tut*
o lon andar o haben, phendias o duito şai.
- *Na-i man nevoia, phendias e thagaresco şavo, si vi man*
lon.
- *Te lies man, cherava tuche dui şave, dui jamenia, phendias*
vi o trinto şai.
- *Tut cam lava tut,* phendias e thagaresco şavo, *te cheresă*
manghe şave.

Phendo thai cherdo, prandesalo e thagaresco şavo e şaiasa. Palal iech vaht i şai acili chamni. Cana avilo te biandel, i şai cherdias dui jamenia, iech şavo thai iech şai. I thagarni, cai na camelas le şaia, phendias e roben te cioren e şaven catar i şai thai te paruvlen len duien juclendar. Palem phendias e robesche te jal te mudaren e şaven ando veş. E robesche sas lesche mila şavendar, na mudardias len thai muclias len ando veş. I thagarni phendias savorenghe che i şai biandili dui şave thai phendias te ovela paruvdi co udar e tharipnaco. Vaş palem thodias iech muialni: con nachel catar o udar te ciungarel i juvli cai biandili juclioren.

Acile e şavore corcore ando veş. O şavo dichelas pe pheniatar thai jalas pasa ghes te rodel hamos. I şai jivelas andi iech cher-ruch cai cherdas lan solo dui. O Devel incherelas lenţa thai ajutienas len te jiven. Ando svaco riat o Devel cherelas pes iech phuro thai avelas te dichel şaiatar thai dumavelas lasa.

Andi iech ghes aşundias pes co thagaripen che atunci cana nachenas andar o veş e grasta na camenas te pien pani andar o paniardo andar o vaş. Aşunindoi kadia o thagarno ghelo co veş te dichel so si. Thai ando veş diclias i şai andar o ruch cai garavelas pes. E grasta traşanas catar i şai thai na mai pienas pani. O thagar dinias palem mui e şaiache te del pes tele andar o ruch, tha i şai na camelas bi lacoro phral. O trinto gin o thagar phendias e şaiache te del pes tele andar o ruch. Atunci avilo palem o phuro Devel thai phendia e şaiache sar te cherel: *te ajucherel te avel o phral lacoro, te liel lasa iech hoiagoro paniesa cai khandel mişto thai te jal savore*

caring o thagaripen ando vurdon. Palem cana resen la udar e thagaripesco te den pen tele, te del hoiagoresa paniesa cai khandel mişto opral i dei lengoro thai te phenen savori lenghi paramici thai sar von si lachere şave.

Ji codova vaht avilo vi o phral lacoro chere. Uştine o dui şave co thagarno ando vurdon thai chetanes ghele caring o thagaripen. Resle cothe co udar e tharipnasco e şave mangle te den pen tele thei cothe cite opral i dei lenghere hoiagoro paniesa cai khandel mişto, paşal caste nachenas savore manuşa thai ciungarenas. Palem astardias i şai te phenel savori lenghi paramici. Sar lias pesco dad pe daia. Sar i dei lenghiri biandili thai sar i thagarni ciceas len avri. Thai sar von barile corcore thai boldinepen te phenen o ceacipen. Thai savori lumia dineas ceacipen e şavenghe vaş acana savori familia dineas iech bari sinia thai pile thai asanile.

Thai semas vi me cothe thai asaniliom lenţa.

Trei surori

*Dacă mă iei pe mine, îți voi
dărui doi copii, doi
gemeni!*

E

rau odată ca niciodată trei surori. Surorile erau

mari și la

vârsta măritişului. Surorile se plimbau ziua prin târg împreună și se bucurau de plimbare. Într-o zi vine un fiu de împărat în târg. Și văzând pe cele trei surori îi plăcu de ele și le întrebă pe care dintre ele să le ia de nevastă.

- *Dacă mă iei pe mine vei fi bogat, o să îți fac o vilă mare și frumoasă*, a spus prima fată.
- *Nu am nevoie*, răspunse fiul de împărat, *am și eu bogăție*.
- *Dacă mă iei pe mine vei mânca cea mai gustoasă mâncare în fiecare zi, eu îți dau sarea din bucate*, a spus și a doua fată.
- *Nu am nevoie*, răspunse fiul de împărat, *am și eu sare*.
- *Dacă mă iei pe mine, îți voi dăruia doi copii, doi gemeni*, spuse și fata a treia.
- *Pe tine te iau*, răspunse fiul de împărat, *dacă îmi faci doi copii*.

Zis și făcut, s-a căsătorit fiul de împărat cu fata. După un timp fata a rămas însărcinată. Când i-a venit sorocul să

nască, fata a născut doi gemeni, o fată și un băiat. Împărăteasa, care nu o plăcea pe fată, a dat ordine la slugă să fure copiii de la fată și să-i schimbe cu doi pui de cățel. Apoi i-a spus slugii să meargă și să omoare copiii în pădure.

Slugii i-a fost milă de copii, nu i-a omorât și i-a lăsat abandonată în pădure. Împărăteasa a spus tuturor că fata a născut doi căței și a poruncit să fie îngropată de la brâu în jos la poarta palatului. Iar apoi a pus anunț: cine trece pe la poartă să scuipe femeia care a născut căței.

Au rămas copiii singuri în pădure. Băiatul avea grijă de sora lui și mergea în fiecare zi să facă rost de mâncare. Fata trăia într-o casă-copac pe care o făcuseră amândoi. Dumnezeu ținea cu ei și îi ajuta să trăiască. În fiecare noapte Dumnezeu se prefăcea într-un moș bătrân și venea și avea grijă de fată și vorbea cu ea.

Într-o zi se auzi la palat că atunci când treceau prin pădure caili refuzau să bea apă din izvorul din pădure. Auzind asta împăratul a plecat la pădure să vadă ce se întâmplă. Și în pădure a văzut fata din copac cum se ascundea. Caili se speriau de fată și nu mai beau apă. Împăratul a dat poruncă fetei să coboare din copac, dar fata nu vroia să plece fără fratele ei. Împăratul a dat iar poruncă fetei să coboare din copac, dar fata nu vroia să plece fără fratele ei. A treia oară împăratul a dat iar poruncă fetei să coboare din copac.

Atunci a apărut iar moșul Dumnezeu și a sfătuit-o pe fată cum să facă: *să aștepte să vină fratele ei, să ia cu ea o sticlă cu parfum și să meargă toți spre palat în trăsură. Apoi când ajung la poarta palatului să coboare, să dea cu parfum peste mama lor și să povestească toată povestea lor și cum ei sunt copiii ei.*

Între timp a venit și fratele fetei acasă. S-au suit cei doi copii la împărat în trăsură și împreună au plecat spre palat. Ajunși la poarta palatului au cerut copiii să coboare și acolo au turnat parfum peste mama lor, pe lângă care treceau toți oamenii și scuipau. Apoi a început fata să povestească toată povestea lor. Cum a luat-o tatăl său pe mama lor. Cum mama lor i-a născut și cum împărăteasa i-a alungat. Și cum ei au crescut singuri și s-au întors să spună adevărul. Și toată lumea a dat dreptate copiilor iar acum toată familia a dat ospăț și a băut și s-a veselit.

Și am fost și eu acolo și m-am veselit cu ei.

Three Sisters

*If you marry me, I'll give you
two twin
children!*

nce upon a time there were three sisters.

The sisters were all grown up and of the proper age to get married. They spent their days walking around the village and enjoying themselves. One day an emperor's son arrived. And seeing the three sisters he liked them all and asked them which one he should marry.

"If you marry me, you will be rich, I'll get you a big beautiful villa", said the first girl.

"I don't need that, I have plenty of riches", said the emperor's son.

"If you marry me, you'll eat the best food and I'll put salt in your food", said the second girl.

"I don't need that, I have plenty of salt", said the emperor's son.

"If you marry me, I'll give you two twin children", said the third girl.

"I'll marry you then, if you give me two children."

And so the emperor's son married the third sister. After a while she got pregnant. When the time came she had two twins, a girl and a boy. However, the empress didn't like her daughter-in-law and ordered a servant to switch the two children with two puppy dogs. Then she told the servant to take the children out into the woods and kill them. The servant took pity on the children and didn't have the heart to kill them, but left them alone in the woods. The empress then told everybody that the woman had given birth to two puppies and gave orders for her to be buried from the waist down at the palace's gate. Then she placed an announcement that whoever passed the gate was to spit on the woman who had given birth to dogs.

The children were all alone in the woods. The boy looked after his sister and everyday he would go get food. The girl lived in a tree-house they had both built. And God was on their side and helped them live. Every night God would turn into an old man and appeared and talked to the girl.

One day word arrived at the palace that the royal stallions refused to drink water from the spring in the woods. Hearing that, the emperor went to investigate. And once in the woods he could see the girl hiding in the tree house. Her presence was scaring the horses away and they refused to drink any water. The emperor ordered the girl to come down from the tree, but the girl didn't want to leave without her brother. The emperor again ordered the girl to come down from the tree, but the girl didn't want to leave without her brother. For the third time the emperor repeated the order.

It is then that God disguised as an old man appeared to the girl and told her what to do: *wait for her brother, take a bottle of perfume with her and once at the palace gate to sprinkle perfume on her mother and tell everybody their story.*

Meanwhile her brother returned home to her. And so they both got into the royal carriage and left for the palace. Once at the palace gate they went and poured perfume on their mother, their mother whom everybody would spit upon when passing by. Then the girl started telling their story. How their father had married their mother. How their mother gave birth to them and how the empress chased them away. And how they had been on their own and now had returned to tell the truth. Everybody listened and sided with the children and the reunited family had a party.

And I was there and rejoiced with them.

E raşesche şai

*Tu dinean man cai me na
camliom.*

Na aşundian man.

eche raşaias sas les iech şai. I şai sas godiaver thai

chelelas pes savoro vaxt e mai laci amalinasa. Chetanes beşenas, croşetienas thai denas дума savoro ghes. Pohalea-pohalea, cherdile bare. Ando iech ghes o raşai phendias te jal pesche po svaco divesa. O raşai muclias e şaia chere pesche amalinasa. Co riat dine andre deşudui ciora. I amalin e şaiachi daranili thai naşlias. I şai e raşeschi inclisti anglal e ciora:

- *Mişto araclem tumen, te thav tumenghe te han thai te pien, phendias lenghe i şai.*

Sasas zorali, but zorali. Hanas thai pienas o ciore thai asanas. Cana, agorisardias pes o mol. I şai e raşesche phendias lenghe che jal andi telalsoba palal mol. Cana resli andi telalsoba, garavdias pes palal o udar thai incaldias i bari ciuri. Palal iech vaht o şero e ciorenghe diclias che na mai avel i şai pimasa.

- *Ja ta dich so chere! codoia şai e moliasa, phendias o şero co iechto cior.*

Del pes tele corcoro andi telalsoba o iechto cior, sar nachel i rig e udaresco i şai cinel lesche şero le ciureasa.

Palal iech vaht o şero e ciorenghe dichel che na mai avel e pimasa. - *Ja ta dich so cherel codoia şai e pimasa*, phendias o şero e ciorenghe co duito cior.

Del pes tele corcoro o duito cior andi telalsoba, sar naclias i rig e udaresco i şai cinel lesche şero le ciureasa.

- *Ja ta dich so cherel codoia şai e pimasa*, phendias o şero e ciorenghe co trinto cior.

Del pes tele corcoro o trinto cior andi telalsoba, sar naclias i rig e udaresco i şai cinel lesche şero le ciureasa.

Palal iech vaht o şero e ciorenghe dichel che na mai avel o piben. Thai cadia, biciale e cioren iech palal avreste andi telalsoba palal pibe. Vaş i şai e raşesche, iech po iech cinelas len le ciureasa. Ji cana acilo corcoro o şero e ciorenghe. Holiardo, pachianilo che savore manuşa dinepen tele palal moliate, pile thai matile. Dineas pes tele vi vov. I şai dineas les le ciureasa thai cherdias lesche opro mui iech semnom, tha ci astardias te mudarel les. Naşlo o şero e ciorenghe.

I şai acili mosa thai na phendias nichasche so sas. Palal iech vaht, o şero e ciorenghe boldel pes co raşai thai manghel lesche i şai te ovel pesche romni. O raşai camlo thai ghelo te phenel e şaiache. Vaş i şai na camelas, thai na camelas, prinjiardias les e ciorenghe şero palal o semno. Tha lacoro dad na aşunelas lan thai camelas te prandescherel lan. Rughisardias pes lestar te aşunel lan, tha vov na aşunelas lan. Cadia che i şai peli thai gheli e ciorenghe şeresasa.

Cana resli chere e ciorenghe șero, cadava camlo te mudarel lan. Sar dicias i șai so camel te cherel nașli. Thai nașli thai nașli, e ciorenghe șero thai e manușa palal late. Ji cana che iech trușul dromesche inclisto lache deșudui vurdona ceareasa. Garavdias pes i șai ando deșudui vurdon. O șero e ciorenghe reslo vi vov co trușul e dromesco thai dicias e vurdona. Thai phendias e manușeșnghe te bolden e vurdona e ceareasa cai nachen pașal lende. Thai dine tele o iechto vurdon, i șai na sas cothe. Thai dine tele o duito vurdon, i șai na sas cothe. Thai dine tele vi o trinto vurdon, i șai na sas cothe. Sa cadia, ji cana dine tele deșuiech vurdona. Co palem vurdon o șero e ciorenghe thai lesche manușa, chine thai holiame, mucle le vurdonores te nachiol:

- Dineam tele deșuiesch vurdona, chineleam. I șai na-i cathe,

I șai bești garavdi ando cear ji cana o vurdon resli chere pesche dades. Thai dineas andre opro udar, thai lias pe dades ande angali, ciumideas les thai phendias lesche:

- Na camliom te dav tiri дума palem dade, tha me semas but duchaini. Tu dinean man cai me na camliom. Na așundian man.

Thai phendias i șai e rașeșchi savore sode voi naclias, sar zoriar dias savoren corcori.

nașavdiam lan , phendias o șero e ciorenghe.

*Thai semas vi me cothe thai
aşundiom i paramici e şaiache thai
incherdiom e ciorenghe garavipen
andar i telalsoba ji aghes.*

Fata popii

*Tu m-ai dat la cine eu nu
am vrut. Nu m-ai
ascultat.*

A

vea un popă o fată. Fata era cuminte și se

juca mereu cu

prietena ei cea mai bună. Împreună stăteau, croșetau și vorbeau toată ziua. Încet-încet, s-au făcut mari. Într-o zi a venit ordin la popă să plece pentru câteva zile. Popa a lăsat fata să stea acasă cu prietena ei. Pe seară au intrat

în casă 12 hoți. Prietena fetei s-a speriat și a fugit. Fata popii a ieșit înaintea hoților:

- *Bine v-am găsit, să vă pun de mâncare și băutura,* le-a spus fata.

Era curajoasă, tare curajoasă fata. Mâncau și beau hoții și se veseleau. La un moment dat, s-a terminat vinul. Fata popii le-a spus că merge ea în pivniță după vin. Când a ajuns în pivniță, s-a ascuns după ușă și a scos sabia. După un timp șeful hoților vede că nu mai vine fata cu băutura.

- *Mergi și vezi ce face fata aia cu băutura,* i-a spus șeful primului hoț.

Coboară singur primul hoț în pivniță, cum trece pragul ușii fata îi taie capul cu sabia. După un timp șeful hoților vede că nu mai vine băutura.

- *Mergi și vezi ce face fata aia cu băutura,* i-a spus șeful celui de-al doilea hoț.

Coboară singur al doilea hoț în pivniță, cum trece pragul ușii fata îi taie capul cu sabia. După un timp șeful hoților vede că nu mai vine băutura.

- *Mergi și vezi ce face fata aia cu băutura,* i-a spus șeful celui de-al treilea hoț.

Coboară singur al treilea hoț în pivniță, cum trece pragul ușii fata îi taie capul cu sabia.

După un timp șeful hoților vede că nu mai vine băutura. Și uite așa, trimite hoții unul după unul în pivniță

după băutură. Iar fata popii, pe unul câte unul îl tăia cu sabia. Până a rămas șeful hoților singur. Supărat, a crezut că toți oamenii lui au coborât după vin, au băut și s-au îmbătat. A coborât și el după ei. Fata l-a lovit cu sabia și l-a însemnat pe față, dar nu a reușit să îl omoare. A fugit șeful hoților.

Fata a tăcut și nu a spus nimănui ce s-a întâmplat. După un timp, șeful hoților se întoarce la popă și îi cere fata de nevastă. Popa a fost de acord și s-a dus să îi spună fetei. Iar fata nu vroia și nu vroia, îl recunoscuse pe șeful hoților după semn. Dar tatăl ei nu o asculta și vroia să o dea în căsătorie. S-a rugat fata de el să o asculte, dar el nu o asculta. Așa că fata a cedat și a plecat cu șeful hoților.

Când a ajuns acasă la șeful hoților, acesta se pregătea să o omoare. Cum a văzut fata asta a fugit. Și a fugit și a fugit, cu șeful hoților și oamenii lui după ea. Până când la o răspântie i-au apărut în cale doisprezece căruțe cu fân. S-a ascuns fata într-a doisprezecea. Șeful hoților a ajuns și el la drum și a văzut căruțele. Și a dat ordin oamenilor să răstoarne căruțele cu fân care trec pe lângă ei. Și au dărâmat prima căruță, fata nu era acolo. Și au dărâmat a doua căruță, fata nu era acolo. Și au dărâmat a treia căruță, fata nu era acolo. Tot așa, până au dărâmat unsprezece căruțe. La ultima căruță șeful hoților și oamenii lui, obosiți și supărați, au lăsat căruțașul să treacă:

- *Am dărâmat unsprezece căruțe, am obosit. Fata nu e aici, am pierdut-o, a spus șeful hoților.*

Fata a stat ascunsă în fân până a ajuns căruța la casa tatălui ei. Și a intrat pe poartă acasă, și-a luat tatăl în brațe, l-a pupat și i-a spus:

- *N-am vrut să îți dau vorba înapoi tată, dar eu am suferit. Tu m-ai dat la cine eu nu am vrut. Nu m-ai ascultat.*

Și a povestit fata popii toate prin câte a trecut, cum a învins toți hoții singură.

Și am fost și eu acolo și am auzit povestea fetei și am păstrat secretul hoților din pivniță până azi.

The Priest's Daughter

*You gave me away to
somebody I did not want.
You did not listen to me.*

O

nce upon a time there was this priest that

had a daughter.

The daughter was well-behaved and always played with her best friend. They were always together, knitting and talking. Slowly but steadily, the girls grew up. One day

the priest received an order to leave for a few days. He left his daughter alone with her friend. During the evening twelve thieves entered the house. The priest daughter's friend got scared and ran. But the priest's daughter welcomed the thieves:

"Welcome, please, let me give you food and drinks", said the girl. She was a brave, brave girl. And the thieves started partying and eating and drinking. At some point during the evening, they ran out of wine. The girl offered to go to the wine cellar and get more. Once down in the cellar she hid behind the door and got her sword out. After a while the captain of the thieves noticed the girl was not coming back.

"Go and check on that girl and our drinks", he told one of his thieves.

So the first thief went down into the cellar and as soon as he stepped through the door the girl cut his head off with her sword. After a while the captain of the thieves noticed the girl and his man were not coming back.

"Go and check on that girl and our drinks", he told to another one of his thieves.

So the second thief went down into the cellar and as soon as he stepped through the door the girl cut his head off with her sword.

After a while the captain of the thieves noticed the girl and his man were not coming back

“Go and check on that girl and our drinks”, he told to yet another one of his thieves. So the third thief went down into the cellar and as soon as he stepped through the door the girl cut his head off with her sword.

After another while the captain of the thieves noticed the girl and his man were not coming back. And so he kept sending his thieves down in the cellar. And the priest’s daughter cut their heads off, one by one. Until the thief captain was left alone. Angry, he assumed all his men had gone down and gotten drunk on the wine. So he went down himself. The young woman hit him with her sword, but didn’t manage to kill him, only made a big wound on his face.

And so the thief captain ran away.

The young woman kept silent about what had happened and told nobody. After a while the captain thief came back and asked for the priest to give him his daughter’s hand in marriage. The priest agreed and went to tell his daughter. The young woman had recognized the man due to his scar and refused. But her father would not listen and wanted her to be married. The woman pleaded for her father to listen to her wishes, but he refused.

So the woman obeyed and left with the captain thief. Once arrived at his house, the captain thief planned to kill her. Since the woman understood this she ran away. And she ran and she ran, with the captain thief and his

men following her. Until she reached a crossroads and twelve wagons filled with hay. So she hid in the last one. The thief captain reached the road and ordered his men to turn over and search the wagons. They turned over and searched the first wagon, the woman was not there. They turned over and searched the second wagon, the woman was not there. They turned over and searched the third wagon, the woman was not there. And so on, until eleven wagons laid turned over on the road. Reaching the last wagon the men were tired and upset and the thief captain let the wagon pass.

“We turned over eleven wagons, we are tired. The woman is not here, we lost her”, he said.

And so the young woman stayed hidden in hay until she reached her father’s house. Once back in his house, she hugged him, kissed him and told him:

“I didn’t want to argue with you father, but I suffered. You gave me away to somebody I did not want. You did not listen to me.”

And the woman told her father everything she had been through and how she had defeated all the thieves by herself.

I was also there and heard her story and I kept the secret of the dead thieves in the cel